ΤΕΥΧΟΣ 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2000

Σήματα Καπνού

ΔΕΛΤΙΟ αντιΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΛΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

1910-2001: Οι Ζαπατιστας στην Πολη του Μεξικου

http://www.otenet.gr/alter/smokesigns.htm

argentinaboliviabrazilcanadachile
cubadominicanrepublicecuadorel
temalaguianahaitihondurasjama
panamaparaguayperupuertorico
uayusavenezuelaargentinaboliv
olombiacostaricacubadominica
vadorgrenadaguatemalaguiana
mexiconicaraguapanamaparagu
namtrinidaduruguayusavenezu
azilcanadachilecolombiacosta
ublicecuadorelsalvadorgrenad
hondurasjamaicamexiconicaraguapanamaparaguaype
rupuertoricosurinamtrinidaduruguayusavenezuelaarg

Σήματα Καπνού

ΔΕΛΤΙΟ αντιΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΛΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Έκδοση της

ΟΜΑΔΑΣ αντιΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ για τη ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ταχ. Διεύθυνση:
Στέκι Μεταναστών,
Βαλτετσίου 35,
1ος όροφος, Εξάρχεια

Τηλ.- Fax: 9811763

Τηλ.: 0944 422738

E-mail: ompllaam@yahoo.com

http://www.otenet.gr/alter/smokesigns.htm

Τιμή: 500 δρχ.

Φωτογραφία εξωφύλλου:
3-12-1910: Οι αντάρτες του Εμιλιάνο Ζαπάτα μπαίνουν στην Πόλη του Μεξικού.

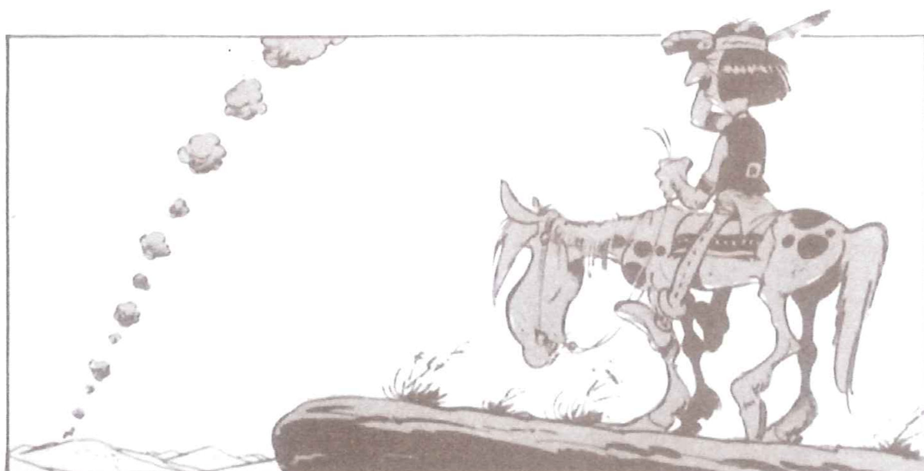
Επειδή πιστεύουμε ότι η αντιπληροφόρηση χρειάζεται τη σύνθεση πολλών και διαφορετικών απόψεων, και επειδή οι αναγνώστες/τριες έχουν την ικανότητα να κρίνουν, να συμφωνήσουν ή να διαφωνήσουν, χωρίς το έντυπο που διαβάζουν να «επιβάλει» τη μία και μοναδική «ορθή» άποψη, στα ***ΣΗΜΑΤΑ ΚΑΠΝΟΥ*** δημοσιεύονται κείμενα, ειδήσεις και μεταφράσεις, που έχουν βέβαια ένα στίγμα αλλά δεν προϋποθέτουν την απόλυτη συμφωνία των μελών της ομάδας.

Άλλωστε, το έντυπό μας είναι ανοιχτό σε οποι@νδήποτε θέλει να συνεισφέρει με οποιονδήποτε τρόπο σε αυτή την προσπάθεια, προτείνοντας, γράφοντας, κρίνοντας, κατακρίνοντας, διορθώνοντας, μεταφράζοντας, αρκεί το κείμενο να εκπληρώνει κάποια ελάχιστα κριτήρια συμβολής στο διάλογο και στην αντιπληροφόρηση σχετικά με τα θέματα που απασχολούν το έντυπο.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεντρική διάθεση: **ΣΤΕΚΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ**, Βαλτετσίου 35, 1ος όροφος, **ΑΘΗΝΑ**
Τηλ.- Fax: 01-9811763, Τηλ.: 0944-422738, E-mail: ompllaam@yahoo.com.
Διατίθεται επίσης στα βιβλιοπωλεία **«ΒΑΒΕΛ»** (Λόντου 1 & Ζ. Πηγής) και **«ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ»** (Θεμιστοκλέους 37).

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: • Καφέ **«ΣΤΙΣ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ»**, Αρμενοπούλου 5, τηλ. 031-215462
• Γιάννης Αγγελιδάκης, τηλ. 031-816056 & 0944-797331
ΣΕΡΡΕΣ: «ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ», Σταγείρων 11, τηλ. 0321-64720
ΚΑΛΑΜΑΤΑ: Βιβλιοπωλείο **«ΠΑΝΔΩΡΑ»**, Ιατροπούλου 1, τηλ. 0721-26191
ΤΡΙΚΑΛΑ: Τηλ. 0932-581399 **ΜΥΤΙΛΗΝΗ:** Τηλ. 0251-43590

Για την Εδρα του Ποινικου Δικαιου

Εδουάρδο Γκαλεάνο

Το 1986, ένας Μεξικανός βουλευτής επισκέφτηκε τη φυλακή του Cerro Hueco στην επαρχία Τσιάπας. Εκεί συνάντησε έναν Ινδιάνο τζότζιλ που είχε αποκεφαλίσει τον πατέρα του και είχε καταδικαστεί σε τριάντα χρόνια κάθειρξη. Ωστόσο ο βουλευτής ανακάλυψε ότι ο εκλιπών πατέρας ερχόταν κάθε μεσημέρι και έφερνε τορτίγιες και φασόλια στο φυλακισμένο γιο του.

Αυτός ο κρατούμενος τζότζιλ είχε ανακριθεί και δικαστεί στην καστιλιάνικη γλώσσα, την οποία ο ίδιος καταλάβαινε λίγο έως καθόλου και με τη βοήθεια ενός καλού ξυλοδαρμού είχε ομολογήσει ότι αυτός ήταν ο αυτουργός μιας πράξης που καλείται πατροκτονία.

*Εδουάρδο Γκαλεάνο, «**Ενας Κοσμος Αναποδα**»*
Εκδόσεις ΣΤΑΧΥ, Αθήνα 2000
Μετάφραση: Γεωργία Ζακοπούλου

Ενα Σχολειο για την Τσιαπας

Στον Εδουάρδο Γκαλεάνο τα **Σηματα Καπνου** τρέφουν -το 'χουν ίσως διαπιστώσει οι αναγνώστες μας- μια ιδιαίτερη αδυναμία. Και πώς θα μπορούσε να είναι διαφορετικά; Όταν, στις διάφορες αναζητήσεις μας πώς να πούμε γι' αυτό ή πώς να γράψουμε για κείνο, πέφτουμε πάνω στο μεγάλο ουρουγουανό μάστορα του λόγου και της γραφής που μέσα σε πέντε γραμμές συμπυκνώνει νοήματα δεκαπέντε σελίδων, όταν κάνει τα όνειρά μας λέξεις, όταν κάνει την κραυγή μας εικόνα, όταν η τελευταία τελεία του κειμένου του ανοίγει καινούριους δρόμους στο μυαλό και την καρδιά μας, πώς θα ήταν δυνατόν να μην τον αγαπήσουμε;

Σ' αυτό το τεύχος, για παράδειγμα, είχαμε πει να γράψουμε ένα κανονικό, ένα «δικό μας» εντιτόριαλ για να προβάλουμε την καμπάνια **Ενα Σχολειο για την Τσιαπας**. Μας πρόλαβε όμως και πάλι ο Εδουάρδο... Η έκδοση στα ελληνικά του τελευταίου του βιβλίου είναι το καλύτερο εντιτόριαλ και αποκαλύπτει -και σε μας- τους λόγους για τους οποίους *πρέπει* να γίνει αυτή η καμπάνια, *πρέπει* να γίνει αυτό το Εκπαιδευτικό Κέντρο, είναι *δική μας υπόθεση* να σταματήσουν να υπάρχουν κρατούμενοι σαν αυτόν που περιγράφει ο Γκαλεάνο. Γιατί, το ξέρουμε, εξακριβωμένα υπάρχουν πολλοί...

Δεν πρόκειται για φιλανθρωπία. Όταν η πτώση του Τείχους σηματοδότησε την πλανητική κυριαρχία των γιάνκηδων, όταν οι ντελάληδες της Νέας Τάξης βιάστηκαν να πανηγυρίσουν το «τέλος της Ιστορίας» και οι διανοούμενοι καταγίνονταν με το να πείσουν για την αναγκαιότητα των αγοραίων νόμων, η ένοπλη κατάληψη του Σαν Κριστόμπαλ και άλλων πόλεων της Τσιάπας από τους «ανθρώπους χωρίς πρόσωπο» αποτέλεσε ένα βίαιο όσο και θεαματικό χαστούκι στους αποχαυνωτές της κοινής γνώμης. Οι λέξεις και οι πράξεις των Ζαπατίστας πότισαν το λουλούδι της ελπίδας σ' όλο τον κόσμο. Οι εκκλήσεις τους για παγκόσμιο αγώνα ενάντια στο νεοφιλελευθερισμό και για την ανθρωπότητα αναπτέρωσαν το ηθικό πολλών. Αυτοί που δεν ήθελαν τη Νέα Τάξη αλλά είχαν αρχίσει να αποθαρρύνονται, άρχισαν σιγά σιγά να ξανακινούνται. Ν' ακούνε περισσότερο το διπλανό τους. Να ξανανακαλύπτουν την συν-ομιλία. Να διαπιστώνουν ότι, ακόμα κι αν διαφωνούν σε άλλα πράγματα, μπορούν να συμπράττουν σ' αυτά που συμφωνούν. Να πιστεύουν ότι «ένας κόσμος που θα χωράει πολλούς κόσμους» είναι η απάντηση στη βαρβαρότητα του νεοφιλελευθερισμού. Να βρίσκουν δύναμη μέσα από την αλληλεγγύη. Να πείθονται για την διαρκή επικαιρότητα και αναγκαιότητα της εξέγερσης.

Το μεγαλύτερο όπλο των Ζαπατίστας, όταν πλέον σταμάτησαν οι ένοπλες συγκρούσεις με τον κυβερνητικό στρατό, αποδείχτηκε πως ήταν η προσπάθεια για αυτονομία των ιθαγενών κοινοτήτων στην πράξη. Αυτονομία που δεν διεκδικεί καινούργια σύνορα αλλά το δικαίωμα των κοινοτήτων να αποφασίζουν για ό,τι τους αφορά. Αυτονομία που εκπονεί και πραγματοποιεί τα δικά τους προγράμματα για την εκπαίδευση, την υγεία, την καλλιέργεια της γης. Και που ασκεί την άμεση δημοκρατία με δικαίωμα λόγου και ψήφου σε καθέναν και καθεμία που είναι άνω των 12 ετών. Για όλα τα θέματα που αφορούν την κοινότητα. Η περικύκλωση από τον κυβερνητικό στρατό και το «φύτεμα» δύο και τριών στρατοπέδων γύρω από κάθε κοινότητα δεν μπορούν να σταματήσουν την εξέγερση. Οι ιθαγενείς χτίζουν σχολεία. Δεκαπεντάχρονοι *προμοτόρες* εκπαιδεύονται για να εκπαιδεύσουν. **Η εκπαίδευση γίνεται** το όχημα για να ξεφύγουν από την εξαθλίωση και την υποταγή στις οποίες είχαν καταδικαστεί ερήμην από τους απογόνους του Κολόμβου και του Κορτές και **το πιο δυνατό όπλο του ζαπατίστικου αγώνα**.

Το Μάρτη του 2000, κατατίθεται στην Αρχιτεκτονική Σχολή του Μετσόβειου Πολυτεχνείου από δυο τελειοφοίτους της, μια πτυχιακή εργασία με θέμα τη δημιουργία ενός συγκροτήματος κτιρίων που θα στεγάσει τις λειτουργίες ενός Κέντρου Εκπαίδευσης Δασκάλων στις ζαπατίστικες κοινότητες (Τη λογική με βάση την οποία κατέθεσαν *αυτή* την εργασία περιγράφουν στις σελ. 12-13). Αυτή η μελέτη αποτελεί και την αφετηρία της καμπάνιας **Ενα Σχολειο για την Τσιαπας**. Μιας καμπάνιας που, αρνούμενη τις κρατικές ή ιδιωτικές χορηγίες, φιλοδοξεί να κάνει υπόθεση των απλών ανθρώπων στην Ελλάδα τη δημιουργία αυτού του Κέντρου. Που, γνωρίζοντας ότι ο προϋπολογισμός είναι ψηλός, πιστεύει ότι η πρόκληση είναι ακόμα μεγαλύτερη. Που εμπνέεται και παραδειγματίζεται από την ηλεκτροδότηση της Ρεαλιδάδ που πραγματοποιούν οι Ιταλοί σύντροφοι (βλ. σελ. 10). Που πιστεύει ότι δεν υπάρχουν σύνορα και αποστάσεις στην αλληλεγγύη. Που εμπνέεται από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα των Ζαπατίστας: *γλώσσες και όχι γλώσσα, ιστορίες και όχι ιστορία.* Που διαβάζει τον άλλο μεγάλο μάστορα, στην τέχνη της φωτογραφίας αυτός, τον Σεμπαστιάο Σαλγάδο: «*Μερικές φορές συναντούσα παιδιά σε μια στιγμή δύσκολη στη ζωή τους. Στη Βραζιλία, μερικά από αυτά ζούσαν στις άκρες των δρόμων, ανήκαν σε ομάδες των χωρικών Χωρίς Γη, περιμένοντας να καταλάβουν τις φάρμες που δεν ήταν καλλιεργημένες. Αυτά τα παιδιά βρίσκονταν σε μια άθλια κατάσταση, αλλά οι γονείς τους κρατούσαν την ελπίδα. Σε μερικές περιπτώσεις είχαν δίκιο. Στη συνέχεια, επισκέφτηκα τους συνεταιρισμούς που είχαν δημιουργηθεί από τους αγρότες Χωρίς Γη ανακαλύπτοντας ότι τα παιδιά τους πια πήγαιναν σχολείο. Εκεί που υπήρχαν σχολεία, υπήρχε και ελπίδα. Στις παραγκουπόλεις της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής τα παιδιά των αγράμματων μεταναστών που μάθαιναν να διαβάζουν και να γράφουν κάνουν το πρώτο βήμα για ένα καλύτερο μέλλον*» (βλ. σελ. 40-41).

Η καμπάνια **Ενα Σχολειο για την Τσιαπας** έχει κάνει ήδη τα πρώτα της βήματα. Στις Σέρρες, στη Δυτική Αττική, στη Θεσσαλονίκη, στη Λακωνία, σε χώρους εκπαιδευτικών και φοιτητών έχουν ήδη αρχίσει να εκδηλώνεται τα πρώτα θετικά σημεία ανταπόκρισης. Οι ενδείξεις είναι ενθαρρυντικές αλλά ο δρόμος μακρύς και οι απαιτήσεις πολλές. Τα **Σηματα Καπνου** στηρίζουν και θα στηρίξουν αυτή την προσπάθεια μέχρι το τέλος της, πιστεύοντας ότι δεν είναι δυνατόν να θέλουμε να αλλάξουμε τον κόσμο καταβάλλοντας τη μικρότερη δυνατή προσπάθεια. Γιατί πλέον το μάθημά μας το έχουμε πάρει. Ξέρουμε πια ότι, έτσι κι αλλιώς, η γη θα γίνει... ό,τι χρώμα της δώσουμε εμείς!

Της Σύνταξης

3 Νοέμβρη 1903: Ο Παναμάς με τη βοήθεια των Ηνωμένων Πολιτειών αποχωρίζεται από την Κολομβία.

3 Νοέμβρη 1780: Ξεσπάει στο Περού η εξέγερση του Τούπακ Αμάρου ΙΙ.

8 Νοέμβρη 1519: Οι Ισπανοί κονκισταδόρες γίνονται δεκτοί στην πόλη Τενοτστιτλάν.

8 Νοέμβρη 1976: Σκοτώνεται σε μάχη στο δάσος Σίνικα, ο ηγέτης του FSLN, Κάρλος Φονσέκα Αμαδόρ.

11 Νοέμβρη 1810: Ο Χοσέ Μαρία Μορέλος ξεκινάει τη στρατιωτική του εκστρατεία για την ανεξαρτησία του Μεξικού.

11 Νοέμβρη 1887: Εκτελούνται στο Σικάγο 5 αναρχικοί εργαζόμενοι.

15 Νοέμβρη 1533: Οι Ισπανοί κονκισταδόρες εισέρχονται στην ιερή πόλη του Κούσκο.

15 Νοέμβρη 1781: Δολοφονείται, ύστερα από προδοσία, στη Βολιβία, ο Τουπάκ Κατάρι.

16 Νοέμβρη 1532: Οι Ισπανοί φυλακίζουν τον Ίνκα Αταουάλπα στην Καχαμάρκα.

20 Νοέμβρη 1695: Δολοφονείται ο Ζούμπι, αρχηγός του Κιλόμπο του Παλμάρες.

22 Νοέμβρη 1910: Αρχίζει η εξέγερση του Τσιμπατά στο Ρίο ντε Τζανέιρο.

Εδουάρδο Γκαλεάνο

2 Δεκέμβρη 1956: Αποβίβαση από το γιοτ «Γκράνμα». Ογδόντα δύο άνδρες με επικεφαλής τον Φιντέλ Κάστρο ξεκινούν τον αγώνα κατά του Μπατίστα.

3 Δεκέμβρη 1810: Ο Μιγκέλ Ιδάλγκο εκδίδει το διάταγμα κατάργησης της δουλείας στο Μεξικό.

3 Δεκέμβρη 1914: Οι δυνάμεις του Πάντσο Βίγια και του Εμιλιάνο Ζαπάτα εισέρχονται στην Πόλη του Μεξικού.

17 Δεκέμβρη 1830: Πεθαίνει ο Σιμόν Μπολίβαρ στη Σάντα Μάρτα της Κολομβίας.

21 Δεκέμβρη 1907: Σφαγή των εργατών ορυχείων στη Σάντα Μαρία του Ικίκε.

22 Δεκέμβρη 1815: Στο Μεξικό εκτελείται ο Χοσέ Μαρία Μορέλος.

25 Δεκέμβρη 1926: Ο Αουγκούστο Σαντίνο συγκεντρώνει όπλα και πυρομαχικά με τη βοήθεια πορνών του Πουέρτο Καμπέσας.

31 Δεκέμβρη 1958: Οι αντάρτικες φάλαγγες του Καμίλο Σιενφουέγος και του Τσε Γκεβάρα καταλαμβάνουν το στρατόπεδο Γιαγκουαχάϊ και την πόλη της Σάντα Κλάρα.

ΤΟ ΚΑΝΑΛΙ ΤΟΥ ΠΑΝΑΜΑ

Το πέρασμα από τον Ατλαντικό στον Ειρηνικό ήταν πάντα μια έμμονη ιδέα των Ισπανών κατακτητών. Το αναζητούσαν με λύσσα. Και το βρήκαν πολύ νότια, εκεί στην απομακρυσμένη και παγωμένη Γη του Πυρός. Και όταν κάποιος είχε την ιδέα ν' ανοίξει τη στενή λωρίδα της Κεντρικής Αμερικής, ο βασιλιάς Φίλιππος ο Β' τον διέταξε να σταματήσει: απαγόρευσε την εκσκαφή του καναλιού, επί ποινή θανάτου, «γιατί ο άνθρωπος δεν πρέπει να χωρίζει αυτά που ένωσε ο Θεός».

Τρεις αιώνες αργότερα, μια γαλλική επιχείρηση, η Compagnie Universelle du Canal Interoceanique, ξεκίνησε τις εργασίες στον Παναμά. Το εγχείρημα προχώρησε 33 χλμ. και η εταιρεία χρεωκόπησε.

Κατόπιν, οι Ηνωμένες Πολιτείες αποφάσισαν να ολοκληρώσουν τη διώρυγα και να την έχουν υπό την κατοχή τους. Υπάρχει, όμως, μια δυσκολία: η Κολομβία δεν είναι σύμφωνη κι ο Παναμάς είναι μια επαρχία της Κολομβίας. Στην Ουάσιγκτον, ο γερουσιαστής Χάνα προτείνει να περιμένουν, εξαιτίας «της φύσης των ζώων με τα οποία έχουμε να κάνουμε», αλλά ο πρόεδρος Τέντυ Ρούζβελτ δεν πιστεύει στην υπομονή. Ο Ρούζβελτ στέλνει μερικούς πεζοναύτες και ανεξαρτητοποιεί τον Παναμά. Κι έτσι γίνεται χώρα ξεχωριστή αυτή η επαρχία χάρη στις Ηνωμένες Πολιτείες και τις κανονιοφόρους της.

ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΝΑΜΑ

Σε αυτόν τον πόλεμο πέθαναν ένας Κινέζος κι ένας γάιδαρος, θύματα των ομοβροντιών μιας κολομβιανής κανονιοφόρου. Δεν υπάρχουν, όμως, άλλα θύματα για να θρηνήσουμε. Ο Μανουέλ Αμαδόρ, ο ολοκαίνουριος πρόεδρος του Παναμά παρελαύνει ανάμεσα σε σημαίες των Η.Π.Α. καθισμένος σε μια πολυθρόνα που τα πλήθη κουβαλούν στους ώμους τους. Ο Αμαδόρ ζητωκραυγάζει το συνάδελφό του Ρούζβελτ.

Δυο βδομάδες αργότερα, στην Ουάσιγκτον, στο Γαλάζιο Σαλόνι του Λευκού Οίκου, υπογράφεται η συμφωνία που παραχωρεί στις Η.Π.Α. εις το διηνεκές.... τη μισοφτιαγμένη διώρυγα και πάνω από 1.400 τετρ.χλμ. παναμαϊκού εδάφους. Αντιπρόσωπος της νεογέννητης δημοκρατίας στην περίσταση αυτή είναι ο Φιλίπ Μπυνό-Βαρίλια, μάγος των διαπραγματεύσεων, ακροβάτης της πολιτικής, γάλλος πολίτης.

ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΜΕΞΙΚΟΥ

Ένα διστακτικό χτύπημα του ρόπτρου, μια πόρτα που μισανοίγει: κάποιος αποκαλύπτει την κεφαλή και με το τεράστιο σομπρέρο του στα χέρια ζητάει νεράκι και ψωμί, «ο Θεός να σας έχει καλά». Οι άνθρωποι του Ζαπάτα, ινδιάνοι με λευκό παντελόνι και σταυρωτά φυσεκλίκια στο στήθος, τριγυρίζουν στους δρόμους της πόλης που τους περιφρονεί και τους φοβάται. Σε κανένα σπίτι δεν τους καλούν να περάσουν μέσα. Πότε πότε διασταυρώνονται με άνδρες του Πάντσο Βίλια, ξένοι κι αυτοί, χαμένοι, τυφλοί.

Απαλό σούρσιμο σανδαλιών στα μαρμαρένια σκαλοπάτια. Πόδια που σαστίζουν από την ηδονή του χαλιού. Πρόσωπα που κοιτάζονται απορημένα στον «καθρέπτη» του παρκέ: οι άνδρες του Ζαπάτα και του Βίγια μπαίνουν στο Palacio Nacional και περνάνε σα να ζητάνε συγγνώμη από σαλόνι σε σαλόνι. Ο Πάντσο Βίγια κάθεται στην επίχρυση πολυθρόνα που ήταν ο θρόνος του Πορφύριο Ντίας, «για να δει πώς είναι», και στο πλευρό του ο Ζαπάτα με βλέμμα απλανές σα να μη βρίσκεται εκεί, απαντάει μουρμουρίζοντας στις απαντήσεις των δημοσιογράφων.

Οι αγρότες στρατηγοί έχουν νικήσει, αλλά δεν ξέρουν τι να κάνουν τη νίκη τους.

«Αυτό το ράντσο είναι πολύ μεγάλο για μας».

Η εξουσία είναι υπόθεση των μορφωμένων, απειλητικό μυστήριο που μπορούν ν' αποκρυπτογραφήσουν μόνο οι φωτισμένοι, οι εκπαιδευμένοι στην υψηλή πολιτική, «εκείνοι που κοιμούνται σε λευκά μαξιλάρια».

Όταν πέφτει η νύχτα, ο Ζαπάτα πηγαίνει σ' ένα μικρό πανδοχείο δίπλα στις σιδηροδρομικές γραμμές που τραβάνε προς το χωριό του, και ο Βίγια στο στρατιωτικό του τρένο.

Μετά από μερικές μέρες αποχαιρετούν την Πόλη του Μεξικού. Οι μεροκαματιάρηδες των αγροκτημάτων, οι ινδιάνοι απ' τα χωριά, οι παρίες του κάμπου ανακάλυψαν το κέντρο της εξουσίας και για λιγάκι το κατέκτησαν σαν επισκέπτες, πατώντας στις μύτες των ποδιών, βιαστικοί για να τελειώσουν μια ώρα αρχύτερα αυτό το ταξίδι στο φεγγάρι. Η δόξα του θριάμβου τους είναι ξένη και τελικά γυρίζουν στα μέρη τους όπου ξέρουν να περπατάνε χωρίς να χάνονται.

Καλύτερο νέο δεν μπορούσε να φανταστεί ο κληρονόμος του Χουέρτα, ο στρατηγός Βενουστιάνο Καράνσα, που τα καταρρακωμένα στρατεύματά του αναλαμβάνουν τώρα δυνάμεις με τη βοήθεια των Η.Π.Α.

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ Απεργία πείνας των κρατουμένων της Λα Ταμπλάδα

Ίσως την ώρα που θα εκδίδεται αυτό το τεύχος των Σημάτων Καπνού να έχει δοθεί με τον ένα ή τον άλλο τρόπο το τέλος της απεργίας πείνας των κρατούμενων για την υπόθεση της Λα Ταμπλάδα, που ήδη έχουν ξεπεράσει τις 90 μέρες απεργίας πείνας.

Στις 23 Γενάρη του '89, μια ομάδα μερικών δεκάδων μελών του MTP (Κίνημα Όλοι για την Πατρίδα), επιτίθεται στο στρατόπεδο της Λα Ταμπλάδα. Εκείνη την εποχή, η ασυδοσία και η προκλητικότητα των στρατιωτικών που ενέχονταν στα εγκλήματα της χούντας είχε ξεπεράσει κάθε όριο και οι φήμες για επικείμενο πραξικόπημα διαδέχονταν η μία την άλλη. Το στρατόπεδο της Λα Ταμπλάδα εθεωρείτο από τα άντρα των χουντικών και κέντρο της εκκολαπτόμενης συνωμοσίας. Τα μέλη του MTP (οι περισσότεροι είχαν δεσμούς με τον ERP, ένοπλη οργάνωση της οποίας χιλιάδες μέλη είχαν δολοφονηθεί στη διάρκεια της χούντας) σχεδίασαν και εκτέλεσαν την επίθεση στη Λα Ταμπλάδα, αποσκοπώντας στο να εμποδίσουν το διαφαινόμενο πραξικόπημα. Οι μάχες που διεξήχθησαν μέσα και γύρω από το στρατόπεδο διήρκεσαν σχεδόν ένα 24ωρο και οι απώλειες των μελών του MTP ήταν πολύ βαριές: πάνω από 30 οι νεκροί, πολλοί από τους οποίους δολοφονήθηκαν εν ψυχρώ μετά τη σύλληψή τους, και γύρω στους 20 οδηγήθηκαν στις φυλακές.

Ελάχιστοι κατάφεραν να ξεφύγουν. Ένας από αυτούς ήταν και ο Ενρίκε Γκοριαράν Μέρλο. Ο Γκοριαράν υπήρξε από τους ελάχιστους ηγέτες του ERP που επέζησαν από την καταπίεση της χούντας. Μετά την κατάρρευση της ένοπλης αντίστασης στην Αργεντινή, περιπλανήθηκε σε χώρες της Λατινικής Αμερικής, συνδέθηκε με άλλα επαναστατικά κινήματα και συμμετείχε στη σαντινιστική επανάσταση του '79 στη Νικαράγουα. Το 1980, επικεφαλής μιας πενταμελούς ομάδας Αργεντινών και Παραγουανών μαχητών, εκτελεί τον πρώην δικτάτορα της Νικαράγουα, Αναστάσιο Σομόσα, που είχε καταφύγει στην πρωτεύουσα της Παραγουάης Ασουνσιόν. Μετά την επιχείρηση της Λα Ταμπλάδα διέφυγε και πάλι στο εξωτερικό για να συλληφθεί τελικά στην Πόλη του Μεξικού και να παραδοθεί στη συνέχεια στην Αργεντινή για να εκτίσει την ποινή των ισοβίων που του είχαν επιβληθεί.

ΑΥΤΟΙ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΟΙ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ

ELLOS SON DERECHOS Y HUMANOS

A 87 DÍAS DE HUELGA DE HAMBRE

ESTÁN ASESINANDO A LOS PRESOS POLÍTICOS DE LA TABLADA

ΔΟΛΟΦΟΝΟΥΝ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΥΣ ΤΗΣ ΛΑ ΤΑΜΠΛΑΔΑ

Η δίκη των συλληφθέντων είχε ήδη διεξαχθεί μέσα σε κλίμα πιέσεων και τρομοκρατίας. Δεκατρείς κρατούμενοι καταδικάσθηκαν σε ισόβια δεσμά. Το πιο σημαντικό, όμως, είναι πως δια νόμου απαγορεύεται στους καταδικασμένους να ασκήσουν έφεση, πράγμα πρωτοφανές για τα δικαστικά χρονικά.

Μετά από 12 χρόνια, οι κρατούμενοι αποφάσισαν να κινητοποιήσουν την κοινή γνώμη, μέσα κι έξω από την Αργεντινή για να πετύχουν την αμνήστευσή τους ή τουλάχιστον την αναθεώρηση της δίκης.

Στις 29 Μάη, φέτος, ξεκίνησαν την πρώτη απεργία πείνας που διήρκεσε 45 μέρες και έληξε μετά από υπόσχεση της «κεντροαριστερής» κυβέρνησης του Ντε Λα Ρούα ότι θα ψήφιζε νομοσχέδιο που θα επέτρεπε τη διεξαγωγή της δίκης στο εφετείο. Η μη τήρηση της υπόσχεσης οδήγησε τους ήδη εξαντλημένους κρατούμενους σε δεύτερη απεργία πείνας, που ξεκίνησε στις 5 Σεπτέμβρη.

Διεθνείς οργανισμοί, πολιτικοί και κοινωνικοί φορείς, προσωπικότητες έχουν κινητοποιηθεί για τη σωτηρία των απεργών πείνας. Η αδιαλλαξία της κυβέρνησης φαίνεται να οδηγεί τα πράγματα προς το τέλος. Οι απεργοί, που έχουν ήδη χάσει το 1/3 του βάρους τους, ζήτησαν να μεταφερθούν ξανά στα κελιά τους από τα νοσοκομεία όπου βρίσκονται εδώ και αρκετές μέρες και να σταματήσει η ιατρική υποστήριξη που τους παρέχεται.

Επίσης, οι κρατούμενοι αποφάσισαν να σταματήσει η Ισαβέλ Μεσούτι την απεργία πείνας για να μπορέσει να φροντίσει τη μικρή Καντέλα που γέννησε μέσα στις φυλακές. Ο πατέρας της μικρής, Γουστάβο Μεσούτι, συνεχίζει την απεργία. «Θέλουμε να αποφύγουμε την επανάληψη τραγικών καταστάσεων που γνώρισε η πρόσφατη ιστορία της Αργεντινής και να εξασφαλίσουμε πως η Καντέλα θα βασίζεται πάντα στην αγάπη της μητέρας της», αναφέρουν οι κρατούμενοι.

Σ.Γ.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απέρριψε την πρόταση να απονεμηθεί το βραβείο Ζαχάροφ 2000 στον Μουμία Αμπού Τζαμάλ

Τον πρώην Μαύρο Πάνθηρα και νυν θανατοποινίτη Μουμία Αμπού Τζαμάλ πρότειναν για το Βραβείο Ζαχάροφ 2000 οι ευρωβουλευτές Αλέκος Αλαβάνος (Συνασπισμός), Γιάννης Θεωνάς (ΚΚΕ) και Λούτσιο Μανίσκο (Ιταλοί Κομουνιστές), πρόταση που βρήκε υποστήριξη και προσυπογράφτηκε και από πολλούς άλλους ευρωβουλευτές, αλλά τελικά δεν έγινε δεκτή.

Ο Μουμία Αμπού Τζαμάλ, όπως είναι γνωστό, κρατείται από το 1981 στην ακτίνα θανατοποινιτών των φυλακών της Πενσιλβάνια και ήδη το Ευρωκοινοβούλιο, πολλές ευρωπαϊκές κυβερνήσεις και μεγάλες ανθρωπιστικές οργανώσεις, όπως η Διεθνής Αμνηστία, έχουν ζητήσει να μην εκτελεστεί η ποινή του.

Η υπόθεσή του, όμως, βρίσκεται τώρα, κυριολεκτικά, σε κρισιμότατο σημείο, μιας και τα νομικά περιθώρια για μια ακόμη αναβολή της εκτέλεσης έχουν εξαντληθεί. Η υπεράσπισή του εξάντλησε και την τελευταία δυνατότητα καθυστέρησης, καταθέτοντας αίτηση σε ομοσπονδιακό δικαστήριο για αναψηλάφηση της δίκης, ώστε να ξαναδικαστεί, ενώ η ημερομηνία εκτέλεσης που έχει οριστεί είναι για τις 2 Δεκεμβρίου.

Παρ' όλη την «αναμενόμενη απόρριψη» του Βραβείου Ζαχάροφ στον Τζαμάλ, όπως την χαρακτήρισε στα ΣΗΜΑΤΑ ΚΑΠΝΟΥ ο πρώην –πλέον– ευρωβουλευτής του ΚΚΕ Γιάννης Θεωνάς, ο Αλέκος Αλαβάνος, ευρωβουλευτής του Συνασπισμού, μας δήλωσε τα εξής, σχετικά με το σκεπτικό της πρότασης:

«Ο δημοσιογράφος Μουμία Αμπού Τζαμάλ κρατείται εδώ και 18 χρόνια στη σειρά των θανατοποινιτών στις φυλακές της Πενσιλβάνια. Τόσο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και πολλές από τις κυβερνήσεις ευρωπαϊκών χωρών, η Διεθνής Αμνηστία και άλλες ανθρωπιστικές οργανώσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες και σε όλο τον κόσμο έχουν παρέμβει υπέρ του.

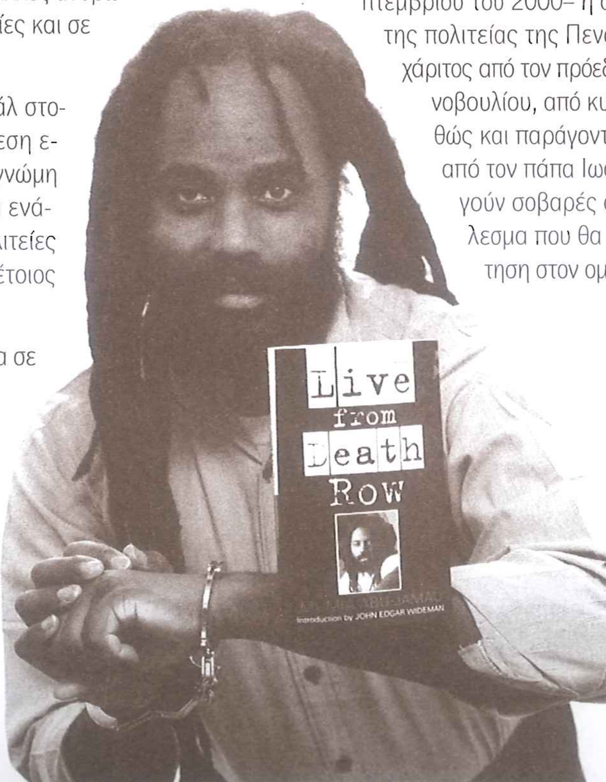
Η υποψηφιότητα του Μουμία Αμπού Τζαμάλ στοχεύει όχι να του σώσει τη ζωή από μια άμεση εκτέλεση, αλλά να εκδηλώσει τη σύμφωνη γνώμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την καμπάνια ενάντια στη θανατική ποινή στις Ηνωμένες Πολιτείες και άλλες χώρες όπου ισχύει ακόμη ένας τέτοιος βάρβαρος θεσμός.

Η πρωτοβουλία αυτή παίρνει ειδική σημασία σε συνδυασμό και με τις αμερικάνικες προεδρικές εκλογές, που έχουν αναδείξει τη θανατική ποινή ως ένα από τα μεγάλα θέματα, δεδομένου ότι ο ένας εκ των δύο υποψηφίων, Τζορτζ Μπους Τζούνιορ, ως κυβερνήτης του Τέξας έχει προχωρήσει σε δεκάδες εκτελέσεις. Τα δύο τρίτα των 645 εκτελέσεων στις Η.Π.Α. από το 1970 έχουν γίνει στο Τέξας. Αλλά και ο Αλ Γκορ παραμένει υπέρμαχος της θανατικής ποινής.

Είναι γνωστό το γεγονός ότι ο Μουμία αγωνίζεται όχι μόνο για τη δική του σωτηρία και την ολοκληρωτική απελευθέρωση των Αφροαμερικανών, αλλά επίσης, με το υψηλό ήθος που τον διακρίνει, την πνευματικότητα και τις πολιτικές του πεποιθήσεις, έχει γίνει ένας πραγματικός απόστολος στη σταυροφορία ενάντια στο κράτος-δολοφόνο. Τα βιβλία του "Ζωντανός, στη σειρά του θανάτου" και "Τα άνθη του θανάτου: εντυπώσεις από έναν φυλακισμένο συνείδησης" έχουν πουληθεί σε χιλιάδες αντίτυπα και έχουν θεωρηθεί από διάσημους ποινικολόγους ως θεμελιακές ομολογίες ενάντια στη θανατική ποινή.

Η Διεθνής Αμνηστία, αναφερόμενη στη συγκεκριμένη υπόθεση της αίτησής του για μια νέα και δίκαιη δίκη, έχει υπογραμμίσει: "Οι διαδικασίες που χρησιμοποιήθηκαν για να καταδικαστεί και να επιβληθεί η ποινή του θανάτου στον Μουμία Αμπού Τζαμάλ καταπάτησαν κατάφωρα το μίνιμουμ των διεθνών κανόνων και διαδικασιών που διέπουν μια δίκαιη δίκη και τη χρήση της θανατικής ποινής. Η Διεθνής Αμνηστία πιστεύει ότι προς το συμφέρον της δικαιοσύνης θα έπρεπε να γίνει μια νέα δίκη για τον Μουμία Αμπού Τζαμάλ".

Ο γρήγορος και αυξανόμενος αριθμός των εκτελέσεων στις Ηνωμένες Πολιτείες, ακόμα και σε υποθέσεις που στηρίζονται σε δικαστική πλάνη, και –στην τελευταία πρόσφατη περίπτωση του Ρόκο Ντέρεκ Μπάρναμπεϊ, που εκτελέστηκε στις 14 Σεπτεμβρίου του 2000– η απόρριψη από τις αρχές της πολιτείας της Πενσυλβάνια των αιτήσεων χάριτος από τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, από κυβερνήτες πολιτειών καθώς και παράγοντες της κυβέρνησης, και από τον πάπα Ιωάννη Παύλο ΙΙ, δημιουργούν σοβαρές ανησυχίες για το αποτέλεσμα που θα έχει η τελευταία του αίτηση στον ομοσπονδιακό δικαστή Ουίλιαμ Γιον. Γι' αυτούς τους λόγους, η υποψηφιότητα του Βραβείου Ζαχάροφ στον Μουμία Αμπού Τζαμάλ θα μπορούσε να έχει ένα καθοριστικό και θετικό αποτέλεσμα στην υπεράσπιση της πραγματικής δικαιοσύνης και τα δικαιώματα των ανθρώπων».

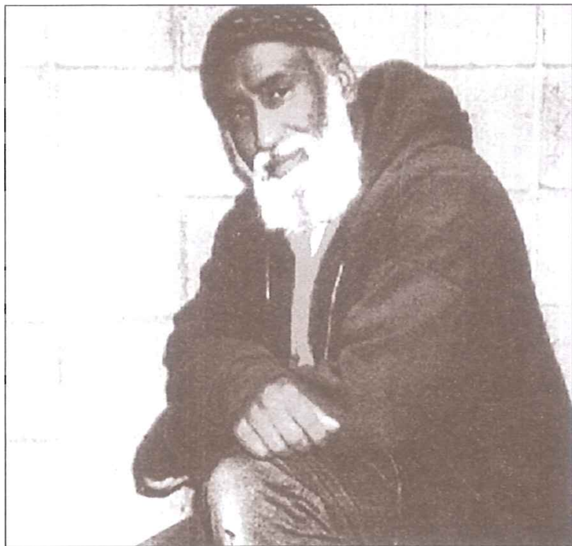

Μ.Κ.

Η.Π.Α.

Το 75% των καταδικασμένων σε θάνατο είναι μαύροι ή ισπανόφωνοι

Ρατσισμός μέχρι το φέρετρο! Το 75% των καταδικασμένων σε θάνατο από τα ομοσπονδιακά δικαστήρια είναι είτε μαύροι είτε ισπανόφωνοι. Το γεγονός αυτό ανάγκασε μέχρι και την υπουργό Δικαιοσύνης, Τζάνετ Ρίνο, να διατάξει έρευνα από ειδική επιτροπή σχετικά με τις φυλετικές διακρίσεις στην επιβολή της θανατικής ποινής.

Η ποινή του θανάτου σε ομοσπονδιακό επίπεδο επαναθεσπίστηκε το 1988 και αφορά σχεδόν σαράντα αδικήματα. Σε πολιτειακό επίπεδο, η θανατική ποινή ισχύει σε 38 πολιτείες των Η.Π.Α., ενώ μόνο μία πολιτεία (το Ιλινόι) έχει επιβάλει ένα μορατόριουμ στις εκτελέσεις, μετά τις συνεχείς αποκαλύψεις για αθώους εκτελεσθέντες, θύματα δικαστικής πλάνης. Μετά από αυτή τη βροχή αποκαλύψεων, από τα κελιά των μελλοθάνατων του Ιλινόι αφέθηκαν ελεύθεροι 13 πρώην κατάδικοι σε θάνατο, μετά από νέες αποφάσεις που διαπίστωναν ότι είχαν καταδικαστεί άδικα. (Συνολικά, από το 1976 που επανήλθε η θανατική ποινή, έχουν αφεθεί ελεύθερα 87 άτομα που πριν είχαν καταδικαστεί σε αυτήν, μετά από νέα δίκη και αθώωσή τους.)

Πρωταθλητής σε αυτό το χορό του θανάτου, ο Μπους. Τα χέρια του έχουν υπογράψει την αφαίρεση της ζωής 144 ανθρώπων -μέχρι στιγμής. Βέβαια, ο ρατσισμός δεν περιορίζεται στο ομοσπονδιακό επίπεδο. Ενδεικτικό παράδειγμα, η πολιτεία της Ιντιάνα: από τους 21 μελλοθάνατους, μόνο οι 4 είναι λευκοί. Ταυτόχρονα, πολλές πολιτειακές κυβερνήσεις αρνούνται να εγκρίνουν τις εξετάσεις DNA για τους καταδικασμένους σε θάνατο, με το σκεπτικό ότι είναι πολύ... ακριβές!

(Πηγές: Newsweek 3/7/00, 12/6/00, Rebelion 27/9/00 [http://www.rebelion.org] κ.ά.)

Η.Π.Α.

Να κλείσει η Σχολή της Αμερικής

Περισσότερα από 11.000 άτομα προερχόμενα από όλες τις χώρες της αμερικάνικης ηπείρου, συγκεντρώθηκαν στις 19 Νοέμβρη έξω από τη στρατιωτική βάση του Benning, στην πολιτεία της Τζόρτζια των Η.Π.Α., για να απαιτήσουν το κλείσιμο της Escuela de las Americas, δηλαδή της σχολής εκπαίδευσης στρατιωτικών που προέρχονται από τις χώρες της Λατινικής Αμερικής. Είναι η σχολή στην οποία γαλουχήθηκαν οι δικτάτορες και οι καταπιεστές των λαών της Λατινικής Αμερικής.

Οι συγκεντρωμένοι θέλησαν να εκφράσουν την αγανάκτησή τους για τους χιλιάδες νεκρούς που έχει προκαλέσει στους λαούς της Λατινικής Αμερικής η λειτουργία αυτής της σχολής. Οι διαδηλωτές έφεραν σταυρούς με τα ονόματα θυμάτων από τα εγκλήματα που έχουν διαπράξει οι στρατοί της Λατινικής Αμερικής. Στη διάρκεια της εκδήλωσης χιλιάδες ακτιβιστές επιχείρησαν κατά κύματα να εισέλθουν στη βάση.

Το πρώτο κύμα είχε επικεφαλής μια ομάδα ντυμένους με μαύρους χιτώνες και βαμμένα άσπρα πρόσωπα σε ένα συμβολισμό της δολοφονίας των 6 ιησουιτών ιερωμένων που δολοφονήθηκαν στο Σαν Σαλβαδόρ από αποσπάσματα θανάτου. Οταν ήρθαν αντιμέτωποι με τη στρατιωτική αστυνομία, έπεσαν στο έδαφος σε μια αναπαράσταση της σφαγής και κάρφωσαν τους σταυρούς στο έδαφος. Συνελήφθησαν όλοι.

Το δεύτερο κύμα ήταν μεταμφιεσμένοι σε στρατιώτες και αγρότες της Κολομβίας. Μέσα στη βάση παρουσίασαν μια εικονική σφαγή αγροτών της Κολομβίας από παραστρατιωτικούς, από αυτές που συμβαίνουν καθημερινά σε αυτή τη χώρα. Συνελήφθησαν όλοι.

Το τρίτο κύμα ήταν μια μεγάλη ομάδα που, υπό τον ήχο μεγάλων ταμπούρλων, εισέβαλε στη βάση κρατώντας κούκλες που παρίσταναν τον «θείο Σαμ» και τις πολυεθνικές που εκμεταλλεύονται τη Λατινική Αμερική.

Άλλες ομάδες εισέβαλαν κατόπιν, άλλοι παίζοντας θέατρο του δρόμου, άλλοι έκαναν αναπαραστάσεις αποκλεισμού δρόμων και άλλοι φύτευαν καλαμπόκι στο έδαφος σαν σύμβολο ζωής κι ελπίδας για τους λαούς της Λατινικής Αμερικής.

Συνελήφθησαν όλοι. Κάπου 3.500 Βορειοαμερικάνοι διαδηλωτές που κρατήθηκαν για ώρες από τη στρατιωτική αστυνομία, χωρίς να προβάλουν καμιά αντίσταση. Έτσι, η μανία των στρατιωτικών έπεσε πάνω στις κούκλες, τους σταυρούς και τα τύμπανα καταστρέφοντάς τα. Ο μεγάλος αριθμός των συλληφθέντων θυμίζει εποχές Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ και Βιετνάμ, καταδείχνοντας έτσι πως υπάρχει ένα κομμάτι του αμερικανικού λαού αποφασισμένο να αγωνιστεί για να αποδοθεί δικαιοσύνη και ανθρώπινα δικαιώματα στους λαούς της Λατινικής Αμερικής.

(Πηγή: Rebelion)

Οργανώσεις των Μάγια καταγγέλλουν τα προγράμματα βιοπειρατείας στην Τσιάπας

Έντεκα ιθαγενικές οργανώσεις από την περιοχή Άλτος της Τσιάπας απαιτούν τη ματαίωση ενός προγράμματος βιοέρευνας στην Τσιάπας, το οποίο χρηματοδοτείται με 2.500.000 δολάρια από την κυβέρνηση των Η.Π.Α. Το πρόγραμμα έχει διάρκεια 5 ετών και στοχεύει στη συλλογή και ταξινόμηση χιλιάδων φυτών και μικροοργανισμών που χρησιμοποιούνται στην παραδοσιακή ιατρική των Μάγια.

Εδώ και χρόνια στο Μεξικό, αλλά και σε όλη τη Λατινική Αμερική ανθεί η βιοπειρατεία. Μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες (φαρμακευτικές, χημικές, βιογενετικές, βιοτεχνολογίας κ.λπ.), αλλά και πανεπιστήμια από τον λεγόμενο αναπτυγμένο κόσμο (κυρίως τις Η.Π.Α.), με πρόσχημα την έρευνα, λεηλατούν κυριολεκτικά τον βιολογικό πλούτο των χωρών αυτών.

Αυτή τη στιγμή, στο Μεξικό βρίσκονται σε εξέλιξη τέσσερα τέτοια προγράμματα:

Το πρώτο, στο οποίο συμμετέχουν η πολυεθνική Diversa και το Ινστιτούτο Βιοτεχνολογίας του UNAM (Πανεπιστήμιο της Πόλης του Μεξικού), έχει σκοπό να συλλέξει και να εξαγάγει ορισμένα βακτήρια που αντέχουν σε ακραίες συνθήκες (θερμοκρασίας, πίεσης, φωτιάς, κλιματολογικές κ.λπ.).

Το δεύτερο, καλυπτόμενο από ένα συμβόλαιο της επιχείρησης Santoz και της Ένωσης Κοινοτήτων Ζαποτέκα και Τσιναντέκα στη Σιέρρα Χουάρεζ της πολιτείας Οαχάκα -συμβόλαιο, για τους όρους του οποίου τα μέλη των κοινοτήτων και οι τωρινές αρχές δηλώνουν άγνοια-, έχει ήδη εξαγάγει στις Η.Π.Α. χιλιάδες δείγματα μυκήτων και μικροοργανισμών.

Το τρίτο, στο οποίο συμμετέχουν οι πολυεθνικές American Cyanamid, American Home Products, το Πανεπιστήμιο της Αριζόνα και το Ινστιτούτο Βιολογίας και Χημείας του UNAM, συλλέγει κάκτους, ξηρόφυτα και άλλα φυτά από τις μεξικάνικες ερήμους.

Και το τελευταίο επιδιώκει τη συγκατάθεση των ιθαγενών στα Άλτος της Τσιάπας για τη συλλογή διαφόρων ποικιλιών από φαρμακευτικά φυτά και βότανα που θα καταλήξουν στα εργαστήρια του Πανεπιστημίου της Τζόρτζια στις Η.Π.Α. Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα συμμετέχουν το Πανεπιστήμιο της Τζόρτζια, η πολυεθνική Molecular Nature Limited και το Μεξικάνικο Κολέγιο της Frontera Sur. Στόχος η εκμετάλλευση των προγονικών γνώσεων των κοινοτήτων των Μάγια πάνω στη χρήση ορισμένων φαρμακευτικών φυτών και βοτάνων.

Οι κοινότητες των Μάγια και οι ιθαγενικές οργανώσεις γιατρών της περιοχής καταγγέλλουν όχι μόνο τη βιοπειρατεία, αλλά και τη βία που ασκείται πολλές φορές για να επιτευχθεί η συγκατάθεση των κοινοτήτων.

Οι ιθαγενικές κοινότητες και οργανώσεις της Τσιάπας απαιτούν:

Να σταματήσει η λεηλασία του φυσικού και βιολογικού τους πλούτου, καθώς έχει ήδη διαταραχτεί η οικολογική ισορροπία των περιοχών τους (ορισμένα από αυτά τα είδη έχουν ήδη εξαφανιστεί).

Να σταματήσει η παραχώρηση, με γελοία αντισταθμιστικά οφέλη και αδιαφανείς διαδικασίες, αδειών έρευνας στις πολυεθνικές των αναπτυγμένων χωρών του Βορρά.

Η διαχείριση των φυσικών πόρων να ελέγχεται από τις κοινότητες στις οποίες ανήκουν.

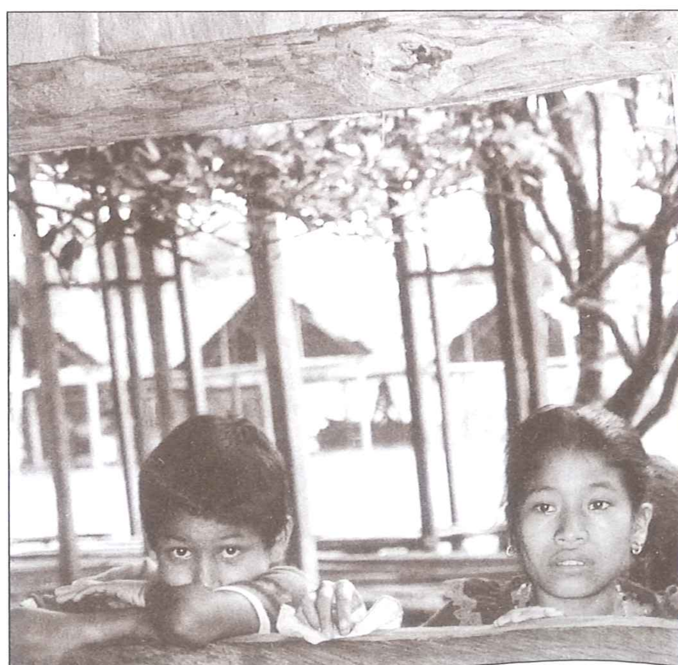
Να σταματήσει η εξαγωγή δειγμάτων για έρευνα της οποίας σκοπός είναι ο πλουτισμός και το κέρδος.

Να πάψει το περιβάλλον των χωρών του τρίτου κόσμου να αντιμετωπίζεται από τις αναπτυγμένες χώρες σαν εμπόρευμα.

Ευ.Μ.

135.000 παιδιά εξαφανίστηκαν τα τελευταία 3 χρόνια

Το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών για κλεμμένα και εξαφανισμένα παιδιά του Μεξικού ανακοίνωσε πως 135.000 παιδιά εξαφανίστηκαν τα τελευταία 3 χρόνια.

Αυτά τα στοιχεία παρουσίασε ο πρόεδρος του Ιδρύματος, Γκιγιέρμο Γκουτιέρρες, στο «Διεθνές Φόρουμ για την κλοπή και το εμπόριο παιδιών», που έγινε στην Πόλη του Μεξικού. Υποστήριξε, πάντως, πως ο πραγματικός αριθμός είναι ακόμα μεγαλύτερος, αφού στις συνοριακές περιοχές ο αριθμός των εξαφανισμένων παιδιών είναι μεγαλύτερος απ' αυτόν που βλέπει το φως της δημοσιότητας.

Σ' αυτές τις συνοριακές επαρχίες με τις Η.Π.Α. και τη Γουατεμάλα υπάρχει πολύ μεγάλη ζήτηση μικρών παιδιών που θα προσφερθούν για παράνομες υιοθεσίες, πορνεία και στο εμπόριο σωματικών οργάνων.

Το εμπόριο αυτό τροφοδοτείται από τη φτώχεια εκατομμυρίων Μεξικανών. Κάθε χρόνο, στο Μεξικό, 150.000 παιδιά εγκαταλείπουν τα σπίτια τους και βρίσκουν «καταφύγιο» στους δρόμους των μεγάλων πόλεων.

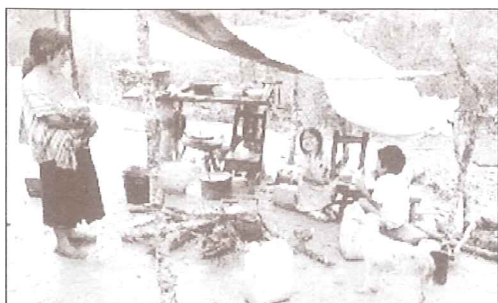
(Πηγή: Rebelion)

"Totik, Metik, Kanal a dos años de Acteal": Ένα στοίχημα για τη ζωή

Ένα βιβλίο, καρπός των προσπαθειών της Ομάδας Στήριξης των Εκτοπισμένων Παιδιών από το Ακτεάλ

Το Ακτεάλ, χωριό ιθαγενών στην περιοχή Άλτος της Τσιάπας, έγινε γνωστό σε όλο τον κόσμο όταν, το Δεκέμβρη του 1997, τη νύχτα των Χριστουγέννων, παραστρατιωτικές ομάδες επιτέθηκαν και έσφαξαν 45 ανθρώπους, στην πλειοψηφία τους γυναίκες και παιδιά.

Μετά τη σφαγή, περίπου 10.000 άνθρωποι κατέφυγαν σε διάφορα καταυλισμούς, κυρίως στο Σαν Κριστόμπαλ ντε Λας Κάσας. Στα τέλη του Γενάρη του 1998, δημιουργήθηκε στο Σαν Κριστόμπαλ

ντε Λας Κάσας η Ομάδα Στήριξης των Εκτοπισμένων Παιδιών. Ένας από τους καρπούς της δουλειάς αυτής της ομάδας είναι και το βιβλίο «Totik, Metik, Kanal a dos Años de Acteal», με σκίτσα ιθαγενών αγοριών και κοριτσιών και κείμενα της Rocio Noemi Martinez Gonzalez.

Ο τίτλος του βιβλίου (totik: οι πατέρες, οι ήλιοι – metik: οι μητέρες, τα φεγγάρια – Kanal: τα αστέρια) εμπνεύστηκε από τα παιχνίδια, τους χορούς, τα τραγούδια και τους αυτοσχεδιασμούς των ίδιων των παιδιών.

Η Rocio Noemi Martinez Gonzalez, καθηγήτρια της Ιστορίας της Τέχνης στο Τμήμα Φιλοσοφίας και Γραμμάτων στο Πανεπιστήμιο UNAM της Πόλης του Μεξικού, υποστηρίζει πως μέσα από τη γλώσσα της ζωγραφικής μπορείς να παρατηρήσεις και να συστηματοποιήσεις την πρόοδο της δουλειάς των παιδιών, την οργάνωση του χώρου τους και του τρόπου που αντιλαμβάνονται τον κόσμο.

«Κοντά τους έμαθα πως υπάρχει μια τεράστια αντίφαση ανάμεσα στον τρόπο που παρουσιάζεται στα μουσεία και τους αρχαιολογικούς τόπους ο κόσμος των Μάγια και τον τρόπο που αντιμετωπίζεται ο κόσμος των ζωντανών Μάγια». Οι σύγχρονοι Μεξικάνοι, κατά την άποψή της, κάνουν ένα μεγάλο λάθος: «Διαχωρίζουμε την αρχαιολογική από την ιστορική κληρονομιά και θεωρούμε την πρώτη μια κληρονομιά νεκρή, μουσειακή, ενώ τοποθετούμε την αρχή της ταυτότητάς μας σαν Μεξικάνοι και μιλάμε για ιστορική κληρονομιά από την αποικιοκρατία και μετά, χωρίς να συμπεριλαμβάνουμε στην ιστορία μας τους ιθαγενείς λαούς, που ακόμα υπάρχουν και παλεύουν για την αναγνώριση και το σεβασμό της διαφορετικότητάς τους. Μαζί τους κατάλαβα», βεβαιώνει, «ότι ο κόσμος των Μάγια δεν είναι νεκρός, πως έχει ζωή, και μάλιστα μια ζωή πλούσια στην πάλη του να επιβιώσει».

Ταιριάζει εδώ ο λόγος του υποδιοικητή Μάρκος: «Μπορεί να μοιάζει μακρινό, αλλά είναι κιόλας ορατό: το να αναγνωρίζεις τον άλλον, να τον σέβεσαι και να τον ακούς γεννάει τέτοιες υπέροχες εμπειρίες υπέρβασης, όπως είναι ένας χορός».

Ευ.Μ.

«ΑΠΟ ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ»

Παραδόθηκε στις ζαπατιστικές κοινότητες η ηλεκτρική γεννήτρια από το ιταλικό κίνημα αλληλεγγύης

Την πρώτη εβδομάδα του Δεκεμβρίου παραδόθηκε στην κοινότητα Λα Ρεαλιδάδ η ηλεκτρική γεννήτρια που αγοράστηκε μετά από καμπάνια τριών ετών από το ιταλικό κίνημα αλληλεγγύης. Η γεννήτρια κόστισε 150.000 δολάρια, ενώ στην καμπάνια συμμετείχαν πολλές οργανώσεις αλληλεγγύης, κόμματα, δήμοι, συνδικάτα κ.λπ. Η γεννήτρια μεταφέρθηκε στην Πόλη του Μεξικού, απ' όπου ξεκίνησε το καραβάνι με την επωνυμία «Από το όνειρο στην πραγματικότητα» [λογοπαίγνιο με τη λέξη *realidad* που σημαίνει *πραγματικότητα*, αλλά είναι και η ονομασία της συγκεκριμένης κοινότητας, άτυπης «πρωτεύουσας» των Ζαπατίστας], αποτελούμενο από περίπου 40 Ιταλούς και 30 Μεξικανούς, το οποίο μετέφερε τη γεννήτρια στη Λα Ρεαλιδάδ, η οποία δεν είχε γνωρίσει ποτέ μέχρι σήμερα το ηλεκτρικό ρεύμα.

Την 1η Δεκεμβρίου η Υπηρεσία Μετανάστευσης συνέλαβε τρία από τα μέλη του καραβανιού (μεταξύ των οποίων και μία βουλευτή), οι οποίοι όμως αφέθησαν ελεύθεροι ύστερα από παρέμβαση του νέου υπουργού Εσωτερικών. Τελικά, το καραβάνι έφθασε στη Λα Ρεαλιδάδ, όπου το υποδέχθηκαν μέλη της Παράνομης Επαναστατικής Επιτροπής του EZLN. Μία από τις πιο σημαντικές πράξεις αλληλεγγύης του διεθνούς κινήματος είχε ολοκληρωθεί.

ΒΟΛΙΒΙΑ

Εγκαταλείπει την αδιάλλακτη στάση η κυβέρνηση;

Έπειτα από 20 μέρες συνεχούς αποκλεισμού των κυριότερων οδικών αρτηριών της χώρας από τους εξεγερμένους αγρότες και τις κινητοποιήσεις των φτωχών στρωμάτων των πόλεων, η κυβέρνηση Μπάνσερ εγκατέλειψε την αδιάλλακτη στάση της και προχώρησε σε μια συμφωνία με τις οργανώσεις των εξεγερμένων. Είναι η δεύτερη μακράς διάρκειας λαϊκή εξέγερση που συγκλονίζει φέτος τη Βολιβία, καταδείχνοντας πως η χώρα έχει μπει σε παρατεταμένη πολιτική και κοινωνική κρίση.

Η άθλια οικονομική κατάσταση, η περιθωριοποίηση μεγάλων στρωμάτων του πληθυσμού και η ανυποληψία στην οποία έχουν περιέλθει οι αποδυναμωμένοι πολιτικοί φορείς απελευθερώνει ένα κοινωνικό δυναμικό που αναζητεί καινούριους τρόπους και φορείς αγώνα. Η Βολιβία έχει μια ισχυρότατη παράδοση εργατικών αγώνων, ιδίως των εργατών ορυχείων, αλλά φαίνεται πως αυτή τη φορά είναι οι φτωχοί αγρότες που αποτελούν τον κινητήριο μοχλό της εξέγερσης, πράγμα που συμβαίνει άλλωστε και στις περισσότερες χώρες της Λατινικής Αμερικής.

Η συμφωνία που επετεύχθη με την κυβέρνηση της δίνει ένα περιθώριο 90 ημερών, διάστημα κατά το οποίο είναι υποχρεωμένη να ακυρώσει τους νόμους για την αγροτική «μεταρρύθμιση», την παραχώρηση εκμετάλλευσης του πόσιμου νερού σε πολυεθνική εταιρεία και να εγκαταλείψει το σχέδιο εγκατάστασης στρατιωτικών βάσεων στις περιοχές κοινωνικού αναβρασμού. Ωστόσο, η κυβέρνηση, κάτω από την πίεση των Η.Π.Α., εμμένει στο ξερίζωμα όλων των φυτειών κόκας. Οι cocaleros της περιοχής Τσαπάρε, που υπήρξαν από τους μαχητικότερους των κινητοποιήσεων, δηλώνουν ότι θα υπερασπίσουν με κάθε μέσο το δικαίωμά τους να έχουν τη δυνατότητα να καλλιεργούν κόκα σε έναν περιορισμένο χώρο, για να μπορέσουν να επιβιώσουν.

Πέρα, όμως, από το συγκεκριμένο σημείο τριβής, είναι βέβαιο πως η κρισιμότητα των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού θα οδηγήσει πολύ γρήγορα σε νέες κινητοποιήσεις. Όλα δείχνουν πως ύστερα από αρκετά χρόνια ακινησίας και απογοήτευσης στη Βολιβία, διαμορφώνεται μια νέα κατάσταση. Πρέπει εδώ απλώς να επισημάνουμε δύο στοιχεία

που ήδη βαραίνουν πάνω στη λατινοαμερικάνικη πραγματικότητα, αλλά που φαίνεται πως στο μέλλον θα μας απασχολήσουν ακόμα περισσότερο. Είναι η εμφάνιση μέσα στο στρατό της Βολιβίας, ύστερα από το Εκουαδόρ και το Περού, στοιχείων που θεωρούνται ότι υπερασπίζουν φιλολαϊκές λύσεις και που οδηγούν κατευθείαν στο παράδειγμα Τσάβες, του σημερινού προέδρου της Βενεζουέλας.

Το δεύτερο και σημαντικότερο ίσως στοιχείο είναι η εμφάνιση ενός νέου κύματος «ινδιανισμού». Στη Βολιβία, η μεγάλη πλειοψηφία του πληθυσμού είναι ινδιάνοι κετσούα και αϋμάρα. Και όπως λέει ο Φελίπε Κίσπε, ο σημαντικότερος ηγέτης των ξεσηκωμένων αγροτών, «στις χώρες που είμαστε πλειοψηφία οι ινδιάνοι, είμαστε υποχρεωμένοι να πάρουμε την πολιτική εξουσία. Στις χώρες που δεν είμαστε πλειοψηφία, είμαστε υποχρεωμένοι να ενωθούμε με τους εργάτες, με τις δυνάμεις της επαναστατικής Αριστεράς για να κατακτήσουμε την εξουσία. Μόνο έτσι μπορούμε να απελευθερωθούμε ύστερα από 500 χρόνια κυριαρχίας. Οι ινδιάνοι δεν πρόκειται να ζήσουν άλλα 500 χρόνια υποταγής.»

ΒΡΑΖΙΛΙΑ

Πόρτο Αλέγκρε, 25-30 Γενάρη 2001:
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΟΡΟΥΜ
ενάντια στην κυριαρχία της αγοράς

Στο Πόρτο Αλέγκρε, στη βραζιλιάνικη πολιτεία Ρίο Γκράντε ντο Σουλ, θα πραγματοποιηθεί, από 25-30 Ιανουαρίου, το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ (Foro Social Mundial). Στην Πρόταση της Οργανωτικής Επιτροπής αναφέρεται ότι το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ θα είναι ένα διεθνές βήμα ανταλλαγής απόψεων και μορφών οργάνωσης όλων όσοι αντιτίθενται στις νεοφιλελεύθερες πολιτικές και διαμορφώνουν εναλλακτικούς τρόπους αγώνα για να προτάξουν την ανθρώπινη εξέλιξη ενάντια στην κυριαρχία της αγοράς. Μετά και τις τελευταίες μεγάλες κινητοποιήσεις διεθνούς χαρακτήρα ενάντια στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Παγκόσμια Τράπεζα (Σιάτλ κ.λπ.), έγινε προφανές ότι έχει γεννηθεί ένα κίνημα πολιτών πέρα από εθνικά σύνορα. Όλο και περισσότερα συνδικάτα, συνεταιρισμοί, μη κυβερνητικές οργανώσεις, θρησκευτικές ομάδες και άλλα κοινωνικά κινήματα, που δρουν απομονωμένα στις χώρες τους, συνειδητοποιούν ότι όλα μαζί αποτελούν τον πλανητικό σκελετό της αντίστασης στη νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση.

Στόχος του Φόρουμ είναι η γνωριμία των κοινωνικών κινημάτων ανά τον πλανήτη, η ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων και η δημιουργία συγκεκριμένων προτάσεων για κινητοποιήσεις και κοινωνικές εκδηλώσεις.

Ως η έδρα του Φόρουμ επιλέχτηκε η Βραζιλία, λόγω της ανάπτυξης πολλών κοινωνικών κινημάτων στη χώρα.

Κατά τη διάρκεια των εργασιών του Φόρουμ θα γίνουν συζητήσεις με θέματα επιλεγμένα από την Οργανωτική Επιτροπή, με αντιπροσώπους οργανώσεων και άλλες προσωπικότητες. Ένας δεύτερος κύκλος συζητήσεων θα αφορά θέματα που θα προτείνουν οι οργανώσεις που θα συμμετέχουν.

Το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ θα γίνει το ίδιο χρονικό διάστημα που θα διεξάγεται το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ στο Νταβός της Ελβετίας, εκεί όπου συμμετέχουν οι εκφραστές των νεοφιλελεύθερων οικονομικών και πολιτικών επιλογών. Στόχος της Οργανωτικής Επιτροπής είναι το Φόρουμ να διεξάγεται κάθε χρόνο ως απάντηση στις συναντήσεις του Νταβός, ενώ, παράλληλα, να γίνονται ανάλογες εκδηλώσεις σε όλα τα σημεία του πλανήτη.

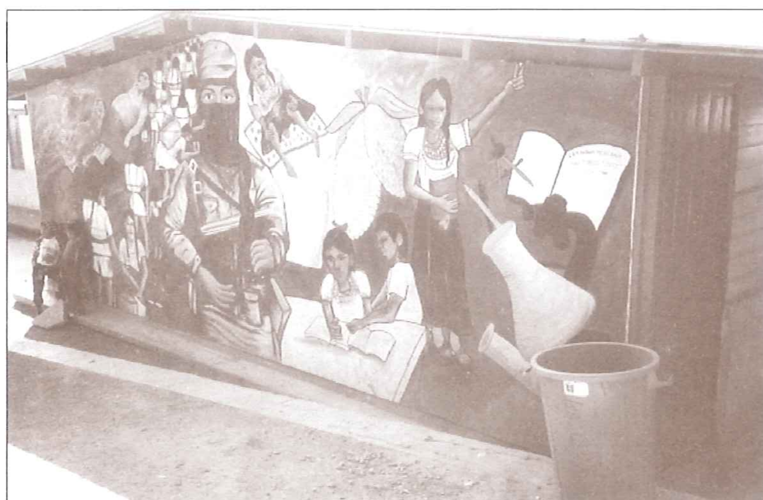
Μέχρι στιγμής, έχουν δηλώσει συμμετοχή αρκετά συνδικάτα, μη κυβερνητικές οργανώσεις και άλλα κοινωνικά κινήματα από όλες τις ηπείρους. Η Οργανωτική Επιτροπή δίνει ιδιαίτερη σημασία στη συμμετοχή κοινωνικών κινημάτων από τις χώρες του Νότου.

Για περισσότερες πληροφορίες, στο διαδίκτυο στη διεύθυνση: www.worldsocialforum.org/ (πορτογαλικά, ισπανικά, αγγλικά και γαλλικά).

ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΟ

Η καμπάνια «Ένα Σχολείο για την Τσιάπας» ξεκίνησε φιλοδοξώντας να συγκεντρώσει τα απαραίτητα χρήματα ώστε να χρηματοδοτήσει τη δημιουργία ενός Πολιτιστικού Κέντρου Επιμόρφωσης Δασκάλων στις εξεγερμένες κοινότητες των Ζαπατίστας. Για πολλούς ίσως να φαίνεται παράξενο, ίσως και εξωπραγματικό, Έλληνες να ασχολούνται με την μακρινή περιοχή της Τσιάπας του Μεξικού, ενώ την ίδια ώρα αντιμετωπίζουμε μεγάλη επίθεση από την πολιτική της δικιάς μας κυβέρνησης. Όμως, τα δύο αυτά θέματα θα ήταν λάθος αν έμπαιναν ανταγωνιστικά.

Η αυτονομία των Ζαπατίστας

Σε μια εποχή όπου έχει κυριαρχήσει το ψέμα του κυνισμού, το ψέμα της δουλοπρέπειας, το ψέμα της νίκης του νεοφιλελευθερισμού, το ψέμα της ήττας της διεθνούς αλληλεγγύης των λαών, αντίστοιχες κινήσεις χρειάζονται ακριβώς για να επιβεβαιώσουν πως η διεθνής αλληλεγγύη δεν είναι εκτός πραγματικότητας και ο νεοφιλελευθερισμός δεν είναι ανίκητος. Πολλοί ίσως αναρωτηθούν αν οι Ζαπατίστας είναι ο κατάλληλος αποδέκτης αυτής της αλληλεγγύης, μια και η εξέγερσή τους δείχνει να έχει χάσει την αστραφτερή της παρουσία και τη θεαματική της προβολή. Όμως, μια επίσκεψη στην περιοχή αυτή, σίγουρα πείθει πως η ελπίδα αγωνίζεται ακόμα εκεί με αξιοπρέπεια, παρόλη την ασφυκτική πίεση που δέχεται από τον μεξικάνικο στρατό και τις παρενοχλήσεις (σχεδόν πάντα με υπερβάλλουσα βιαιότητα) που δέχεται από τους παραστρατιωτικούς και τους μπράβους των μεγαλογαιοκτημόνων της περιοχής.

Οι εξεγερμένες κοινότητες εδώ και 2,5 χρόνια παλεύουν, μέσα σε πραγματικά τραγικές συνθήκες στέρησης, πείνας και βιαιοτήτων εναντίον τους, να οικοδομήσουν την αυτονομία τους. Αυτονομία από ένα κράτος που τους θεωρεί αναλώσιμα μεγέθη μπρος στην εκμετάλλευση των εδαφών τους με αποτέλεσμα την κερδοφορία των πολυεθνικών. Αυτονομία που προσπαθούν να υλοποιήσουν μέσα από τη δημιουργία κοινωνικών υποδομών (εκπαίδευση, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη) και θέλουν να γίνει η γέφυρα που θα τους βοηθήσει να επικοινωνήσουν με τον υπόλοιπο κόσμο, μέσα από τη δικιά τους **χειραφέτηση**. Δεν είναι στις επιδιώξεις τους ένας κοινοτισμός που θα τους απομόνωνε πάλι στη ζούγκλα της Λακαντόνα, αλλά ένα πολιτικό εγχείρημα που θα μπορούσε να συνευρεθεί με όλες τις προσπάθειες εναντίωσης στην πολιτική του νεοφιλελευθερισμού. Μέσα σ' αυτήν την προσπάθεια βρίσκεται μια βασική παράμετρος της πολιτικής των Ζαπατίστας. Οι ίδιοι ποτέ δεν εμφανίστηκαν ως ένα επαναστατικό ίνδαλμα στα τελματωμένα όνειρα της διεθνούς Αριστεράς. Με την παρουσία των όπλων τους αναγκάστηκαν να δημιουργήσουν τους «προ-παρασκευαστικούς» χώρους μιας αληθινής δημοκρατίας με αξιοπρέπεια και δικαιοσύνη, όπου οι πολίτες θα **αποφασίζουν γνωρίζοντας** και οι διοικούντες θα **κυβερνούν υπακούοντας**. Η μεγάλη σημασία που έχει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα των κοινοτήτων ίσως να βρίσκεται και σε αυτή την τόσο ελπιδοφόρα πολιτική πρόταση. Η μέθοδος που χρησιμοποιούν για να καταγράψουν την ιστορία τους και τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητές τους, καθώς και να υπερασπιστούν τις διαλέκτους τους δε βασίζεται σε κανενός είδους φονταμενταλισμό, αλλά στη δικιά τους αντίληψη πως μπορούν πολλοί κόσμοι να χωρέσουν σε έναν, χωρίς αυτό να σημαίνει την υποτέλεια του ενός στον άλλο.

Γιατί η μελέτη ενός συγκροτήματος επιμόρφωσης δασκάλων ;

Όπως κάποιοι θα έχουν διαβάσει σε αντίστοιχο άρθρο στο τρίτο τεύχος του περιοδικού, οι κοινότητες δεν μπορούν εντελώς μόνες τους να αντεπεξέλθουν στο βάρος των στόχων που έχουν θέσει και κάνουν έκκληση στη διεθνή κοινωνία των πολιτών να τους βοηθήσει. Ακόμα, η έλλειψη γνώσεων και τεχνογνωσίας από τη μεριά τους μας θέτει την ευθύνη της αλληλεγγύης και προς αυτήν την κατεύθυνση.

Με αυτό το σκεπτικό εκπονήθηκε η μελέτη για το συγκρότημα επιμόρφωσης δασκάλων. Η μελέτη αυτή αποσκοπούσε να συμβάλει στην ουσιαστική καλυτέρευση των συγκροτημάτων αυτών από κά-

ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΣΙΑΠΑΣ

θε άποψη. Κατ' αρχήν, αναζητούσε την ανάδειξή τους ως δημόσια κτίρια των κοινοτήτων. Οι ίδιοι οι ιθαγενείς δεν είχαν στην κουλτούρα τους παραδείγματα από παρόμοια κτίρια. Το συγκρότημα αυτό αποτελεί για τους ίδιους έναν **«υβριδικό» χώρο**, όπου εκεί θα συνευρεθούν οι δικές τους πολιτισμικές αναφορές, οι δικές τους παραδόσεις, οι δικές τους διάλεκτοι με μια λειτουργία δανεισμένη από τον δυτικό πολιτισμό, σε μια προσπάθεια αυτός ο χώρος να γίνει χώρος αντάμωσης και όχι διαχωρισμού.

Κατά δεύτερον, η μελέτη προσπάθησε να αποτυπώσει στο χώρο την αγωνία αυτή, σεβόμενη την λογική των ιθαγενών (και ως προς τον τρόπο κτισίματος, αλλά, πολύ περισσότερο, ως προς τις πολιτιστικές τους ιδιαιτερότητες και τις λειτουργικές ανάγκες αυτών των συγκροτημάτων). Έδωσε **προτεραιότητα στη συλλογική οργάνωση της ζωής μέσα σ' αυτά**. Η επιτυχία της προσπάθειας αυτής των κοινοτήτων, εξάλλου δε θα βρει αποδέκτες μόνο τους ίδιους, αλλά θα αποτελέσει παρακαταθήκη για κάθε προσπάθεια αντίστασης στην λογική της αγοράς και του παγκοσμιοποιημένου κεφαλαίου, που διατυμπανίζει τη νίκη του κυνικά απέναντι σε ο,τιδήποτε στέκεται εμπόδιο στις επιλογές του.

Γιατί αυτή η καμπάνια ;

Η προσπάθεια μας, λοιπόν, πρώτον να συγκεντρωθούν τα απαραίτητα χρήματα και δεύτερον να συγκροτηθούν οι ομάδες δουλειάς που θα βοηθήσουν στο κτίσιμο του συγκροτήματος αποβλέπει σε παραπάνω από έναν στόχους. Πρώτον, η έμπρακτη αλληλεγγύη μας στον αγώνα των Ζαπατίστας θα αποδείξει πως ενωμένες οι δυνάμεις που αντιστέκονται στη διεθνή του τρόμου και του θανάτου (που αντιπροσωπεύουν τα διαφορετικά πρόσωπα της αγοράς) μπορούν και πρέπει να πράξουν έτσι ώστε να επιβληθεί εκ των πραγμάτων η διεθνής της ελπίδας της κοινωνίας των πολιτών. Δεύτερον, η συμμετοχή μας σ΄ αυτή την απόπειρα μπορεί να μας εμπλουτίσει με πολιτικές εμπειρίες χρήσιμες στην καθημερινή μας αντίθεση σε μια πραγματικότητα που μας υπόσχεται υποτέλεια, φτώχεια (οικονομική και πνευματική) και αποξένωση από κάθε τι που θα μπορούσε να βελτιώσει ουσιαστικά την ποιότητα ζωής μας. Η ανταλλαγή εμπειριών (και όσοι έχουν επισκεφθεί έστω και μια φορά τις ζαπατίστικες κοινότητες το γνωρίζουν καλά) είναι σίγουρα εποικοδομητική, και για τους ιθαγενείς όσο και για μας. Δεν είναι τόσο το άμεσο αποτέλεσμα της προσπάθειας αυτής (που και από μόνο του έχει μια σημαντική αξία, πέραν κάθε συζήτησης), αλλά ότι μας δίνεται η ευκαιρία της συνάντησης δύο κόσμων που έχουν κοινό παρονομαστή: την αγωνία της δημιουργίας ενός κόσμου που να χωρά πολλούς κόσμους και όχι μόνο δείκτες χρηματιστηρίων, «ρεαλιστικά» οικονομικά προγράμματα, κερδοφόρες επενδύσεις, τον πολιτισμό της αγοράς. Έναν κόσμο όπου ο άνθρωπος, ως ενεργό πολιτικό και κοινωνικό ον, δε θα εξισώνεται ως συμπεριφορά με τις μηχανές, δε θα υπολογίζεται ως αναλώσιμο είδος ούτε θα είναι απλώς μια παραγωγική απρόσωπη δύναμη στη μηχανή του κεφαλαίου. Αυτή η κίνηση πολιτικής αλληλεγγύης στον αγώνα των Ζαπατίστας συμπληρώνει δημιουργικά την παρουσία μας στις πορείες στην Πράγα και τη Νίκαια, αφού σε τελευταία ανάλυση έχουν κοινό αντίπαλο, την πολιτική του νεοφιλελευθερισμού.

Ο αγώνας των Ζαπατίστας παραμένει και δικός μας αγώνας.

Σ.Σ.

ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΣΙΑΠΑΣ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓ/ΣΜΟΥ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ:
151/953408-39

Κυκλοφορούν και κουπόνια οικονομικής ενίσχυσης των 5.000 και 1.000 δρχ.

ΣΤΕΚΙ «το ΠΕΡΑΣΜΑ»

Η Ζωή μας είναι ένα Ταξίδι

Μέσα στον Χειμώνα και την Νύχτα

Ψάχνουμε το Πέρασμα μας

Το Πέρασμα λοιπόν αποτελεί μια συνάντηση "λιγοστών", από ετερόκλητους κοινωνικούς χώρους με διαφορετικές και πολλές φορές συγκρουόμενες ερμηνευτικές που όμως η κοινή ανάγκη και αγωνία παρέμβασης στα δρώμενα της Πόλης και όχι μόνο, δημιούργησε και δημιουργεί εδώ και χρόνια μια απόπειρα ανάφλεξης εστιών κοινωνικής αντίστασης και ζωής, έναν αυτοδιαχειριζόμενο χώρο.

Οι ομάδες κατασκευής μπατίκ, Ισπανικών, και της επικείμενης φωτογραφίας ρίχνουν τον σπόρο προκειμένου να ξαναεπινοηθούν τα παιχνίδια μας και να δοκιμασθεί στην περιπέτεια τούτη το βάθος και η ευρύτητα του Περάσματος που Προσδοκούμε.

Οι καιροί όμως είναι δύσκολοι και η διάνοιξη ενός τέτοιου Περάσματος που θα μας βγάλει από την Νύχτα της κοινωνικής ερήμωσης αποτελεί ένα στοίχημα το οποίο το χάνουμε και το ξανακερδίζουμε συνεχώς.

Μακάρι τούτο το Ταξίδι

να είναι γιομάτο

από καινούριες Ελευθερίες

προκειμένου να ψάχνουμε το Πέρασμα

διαρκώς.

Διεύθυνση : Σταγείρων 11

ΣΕΡΡΕΣ Τ.Κ. : 62122

Τηλέφωνο : 0321 – 64720

e-mail : viernes@hol.gr

«ΠΕΡΑΣΜΑ»

Το Σάββατο 11 Νοέμβρη πραγματοποιήθηκε στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Σερρών εκδήλωση με θέμα: **Λατινική Αμερική: Αναζητώντας την αθέατη πλευρά**. Η εκδήλωση διοργανώθηκε από την ομάδα Jose Marti.

Κατ' αρχήν, έγινε μια σύντομη παρουσίαση των σκοπών και των δραστηριοτήτων του αυτοδιαχειριζόμενου στεκιού, του «Περάσματος», καθώς επίσης και της ομάδας Jose Marti, που δραστηριοποιείται στο χώρο του στεκιού. Ακολούθησε μια δεκάλεπτη προβολή βίντεο σαν εισαγωγή στο θέμα της εκδήλωσης.

Λατινική Αμερική: Αναζητώντας την αθέατη πλευρά

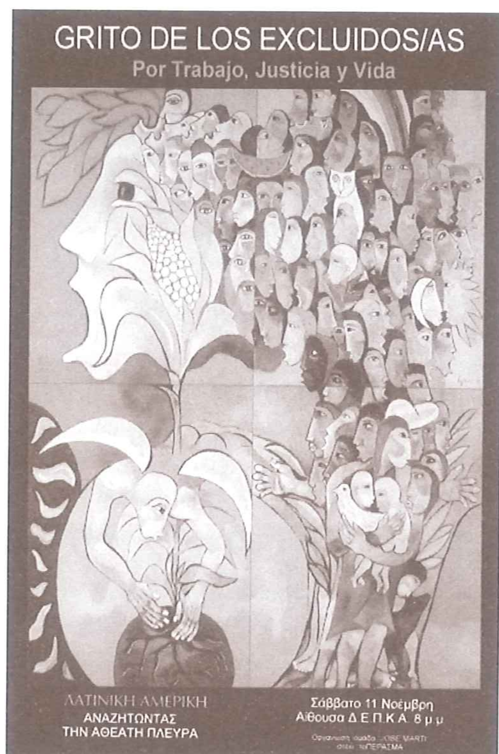
Στη συνέχεια, δύο μέλη της Ομάδας Αντιπληροφόρησης για τη Λατινική Αμερική, όπως και δύο μέλη της πάλαι ποτέ Πρωτοβουλίας Αλληλεγγύης στον Αγώνα των Ζαπατίστας της Θεσσαλονίκης μίλησαν για τα κοινωνικά κινήματα της αμερικάνικης ηπείρου, προσπαθώντας να μεταφέρουν και τις προσωπικές τους εμπειρίες από επισκέψεις στην περιοχή. Ειδικότερα, έγινε μια σύντομη παρουσίαση της σύγχρονης ιστορίας της Αμερικής, ξεκινώντας από την «ανακάλυψή» της από τους Ευρωπαίους, περνώντας μέσα από τους αγώνες της ανεξαρτησίας απέναντι στους κατακτητές και φτάνοντας μέχρι τις μέρες μας με τα σύγχρονα λατινοαμερικάνικα κοινωνικά κινήματα στο Μεξικό, Εκουαδόρ, Βραζιλία κ.λπ. και την προβληματική τους σχετικά με την κοινωνία, τοπική και παγκόσμια.

Η δεύτερη εισήγηση αναφέρθηκε στο πιο συζητημένο τελευταία λατινοαμερικάνικο κίνημα, αυτό των ιθαγενών της Τσιάπας του Μεξικού, των Ζαπατίστας. Εδώ, οι αναφορές προσωπικών εμπειριών των ομιλητών από επισκέψεις τους στην περιοχή έδωσαν μια άλλη διάσταση στο θέμα, ξεφεύγοντας από τον στείρο θεωρητικό λόγο. Ακολούθησε προβολή σλάιντς από την επίσκεψη των Διεθνών Παρατηρητών στην Τσιάπας το Φεβρουάριο του 1998.

Κάπου εκεί, έγινε λόγος και για την πρωτοβουλία ***Ενα Σχολειο για την Τσιαπας*** και τους στόχους της, δίνοντας στην εκδήλωση τη δυνατότητα έκφρασης της έμπρακτης αλληλεγγύης προς ένα κοινωνικό κίνημα της Λατινικής Αμερικής.

Απο τις Σερρες στη Λατινικη Αμερικη

Κατόπιν, οι συμμετέχοντες στην εκδήλωση, με ερωτήσεις και τοποθετήσεις πάνω στο θέμα, μετέτρεψαν την αίθουσα σε χώρο ανταλλαγής απόψεων και προβληματισμού σχετικά με τα κοινωνικά κινήματα, είτε στην Αμερική είτε εδώ.

Η εκδήλωση έκλεισε με την προβολή ενός βίντεο που αναφερόταν γενικά στη Λατινική Αμερική και την επιρροή του Τσε Γκεβάρα στα κινήματά της.

Την εκδήλωση συνόδευσε έκθεση βιβλίου και εντύπων σχετικά με το θέμα, όπως επίσης και η γεύση της σανγκρία, απαραίτητη συνοδεία στην ανταλλαγή απόψεων κατά το κλείσιμο της εκδήλωσης.

Η παρουσία περίπου 80 ατόμων, η παραμονή όλων καθόλη την τρίωρη διάρκεια της εκδήλωσης, όπως και το ενδιαφέρον των παρευρισκομένων για το θέμα έδειξαν ότι υπάρχει ενδιαφέρον για θέματα που ξεφεύγουν από την εδώ πραγματικότητα, αφού άλλες πραγματικότητες μας αφορούν άμεσα και η γνωριμία μαζί τους μας δίνει τη δυνατότητα μιας διαφορετικής προσέγγισης του εκεί και του εδώ.

Μακάρι η ομάδα Jose Marti να συνεχίσει να προσφέρει δυνατότητες ανάλογων εκδηλώσεων. Και όχι μόνο η ομάδα των Σερρών, αλλά και άλλες αντίστοιχες ομάδες σε διάφορα σημεία της χώρας.

Ν.Κ.

ΟΜΑΔΑ «JOSÉ MARTI»

Μέσα στο χώρο του στεκιού λειτουργεί και η ομάδα "José Marti" γνωστή και ως η «ομάδα των ισπανικών». Και αυτό γιατί κάπως έτσι ξεκίνησε, έχοντας ως σκοπό την εκμάθηση της ισπανικής γλώσσας. Παράλληλα, όμως, στόχευε και στη γνωριμία με τον πολιτισμό, την ιστορία και τη σημερινή πραγματικότητα των ισπανόφωνων λαών.

Τα πρώτα βήματα έγιναν τον προηγούμενο χρόνο, με τα μαθήματα των ισπανικών και το σχολιασμό κάποιων ειδήσεων που αναφέρονταν κυρίως στο χώρο της Λατινικής Αμερικής. Σε αυτή την προσπάθεια γνωριμίας έπαιξε μεγάλο ρόλο και η έκδοση του περιοδικού «Σηματα Καπνου». Εκεί βρήκαμε συγκεντρωμένες όλες αυτές τις πληροφορίες που δύσκολα μπορούσαμε να βρούμε από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Από εκεί και πέρα, νοιώσαμε την ανάγκη να κάνουμε και κάτι πιο πρακτικό, ξεκινώντας από το σημείο που αρχίσαμε και εμείς, δηλαδή την ενημέρωση, προσπαθώντας να "μυήσουμε" και άλλους στη μαγεία αυτής της ηπείρου. Έτσι, σχεδιάσαμε την εκδήλωση με θέμα **«Λατινική Αμερική: Αναζητώντας την αθέατη πλευρά»** που έγινε στις Σέρρες το Σάββατο 11 Νοέμβρη.

Από εδώ και πέρα η προσπάθεια συνεχίζεται, με τα μαθήματα ισπανικών, τη συγκέντρωση πληροφοριών και πολιτιστικές δραστηριότητες (ταινίες, μουσική, χορός κ.λπ.), έχοντας επιπλέον και ένα πιο πρακτικό σκοπό. Δηλαδή τη βοήθεια για τη δημιουργία του επιμορφωτικού κέντρου στην Τσιάπας. Στη σκέψη μας πολλά, εκπομπές στο ραδιόφωνο, συναυλία, μια πανελλαδική συνάντηση όσων ασχολούνται με το θέμα και άλλα με σκοπό πάντα την έμπρακτη αλληλεγγύη στους λαούς της Λατινικής Αμερικής, αλλά και σε όλους τους λαούς.

«... γιατί θέλουμε να μάθουμε τη γλώσσα τους, την ιστορία τους και το πώς ζουν σήμερα. Φιλοδοξούμε να τους γνωρίσουμε από κοντά, να χορέψουμε τους χορούς τους, να ανταλλάξουμε εμπειρίες. Θέλουμε να φανούμε χρήσιμοι σε αυτούς, εκφράζοντας τη συμπαράστασή μας, όπως χρήσιμοι είναι και αυτοί για εμάς.

Ήδη έχουμε αρχίσει μιλώντας για αυτά τα μέρη, χορεύοντας αυτούς τους χορούς και μαθαίνοντας αυτή τη γλώσσα. Αν και εσύ νοιώθεις την ανάγκη να τους γνωρίσεις έλα μαζί μας. Δε χρειάζεται να κουβαλήσεις τίποτα άλλο παρά την αγάπη σου για αυτούς του τόπους, για αυτούς τους λαούς, για όλους τους λαούς...»

Απόσπασμα από την πρώτη παρουσίαση της ομάδας στο περιοδικό του στεκιού «ΙΔΕΟΠΑΓΙΔΑ»

Τσιάπας 2000:

«Από την παγκόσμια κοινωνία των πολιτών ζητούμε να μην ξεχάσει τον αγώνα μας, ώστε να μη χρειαστεί πάλι να σκοτώσουμε και να σκοτωθούμε για να θυμηθούν ότι υπάρχουμε. Γιατί νομίζετε ότι η κυβέρνηση μας κάλεσε σε διάλογο; Λοιπόν, δεν ήταν εξαιτίας της στρατιωτικής μας δύναμης, αλλά εξαιτίας της μεξικανικής και παγκόσμιας κοινής γνώμης, των διαμαρτυριών στο εσωτερικό και το εξωτερικό της χώρας.»

subcomandante ΜΑΡΚΟΣ, 1994

Δε θα ήταν υπερβολή αν λέγαμε ότι σήμερα η Ζαπατιστική Εξέγερση είναι αντιμέτωπη με την πιο σύνθετη κατάσταση από εκείνες που αντιμετώπισε από τον Ιανουάριο του 1994 έως σήμερα. Αν κάποτε το κύριο ζήτημα ήταν να διατυπωθούν προτάσεις για το Διάλογο του Σαν Αντρές και τις διαπραγματεύσεις με την ειδική επιτροπή της μεξικανικής Βουλής ή να αντιμετωπιστεί η επίθεση του στρατού, ή να μελετηθούν οι προϋποθέσεις για την ενδεχόμενη επιστροφή στο τραπέζι του διαλόγου που διακόπηκε το 1996 με ευθύνη του απερχόμενου προέδρου του Μεξικού ή, ακόμη, να προφυλαχθούν οι εξεγερμένες κοινότητες από την εγκληματική δράση των παραστρατιωτικών που κορυφώθηκε με τη σφαγή του Ακτεάλ, σήμερα όλα αυτά τα ζητήματα είναι ταυτόχρονα ανοιχτά και απαιτούν λεπτούς χειρισμούς, αλλά και αποφασιστικότητα από τη μεριά των εξεγερμένων. Το στοίχημα είναι διπλό: α) Οι Ζαπατίστας θα πρέπει να συνεχίσουν να διατηρούν τη στενή τους σχέση με την κοινωνική βάση στην οποία στηρίχθηκαν και την οποία στήριξαν από το 1994.

ΖΑΠΑΤΙΣΤΑΣ: ΟΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΠΟΥ

Μεξικό – 2 Δεκεμβρίου του 2000

Προς το λαό του Μεξικού

Προς τους λαούς και τις κυβερνήσεις του κόσμου

Με την ευκαιρία της ανάληψης της Ομοσπονδιακής Εκτελεστικής Εξουσίας από το νέο πρόεδρο, ο EZLN καθορίζει τη θέση του όσον αφορά στις δυνατότητες ειρηνικής λύσης του πολέμου.

Πρώτο.- Ο EZLN επαναλαμβάνει τη θέλησή του να αναζητήσει, να βρει και να ακολουθήσει το δρόμο του διαλόγου και της ειρηνικής διαπραγμάτευσης, για να φτάσει στο τέλος του πολέμου και να αρχίσει την οικόδομηση μιας ειρήνης με δικαιοσύνη και αξιοπρέπεια μαζί με τους ιθαγενείς λαούς του Μεξικού.

Δεύτερο.- Στόχος του διαλόγου και των διαπραγματεύσεων είναι να καταλήξουν σε συμφωνίες και να τις υλοποιήσουν. Τόσο ο διάλογος όσο και η επίτευξη συμφωνιών είναι δυνατά τότε μόνο όταν στηρίζονται σε μια βάση εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας. Τα μέρη που συμμετέχουν στο διάλογο οφείλουν να αποδείξουν ότι είναι άξια εμπιστοσύνης και ότι οι δεσμεύσεις τους είναι αξιόπιστες.

Τρίτο.- Ο EZLN, κατά τη διάρκεια των επτά χρόνων της δημόσιας ζωής του (και των 17 χρόνων της ύπαρξής του), απέδειξε ότι ο λόγος του είναι αξιόπιστος, είμαστε υπερήφανοι γιατί πάντα κάναμε πράξη τα λόγια μας. Αυτό το βεβαιώνει όχι μόνο η ιστορία μας, αλλά επίσης η διαθεσιμότητά μας σήμερα για το διάλογο.

Τέταρτο.- Ο EZLN ζητά από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση συγκεκριμένα δείγματα που να επιβεβαιώνουν τη θέλησή της για διάλογο και διαπραγμάτευση, τη δέσμευσή της να φτάσει σε συμφωνίες και να τις υλοποιήσει, και τη σταθερή της απόφαση να οικοδομήσει την ειρήνη με τους ιθαγενείς λαούς του Μεξικού.

Πέμπτο.- Οι αποδείξεις που ζητάμε είναι:

Α)- Υλοποίηση των Συμφωνιών του Σαν Αντρές. Συγκεκριμένα, τη μετατροπή σε νόμο του σχεδίου που επεξεργάστηκε η Επιτροπή Ομόνοιας και Ειρήνης (COCOPA).

Β).- Απελευθέρωση όλων των Ζαπατίστας που κρατούνται σε φυλακές της Τσιάπας και άλλων πολιτειών.

Γ)- Αποστρατιωτικοποίηση. Ο κύριος Βισέντε Φοξ, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής του εκστρατείας και όλης της περιόδου μετά τις 2 Ιουλίου του 2000, υποσχέθηκε την απόσυρση των ομοσπονδιακών ενόπλων δυνάμεων από το ζαπατιστικό έδαφος και την επιστροφή του στρατού στις θέσεις που κατείχε πριν την έναρξη του πολέμου.

Χθές, ο στρατός άρχισε μια σειρά κινήσεων που μειώνουν τα σημεία ελέγχου (φυλάκια). Οι κινήσεις αυτές, σύμφωνα με την πληρόφορηση που έχουμε, δεν τροποποιούν τον αριθμό των ομοσπονδιακών στρατευμάτων μέσα στην αποκαλούμενη «ζώνη της σύγκρουσης», οι κινήσεις αυτές θα μπορούσαν να ερμηνευτούν σαν μια απλή προπαγανδιστική τακτική που προσπαθεί να παρουσιάσει σαν «απόσυρση» αυτό που είναι μόνο μια μείωση των σημείων ελέγχου, αλλά θα μπορούσαν επίσης να ερμηνευτούν σαν η αρχή μιας μεγαλύτερης αποστρατιωτικοποίησης. Ο EZLN, ως ένδειξη καλής θέλησης, τις εκτιμάει σαν δείγμα θέλησης για μεγαλύτερες δεσμεύσεις.

Ο EZLN γνωρίζει ότι η απαίτηση της εθνικής και διεθνούς κοινής γνώμης είναι η ολοκληρωτική αποχώρηση του στρατού, αλλά θεωρεί ότι είναι επίσης δική του υποχρέωση να δείξει δείγματα διαθεσιμότητας για το διάλογο και την ειρηνική λύση της σύγκρουσης.

Η εξέγερση συνεχίζεται

β) Παράλληλα θα πρέπει να εξασφαλίσουν τη συνέχεια του αγώνα των εκατοντάδων χιλιάδων εξεγερμένων της Τσιάπας και να τον συνδέσουν (όπως έδειξαν -με την υποστήριξη της φοιτητικής εξέγερσης του UNAM το 1999- ότι γνωρίζουν επιτυχημένα να κάνουν) με τα κοινωνικά κινήματα του υπόλοιπου Μεξικού. Είναι φανερό ότι ο ένας στόχος δεν μπορεί να υπηρετηθεί ανεξάρτητα από τον άλλον. Όπως επίσης, είναι κατανοητό ότι δεν εξαρτιούνται όλα από τη στρατηγική ευφυΐα της Επαναστατικής Επιτροπής του EZLN ή του Μάρκος προσωπικά. Υπάρχουν, έτσι ή αλλιώς, εξωτερικοί παράγοντες που θα επηρεάσουν την τελική μορφή των όποιων εξελίξεων δούμε να σημειώνονται στο επόμενο χρονικό διάστημα στην Τσιάπας και το Μεξικό.

Ένας κρίσιμος παράγοντας είναι οπωσδήποτε ο τρόπος με τον οποίο θα πολιτευθεί ο εκλεγμένος τον περασμένο Ιούλιο πρόεδρος Βισέντε Φοξ. Αυτός ο παλιός διευθυντής της coca cola στο Μεξικό, προεκλογικά είχε δηλώσει με αποφασιστικότητα ότι γι' αυτόν τα προβλήματα της Τσιάπας ήταν περίπου ένα παιχνιδάκι(!), θα τα έλυνε σε ένα τέταρτο, είχε πει. Όσο μάλιστα διαρκούσε η προεκλογική περίοδος ήταν εύκολο να φορτώνει όλες τις ευθύνες στον Σεδίγιο και το PRI. Όπως και το να μοιράζει υποσχέσεις: θα εφαρμόσει αμέσως τις Συμφωνίες του Σαν Αντρές, θα συνεχίσει τις διαπραγματεύσεις, θα αποσύρει το στρατό από την Τσιάπας, θα φροντίσει να δοθεί αμνηστία και άλλα πολλά. Ο Φοξ (υποψήφιος του PAN) από την 1η Δεκεμβρίου είναι πρόεδρος του Μεξικού και ο Λουίς Άλβαρες, πρώην γερουσιαστής του PAN, υπεύθυνος για τις διαπραγματεύσεις στην Τσιάπας. Θα έχουν τη δυνατότητα να αποδείξουν με πράξεις πώς εννοούν τις υποσχέσεις τους, προς το παρόν όμως κάποια δεδομένα που έχουν γίνει γνωστά στο Μεξικό δε δείχνουν και μεγάλη διαφοροποίηση από την πεπατημένη της εξουσίας. Έτσι, για παράδειγμα, είδε το φως της δημοσιότητας εσωτερικό κείμενο του πε-

ΖΗΤΑΜΕ ΓΙΑ ΝΑ ΞΑΝΑΡΧΙΣΕΙ Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Οι διάφορες δυνάμεις στρατιωτικές και αστυνομικές κατείχαν, μέχρι την 1η Δεκεμβρίου του τρέχοντος χρόνου, 655 γεωγραφικές θέσεις στην Τσιάπας και από αυτό το σύνολο στον ομοσπονδιακό στρατό αντιστοιχούν 259 θέσεις.

Ο EZLN ζητάει την απόσυρση του στρατού και αντίστοιχα το κλείσιμο επτά από τις 259 θέσεις-στρατόπεδα ως προϋπόθεση για να ανοίξει η διαδικασία της ειρήνευσης:

1. Αμαδόρ Χερνάντεζ, το κλείσιμο αυτού του στρατοπέδου θα ακύρωνε τις διαταγές που υπαγορεύθηκαν από τον Σεδίγιο.
2. Γουαδαλούπε Τεπεγιάκ.
3. Ρίο Ευσέμπα (κοντά στο Αγουασκαλιέντες της Λα Ρεαλιδάδ).
4. Γιολνατσόχ (κοντά στο Αγουασκαλιέντες του Οβεντίκ).
5. Ρομπέρτο Μπάρριος (κοντά στο Αγουασκαλιέντες αυτής της κοινότητας).
6. Λα Γκαρρούτσα (κοντά στο Αγουασκαλιέντες αυτής της κοινότητας).
7. Κουξουλχά (κοντά στην κοινότητα Μοϊσές Γκάντι).

Η απόσυρση των στρατιωτικών δυνάμεων από τις θέσεις αυτές πρέπει να είναι πλήρης και να μην υποκατασταθούν οι δυνάμεις που θα αποσυρθούν από την παρουσία κανενός άλλου στρατιωτικού ή αστυνομικού σώματος (είτε της πολιτείας είτε ομοσπονδιακό), να μην παρουσιασθεί ως απόσυρση στρατού οποιαδήποτε απομάκρυνσή του στο χώρο από τα σημεία που αναφέρθηκαν, δηλαδή, αποσύρω δε σημαίνει «φεύγω για να πάω μερικά μέτρα πιο κει». Η παρουσία οποιασδήποτε νέας στρατιωτικής ή αστυνομικής δύναμης, πολιτειακής ή ομοσπονδιακής, θα θεωρηθεί ως εμπαιγμός και θα ακυρώσει όλες τις διαδικασίες.

Μόλις οι προϋποθέσεις αυτές εκπληρωθούν, ο EZLN θα στείλει στην επιτροπή ειρήνης της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και προς την κοινή γνώμη, επιστολή, στην οποία θα προτείνουμε τόπο, ημερομηνία, και ατζέντα για μια πρώτη άμεση συνάντηση της κυβερνητικής επιτροπής και της ζαπατιστικής διεύθυνσης.

Σε αυτή την πρώτη άμεση συνάντηση, η ζαπατιστική διεύθυνση θα προτείνει να ξεκινήσει και τυπικά ο διάλογος και οι διαπραγματεύσεις για μια ειρήνη με δικαιοσύνη και αξιοπρέπεια στην Τσιάπας μεταξύ του EZLN και της κυβέρνησης του κυρίου Βισέντε Φοξ.

Τα αιτήματά μας είνα απλά και εφικτά και μ' αυτά ο EZLN δίνει μια ολοκάθαρη απόδειξη της αληθινής θέλησής του να ακολουθήσει μέχρι τις ύστατες συνέπειες, δηλαδή, μέχρι τον τερματισμό του πολέμου, το δρόμο του διαλόγου και των διαπραγματεύσεων.

Η επανέναρξη του διαλόγου μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και του EZLN είναι δυνατή. Είναι αναγκαίες σαφείς πράξεις από τη μεριά της ομοσπονδιακής εκτελεστικής εξουσίας και βούληση του EZLN για το διάλογο, αλλά όλα αυτά δεν είναι αρκετά. Χρειάζεται, επίσης, η κινητοποίηση της μεξικανικής και διεθνούς κοινωνίας των πολιτών.

Για το λόγο αυτό, κάνουμε ειδική έκκληση σε όλους τους άντρες και γυναίκες καλής θέλησης, στο Μεξικό και στον κόσμο, να κινητοποιηθούν και να απαιτήσουν να αναληφθούν οι δεσμεύσεις αυτές και να αρχίσει και πάλι ο διάλογος.

Δημοκρατία! Ελευθερία! Δικαιοσύνη!

Από τα βουνά του νοτιοανατολικού Μεξικού

Subcomandante Μάρκος

Για την Επαναστατική Επιτροπή

Μεξικό, Δεκέμβριος 2000

ριβάλλοντος του προέδρου στο οποίο, μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι η ανάδειξη του Σαλασάρ Μεντιγκουτσία σε κυβερνήτη της Τσιάπας δεν αποτελεί εγγύηση για τη λύση της σύγκρουσης, εφόσον η «υποψηφιότητά του υποστηρίχθηκε ανοικτά από τον subcomandante Μάρκος και είναι γνωστή η ανάμειξή του σε πολλά προβλήματα της περιοχής, όπως και η στενή του σχέση με τον επίσκοπο Σαμουέλ Ρουίς». Ακόμη πιο σημαντική είναι η εκτίμηση που κάνουν πολιτικοί αναλυτές στο Μεξικό ότι οι υποσχέσεις του Φοξ είναι γράμμα κενό από τη στιγμή που για να υλοποιηθούν θα έπρεπε η πολιτική του να διαφοροποιηθεί από τις νεοφιλελεύθερες επιλογές του Σεδίγιο και να προχωρήσει και σε ριζικές αλλαγές στο μεξικανικό σύνταγμα (π.χ. στο θέμα της ιδιοκτησίας της γης που από εθνική έγινε ιδιωτική σύμφωνα με τη μεταρρύθμιση του Σαλίνας ντε Κορτάρι, προέδρου του Μεξικού πριν τον απερχόμενο Σεδίγιο). Όμως, τα στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας μόνο για μια τέτοια κατεύθυνση δε μιλάνε. Για παράδειγμα, το πρόγραμμα 100 ημερών της κυβέρνησης Φοξ το επεξεργάζεται ο παιδικός του φίλος και παλιός αντιπρόεδρος της Παγκόσμιας Τράπεζας Λουίς Ερνέστο Ντερμπές και στόχος είναι να είναι προσαρμοσμένο στις απαιτήσεις του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας. Την ίδια ώρα το *Economist* βεβαιώνει ότι ο Φοξ εγγυάται τα μεγάλα πολυεθνικά οικονομικά συμφέροντα.

Άλλοι παράγοντες που θα συνδιαμορφώσουν τις εξελίξεις είναι οι εσωτερικές αντιθέσεις στο κομματικό σύστημα του Μεξικού, αλλά και οι δομές ενάντια στη ζαπατιστική εξέγερση που δημιουργήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια. Το PRI ηττήθηκε, αλλά κανείς δεν μπορεί να παραβλέψει ότι, κυβερνώντας επί 70 χρόνια τη χώρα σε σημείο ώστε να χαρακτηρισθεί ως κόμμα-κράτος, έχει ισχυρά ερείσματα ώστε να δημιουργήσει πολλούς πονοκεφάλους στην κυβέρνηση Φοξ που θα συμπεριλάβουν και το ζήτημα της Ζαπατιστικής Εξέγερσης. Ένας από αυτούς είναι και το πλέγμα των παραστρατιωτικών οργανώσεων που δρουν στην Τσιάπας. Δημιουργήματα της εποχής Σεδίγιο, οι παραστρατιωτικές οργανώσεις μέχρι και αυτή την ώρα συνεχίζουν χωρίς διάλειμμα το έργο τους: παρενοχλούν τις εξεγερμένες ιθαγενικές κοινότητες, απαγάγουν, βασανίζουν, δολοφονούν. Η χρόνια σύνδεσή τους με τις κρατικές δομές και το στρατό θα έκανε τη διάλυσή τους δύσκολο έργο και για τον πιο αποφασισμένο στο θέμα πολιτικό, πολύ περισσότερο για κάποιον όπως ο Φοξ που πριν αναλάβει την προεδρία του Μεξικού έσπευσε να λάβει την ευλογία του Κλίντον. Όποιοι δεν τρέφουν αυταπάτες, γνωρίζουν ότι η δημιουργία ομάδων «ένοπλων πολιτών», δηλαδή παραστρατιωτικών, είναι μέρος της στρατηγικής του πολέμου χαμηλής έντασης που σχεδιάστηκε σε ιδρύματα όπως η περιβόητη Σχολή της Αμερικής των Η.Π.Α. που εκπαιδεύει τους μέλλοντες δικτάτορες της Λατινικής Αμερικής και γενικά τους επικεφαλής των κατασταλτικών μηχανισμών ενάντια στα κοινωνικά κινήματα της περιοχής.

Μέσα σε ένα τέτοιο σύνθετο πλαίσιο δεδομένων, οι Ζαπατίστας είναι βέβαιο ότι θα χρειαστούν περισσότερο απ' όσο στο παρελθόν την υποστήριξη του διεθνούς κινήματος αλληλεγγύης, που όμοια με αυτούς δρα ενάντια στο νεοφιλελευθερισμό και τις πολιτικές της «παγκοσμιοποίησης». Οι επιλογές για το μέλλον του κινήματός τους είναι ολοφάνερο πως είναι έργο δικό τους, όλων εκείνων των Μεξικανών, ιθαγενών και μη, που έκαναν να ακουστεί στα πέρατα του πλανήτη το YA BASTA!, η κραυγή-σύνθημα που ενέπνευσε όχι και λίγες ελπίδες σε χρόνια δύσκολα όταν τα οράματα ενός κοινωνικού-ανατρεπτικού, απελευθερωτικού κινήματος έμοιαζαν να έχουν χρεωκοπήσει. Σε μας, όσο μακριά κι αν είμαστε από την Τσιάπας, αρμόζει να εντείνουμε τη στήριξη στον αγώνα τους, που γίνεται στο όνομα της Ανθρώπινης Αξιοπρέπειας και ενός Κόσμου που θα χωράει όλους τους Κόσμους.

Α.Ξ.

Σημειώσεις: PRI, Επαναστατικό Θεσμικό Κόμμα
PAN, Κόμμα Εθνικής Δράσης

ΟΙ ΖΑΠΑΤΙΣΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΜΕΞΙΚΟΥ!

Στις 2 Δεκεμβρίου η Παράνομη Επαναστατική Επιτροπή των Ζαπατίστας εξέδωσε νέο ανακοινωθέν, στο οποίο καλεί «το Εθνικό Ιθαγενικό Συμβούλιο, την εθνική και διεθνή κοινωνία των πολιτών, τις πολιτικές και κοινωνικές οργανώσεις, καθώς και κάθε άτομο σε μια μεγάλη κινητοποίηση, με σκοπό την επίτευξη της συνταγματικής αναγνώρισης από το κοινοβούλιο της χώρας των δικαιωμάτων και της κουλτούρας των ιθαγενών, όπως περιγράφονται στην πρόταση νόμου της Cocopa».

Στο παραπάνω πλαίσιο, αποφασίστηκε η αποστολή μιας αντιπροσωπείας αποτελούμενης από 24 μέλη της Παράνομης Επαναστατικής Επιτροπής του EZLN, συμπεριλαμβανομένου και του Μάρκος, στην Πόλη του Μεξικού, το Φεβρουάριο 2000, «με στόχο να μπεί επικεφαλής αυτής της κινητοποίησης για να απευθυνθεί στο αξιότιμο κοινοβούλιο της χώρας και να επιχειρηματολογήσει μπροστά στους νομοθέτες για τα πλεονεκτήματα της πρότασης της Cocopa». Η ανακοίνωση συνεχίζει: «Καλούμε το Εθνικό Ιθαγενικό Συμβούλιο και τους ιθαγενείς λαούς σε ολόκληρο το Μεξικό, ανεξάρτητα από την πολιτική τους τοποθέτηση, να οργανωθούν, να κινητοποιηθούν, να ενωθούν

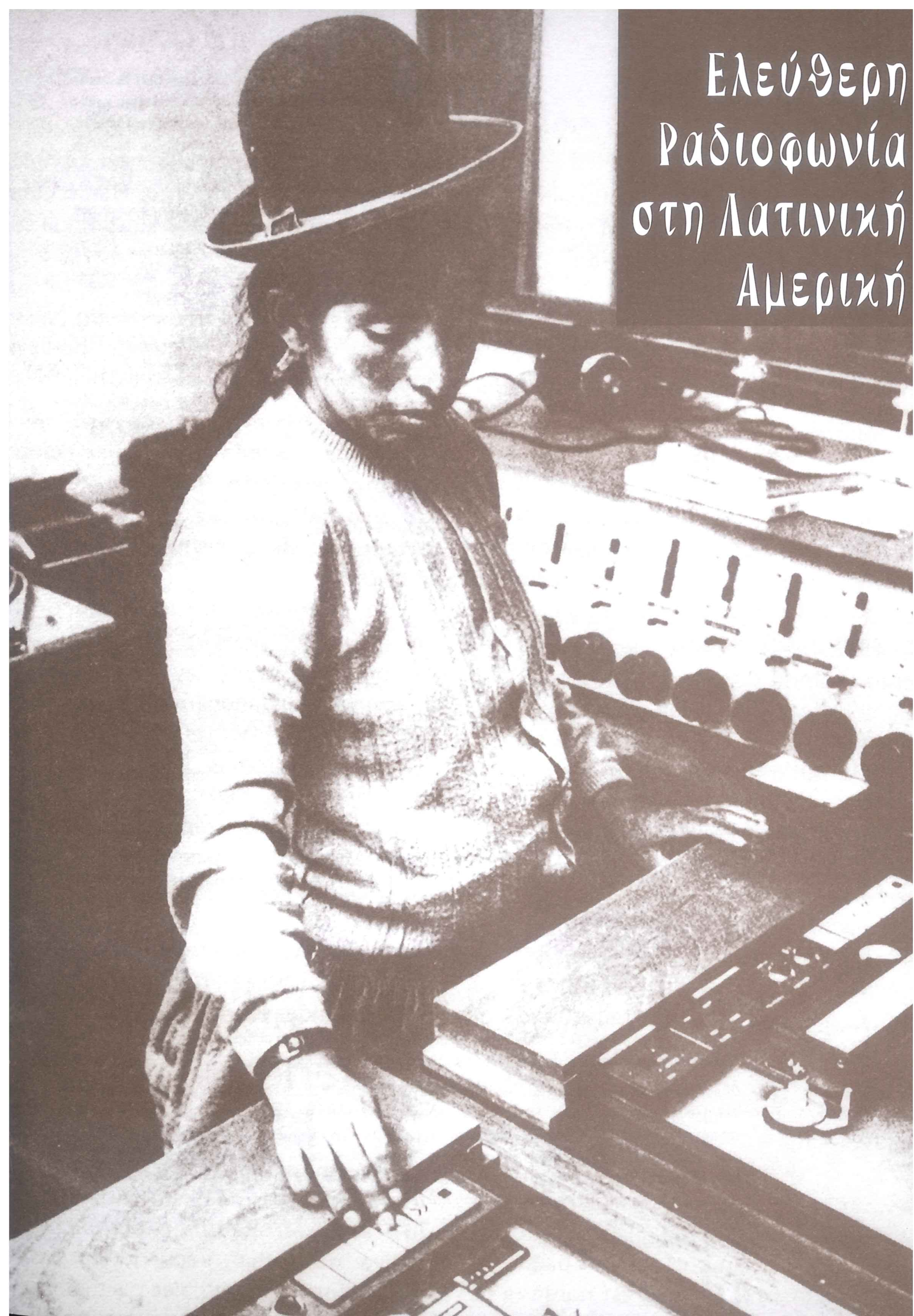

με τη δική μας αντιπροσωπεία για να απαιτήσουν από το κοινοβούλιο της χώρας την αναγνώριση των δικαιωμάτων και της κουλτούρας των ιθαγενών.

Καλούμε την κοινωνία των πολιτών του Μεξικού να οργανωθεί και να κινητοποιηθεί για να υποστηρίξει αυτό το αίτημα.

Καλούμε τις επιτροπές αλληλεγγύης, ομάδες ή άτομα σε ολόκληρο τον κόσμο να διαδηλώσουν γι' αυτό το αίτημα«.

Κλείνοντας, η ανακοίνωση επισημαίνει ότι «το ταξίδι της αντιπροσωπείας των Ζαπατίστας στην Πόλη του Μεξικού θα πραγματοποιηθεί ανεξάρτητα από το αν έχει ξαναρχίσει ο διάλογος με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση».

Ελεύθερη
Ραδιοφωνία
στη Λατινική
Αμερική

Όταν, στο τέλος της δεκαετίας του '80, στην Ελλάδα έσπαγε το κρατικό μονοπώλιο και οι ραδιοσυχνότητες καλύπτονταν από δεκάδες ραδιοσταθμούς, πολλοί έσπευσαν να μιλήσουν για ένα κύμα «ελεύθερης ραδιοφωνίας». Βιάστηκαν να ονομάσουν «ελεύθερη» ραδιοφωνία αυτό που απλώς δεν είναι κρατική ραδιοφωνία. Ποιος, όμως, είναι ο πραγματικά ελεύθερος σ'αυτήν; Ο ιδιοκτήτης του σταθμού; Οι παραγωγοί των εκπομπών; Οι δημοσιογράφοι; Οι ακροατές; Ιδιαίτερα αυτοί οι τελευταίοι, τι ρόλο παίζουν; Πόσο μπορούν να καθορίσουν τα προγράμματα και να εκφραστούν μέσα από τους σταθμούς, πέρα από τις περίφημες «μετρήσεις ακροαματικότητας», που γίνονται με κύριο στόχο την άγρα διαφημίσεων και που καταλήγουν να ισοπεδώνουν τα προγράμματα, ευνοώντας ό,τι πιο εύκολο, ανώδυνο και χυδαίο;

Αν εξαιρέσει κανείς ορισμένες ελάχιστες προσπάθειες, ιδίως δημοτικών ραδιοσταθμών ή παθιασμένων ερασιτεχνών, που κι αυτές γρήγορα εκφυλίστηκαν ή εξαφανίστηκαν, η συντριπτική πλειοψηφία των ραδιοσταθμών δημιουργήθηκε για να εξυπηρετήσει άμεσα ή έμμεσα τα οικονομικά συμφέροντα των ιδιοκτητών τους, μικρών ή μεγάλων.

Αν η ελεύθερη ραδιοφωνία «κατακτιέται» στην Ευρώπη τη δεκαετία του '70 και στην Ελλάδα ξεκινάει πριν από μια δεκαετία η δυνατότητα νόμιμης κατοχής ιδιωτικού ραδιοσταθμού, στο Μεξικό ο πρώτος πανεπιστημιακός ραδιοφωνικός σταθμός εκπέμπει από το 1937, ενώ οι μεταλλωρύχοι της Βολιβίας από το 1945 προκαλούν την κεντρική εξουσία με τις εκπομπές τους. Ωστόσο, αυτό που διεκδικεί η Λατινική Αμερική δεν είναι η χρονική προτεραιότητα, αλλά το περιεχόμενο, το βάθος, η έκταση και η μαζικότητα της ελεύθερης ραδιοφωνίας.

Ο ρόλος του ραδιοφώνου στη Λατινική Αμερική υπήρξε κι εξακολουθεί να είναι πολύ σημαντικός. Σε μια περιοχή όπου το υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού ευνοούσε πάντα τον προφορικό λόγο σε βάρος του γραπτού, όπου η γεωγραφική διαμόρφωση, η οικονομική υπανάπτυξη και η μεγάλη ποικιλομορφία στο πολιτισμικό πεδίο ευνοούν τα μέσα επικοινωνίας με μεγάλη εμβέλεια και μικρή απαίτηση υλικών μέσων, το ραδιόφωνο απέκτησε και κράτησε κυρίαρχη θέση στον κόσμο της επικοινωνίας.

Οι ραδιοφωνικοί σταθμοί στη Λατινική Αμερική έγιναν ένα πολύ διαδεδομένο όργανο παρέμβασης στο πολιτικό και κοινωνικό πεδίο. Εργατικά και αγροτικά συνδικάτα, πανεπιστήμια και εκκλησία, κοινότητες και κοινωνικές ομάδες, πολιτικά κόμματα και αντάρτικα διεκδίκησαν και κατάκτησαν στην πράξη τη δυνατότητα κατοχής και λειτουργίας ραδιοφωνικού σταθμού. Έτσι, το ραδιόφωνο, από τον αρχικά απόλυτο έλεγχο του κράτους και της οικονομικής ελίτ, σιγά σιγά έφτασε στα χέρια των πιο καταπιεσμένων και πολιτικά δραστήριων κοινωνικών στρωμάτων, λειτουργώντας μ' έναν τρόπο που πολλές φορές καταργούσε την απόσταση εκπέμποντος-δέκτη για να αναδειχτεί έτσι το ουσιαστικό περιεχόμενο της ελεύθερης ραδιοφωνίας.

επιμέλεια: Σ.Γ.

Απο τη ΜΙΜΗΣΗ του Βορειοαμερικανικου Προτυπου στη σημερινη ΠΟΙΚΙΛΟΜΟΡΦΙΑ

Τεχνικά το ραδιόφωνο ήρθε στη Λατινική Αμερική από τις Η.Π.Α., οι πομποί και οι δέκτες, δηλαδή, εισάγονταν από τη χώρα αυτή. Η κατασκευή τους -με άδεια- στην περιοχή άρχισε πολλά χρόνια μετά. Η Λατινική Αμερική εισήγαγε μαζί με τον τεχνικό εξοπλισμό και μια αντίληψη λειτουργίας του ραδιοφώνου ως μέσου κοινωνικής επικοινωνίας. Υιοθέτησε, δηλαδή, το βορειοαμερικάνικο σύστημα, για το οποίο το ραδιόφωνο είναι μια ιδιωτική εμπορική επιχείρηση. Μιμήθηκε, προσαρμόζοντάς τα, τα προγράμματα των βορειοαμερικάνικων σταθμών και αντέγραψε ακόμα και το είδος τους (ραδιοφωνικά ρομάντζα, σπορ και πληροφορίες). Η μίμηση αυτή έφτανε μέχρι την απροσχημάτιστη αντιγραφή.

Από οικονομική άποψη, η εξάρτηση από την εμπορική διαφήμιση έγινε κανόνας για το λατινοαμερικάνικο ραδιόφωνο. Τον πρώτο καιρό, μάλιστα, εξαρτιόταν κυρίως από τη διαφήμιση βορειοαμερικάνικων προϊόντων (Colgate Palmolive, Goodyear, ESSO κ.λπ.) και, κατά δεύτερο λόγο, από εθνικά προϊόντα ή επιχειρήσεις.

Μέσα από τη διαφήμιση, το λατινοαμερικάνικο ραδιόφωνο γίνεται ο κύριος προωθητής των πολυεθνικών προϊόντων, εξαπλώνει τη χρήση και την κατανάλωσή τους σ' όλο και ευρύτερα στρώματα του πληθυσμού, μεταβάλλοντας τις καταναλωτικές τους συνήθειες και προσανατολίζοντας τις προτιμήσεις τους προς εισαγόμενα προϊόντα και επηρεάζοντας την εθνική παραγωγή, που αρχίζει να στρέφεται σε παραγωγή προϊόντων αυτού του είδους.

Όλα αυτά αφορούν και την κρατική ραδιοφωνία, που βασικά αντιγράφει το μοντέλο των εμπορικών ραδιοφώνων, τον προγραμματισμό τους και, σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμη και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Επιπλέον, η επίσημη ραδιοφωνία, όπως ήταν φυσικό, έγινε και ιδεολογικό όργανο των εκάστοτε κυβερνήσεων, που τις περισσότερες φορές ήταν απροκάλυπτες στρατιωτικές δικτατορίες.

Τον πρώτο καιρό, τους εισαγόμενους πομπούς και δέκτες είχαν τη δυνατότητα ν' αποκτήσουν μόνο τα μέλη της οικονομικής ελίτ των πόλεων και ο ρυθμός αύξησής τους ήταν αργός. Αργότερα, ιδίως κατά τη διάρκεια και μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, λόγω της μείωσης του κόστους των συσκευών και της ανάγκης των Συμμάχων να διεξάγουν αποτελεσματικά τον «ιδεολογικό πόλεμο» ενάντια στις δυνάμεις του Άξονα, οι οποίες αγωνίζονταν ν' αποκτήσουν ιδεολογικά και πολιτικά προγεφυρώματα στη Λατινική Αμερική, ο αριθμός των ραδιοφωνικών πομπών και δεκτών αυξήθηκε σημαντικά.

Σταδιακά, κι ενώ το κράτος έστρεφε το ενδιαφέρον του στην τηλεόραση, η δυνατότητα να κάνει κανείς εκπομπές μη εμπορικές αυξήθηκε. Κυρίως, αλλά όχι μόνον, οι εκκλησίες, καθολική και προτεσταντική, ήταν αυτές που έγιναν οι πρωτοπόροι σ' αυτόν τον τομέα δημιουργώντας θρησκευτικούς και εκπαιδευτικούς σταθμούς.

Ο δρόμος προς ένα νέο τύπο ραδιοφώνου είχε ανοίξει.

Το Μοντέλο Εναλλακτικής Ραδιοφωνίας

Για λόγους μεθοδολογικούς συνηθίζεται να κατατάσσονται οι ραδιοφωνικοί σταθμοί και, κατ' επέκταση, και τα άλλα μέσα μαζικής επικοινωνίας σε τρεις βασικές κατηγορίες, ανάλογα με το βαθμό αποκλεισμού του ακροατή από τη διαδικασία της επικοινωνίας: είναι τα «παραδοσιακά κάθετα μέσα»,τα «προοδευτικά κάθετα μέσα» και τα «μέσα οριζόντιας επικοινωνίας».

Στην κατηγορία «παραδοσιακά κάθετα μέσα» περιλαμβάνεται η κρατική και εμπορική ραδιοφωνία, που παραμένει στη μεγάλη της πλειοψηφία προσκολλημένη στις παραδοσιακές μορφές της ραδιοφωνίας. Η κάθετη μορφή σημαίνει την έλλειψη συμμετοχής του ακροατή στην ιδιοκτησία, τον προγραμματισμό, την άμεση χρηματοδότηση και τους στόχους του πομπού.

Σαν «προοδευτικά κάθετα μέσα» ορίζονται οι ραδιοφωνικοί σταθμοί που θέλουν ν' αποτελέσουν μια εναλλακτική λύση σ' αυτή την έλλειψη σύνδεσης με τα συγκεκριμένα προβλήματα και συμφέροντα των ακροατών, στους οποίους παρέχουν μια πιο μεγάλη συμμετοχή, άμεση ή έμμεση, στην επεξεργασία του προγράμματος, κρατώντας όμως τον έλεγχο ιδιοκτησίας του μέσου, της χρηματοδότησης και των μεγάλων τελικών στόχων, είτε αυτοί είναι οικονομικοί, πολιτικοί ή θρησκευτικοί.

Οι «σταθμοί οριζόντιας επικοινωνίας» είναι αυτοί που η σχέση εκπέμποντος και ακροατή χαρακτηρίζεται από υψηλό επίπεδο συμμετοχής του δέκτη, μια και αυτός συμμετέχει στην άμεση οικονομική στήριξη ή και ιδιοκτησία του σταθμού, την επεξεργασία και τον έλεγχο του προγράμματος, τον συνολικό καθορισμό των στόχων.

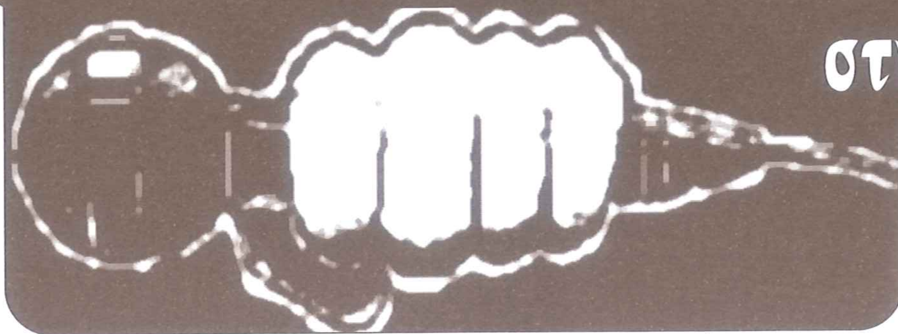
Η δυναμική του εκδημοκρατισμού της ραδιοφωνίας στη Λατινική Αμερική εκδηλώνεται μέσα από την αργή και συνεχή μετάβαση από τη μια κατηγορία στην άλλη. Έτσι, προσπάθειες που αποβλέπουν να δώσουν μεγαλύτερη συμμετοχή στον ακροατή παρατηρούνται όλο και περισσότερο στα προγράμματα των ραδιοσταθμών της πρώτης κατηγορίας. Αφιερώνουν όλο και περισσότερο χρόνο στην κάλυψη συγκεκριμένων προβλημάτων που αφορούν το σύνολο ή μέρος του πληθυσμού. Πραγματοποιούν έρευνες και δημοσκοπήσεις στους ακροατές τους, εκπαιδευτικά και πολιτιστικά προγράμματα. Όλα αυτά βέβαια χωρίς να εγκαταλείπουν ούτε τον απόλυτο έλεγχο της ιδιοκτησίας ούτε και τους στόχους τους.

Απ' την πλευρά τους, οι ραδιοφωνικοί σταθμοί της δεύτερης κατηγορίας αρχίζουν να διαπιστώνουν ότι η ιδιοκτησία του μέσου και ο έλεγχος του προγράμματος εμποδίζουν την ολική συμμετοχή των ομάδων προς τις οποίες απευθύνονται. Η διαπίστωση αυτή ωθεί προς τον εκδημοκρατισμό και το πέρασμα σε ανώτερες μορφές κοινοτικής συμμετοχής, ώστε καταλήγουν να γίνουν ένα όργανο οριζόντιας επικοινωνίας.

Τέλος, η οριζόντια επικοινωνία έχει πετύχει να γεφυρώσει την απόσταση ανάμεσα στο μεταδότη και τον ακροατή, καθώς δίνει στους ακροατές τη δυνατότητα να μεταδίδουν. Η υποχρεωτική εναλλαγή ανάμεσα σε ακροατή και μεταδότη φαίνεται να 'ναι ο λογικός και αναπόφευκτος στόχος κάθε διαδικασίας εκδημοκρατισμού.

Στη Λατινική Αμερική λειτουργούν σήμερα χιλιάδες ραδιοσταθμοί, περιορισμένης ή αξιόλογης εμβέλειας, αυτής της κατηγορίας. Ανάλογα με την ιστορική διαδικασία της εμφάνισής τους στην κάθε χώρα παίρνουν και διαφορετικές ονομασίες. Στη Βολιβία τους συναντάμε σαν «εκπαιδευτικούς» ραδιοσταθμούς, στη Βραζιλία σαν «ελεύθερη ραδιοφωνία», στο Ελ Σαλβαδόρ «συμμετοχικοί», στο Εκουαδόρ «λαϊκοί», στο Μεξικό «ινδιάνικοι» και σ' άλλες χώρες «κοινοτικοί» ραδιοφωνικοί σταθμοί.

Οι ραδιοσταθμοί των μεταλλωρύχων στη Βολιβία

Η εμπειρία των Βολιβιάνων μεταλλωρύχων είναι αποκαλυπτική για τη δυνατότητα να πραγματοποιηθεί συγκεκριμένα μια οριζόντια επικοινωνία και μάλιστα κάτω από την πιο σκληρή καταπίεση που επιφυλάχθηκε ποτέ στη Λατινική Αμερική ενάντια σε μέσα επικοινωνίας. Αεροπορικοί βομβαρδισμοί κατά των ραδιοσταθμών, επιχειρήσεις κομάντος με στόχο την καταστροφή τους, εισβολή και κατάληψη των καταυλισμών των μεταλλωρύχων από το στρατό, δολοφονίες και εκτοπίσεις του προσωπικού των σταθμών...

Παρόλο που η βίαιη καταστολή κατά των μέσων επικοινωνίας υπήρξε φαινόμενο συχνό και γενικευμένο εξαιτίας των αυταρχικών καθεστώτων, η περίπτωση των ραδιοσταθμών των μεταλλωρύχων είναι βέβαια ακραίο παράδειγμα. Αλλά, ταυτόχρονα, αποτελεί ακραίο παράδειγμα της συλλογικής απόφασης και θέλησης των ανθρώπων να βάζουν πάλι σε λειτουργία τους σταθμούς και να εκπέμπουν σε πείσμα κάθε δυσκολίας.

Στην πραγματικότητα δεν πρόκειται για ένα μόνο ραδιοφωνικό σταθμό, αλλά για ένα δίκτυο που φτάνει καμιά φορά τους 20 πομπούς. Το ξεκίνημα έγινε το 1945 και οφείλεται στην πρωτοβουλία των εργαζομένων στο ορυχείο Siglo XX, ιδιοκτησία του διάσημου «βαρώνου» του κασσίτερου Σιμόν Πατίνιο.

Τα χαρακτηριστικά του οριζόντιου μοντέλου υπάρχουν συγκεντρωμένα, σ' ό,τι αφορά την ιδιοκτησία, τον προγραμματισμό, τη χρηματοδότηση και τους στόχους.

Η ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ των ραδιοσταθμών από τους ακροατές-εργαζόμενους εξασφαλίζεται από τη συγκρότηση ενός μετοχικού κεφαλαίου, όπου κάθε μετοχή αντιστοιχεί και σε έναν εργαζόμενο στα ορυχεία. Οι εργαζόμενοι συνιδιοκτήτες συμμετέχουν στα κέρδη και στις ζημιές της διαχείρισης των σταθμών. Σε περίπτωση ζημιών, που είναι κυρίως αποτέλεσμα της καταστολής, αποκαθιστούν και πάλι το κεφάλαιο και τις εγκαταστάσεις που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία. Εκτός, όμως, από την οικονομική τους συμβολή, πρέπει να σημειώσουμε ότι πολύ συχνά οι μεταλλωρύχοι χρειάστηκε να υπερασπίσουν προσωπικά και με κάθε μέσον την ίδια την ύπαρξη του σταθμού τους από τις επιθέσεις του στρατού.

Το ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ διαμορφώνεται από μια ομάδα εργαζομένων που επιλέγονται από τη συνέλευση των μετόχων, η οποία διορίζει τους υπεύθυνους των ειδήσεων, του καλλιτεχνικού τμήματος κ.λπ. Παρέχεται η δυνατότητα σ' όλους τους εργαζόμενους και σ' οποιονδήποτε φορέα ή πρόσωπο να κάνουν τις δικές τους εκπομπές. Εκπέμπουν σε 3 γλώσσες, ισπανικά, κέτσουα και αϋμάρα (η πλειονότητα των εργαζομένων στα ορυχεία, όπως και σ' ολόκληρη τη Βολιβία, είναι ιθαγενείς).

Πρέπει ακόμη να σημειώσουμε ότι όλες οι κυβερνήσεις -πολιτικές ή στρατιωτικές- αντιτάχθηκαν με πείσμα, για ευνόητους λόγους, στο να ξεπεράσει η εμβέλεια των ραδιοφωνικών σταθμών τα στενά όρια των περιοχών τους, που συνήθως είναι απομονωμένες και πολύ απομακρυσμένες από τις μεγάλεις πόλεις.

Οι κοινοί στόχοι των ραδιοσταθμών των ορυχείων συγκεκριμενοποιούνται ιδιαίτερα σε στιγμές κρίσης: όταν ένα ορυχείο υφίσταται επίθεση δημιουργείται τότε μια αμυντική «αλυσίδα» μεταξύ των ραδιοσταθμών. Στη διάρκεια του τελευταίου στρατιωτικού πραξικοπήματος, το 1980, η «αλυσίδα» αυτή ήταν η μόνη πηγή πληροφοριών για το εξωτερικό. Είναι γνωστό ότι οι μεταλλωρύχοι της Βολιβίας εδώ και δεκαετίες αποτελούν το πιο συνειδητό κομμάτι της λατινοαμερικάνικης εργατικής τάξης. Είναι, επίσης, γνωστό πως τα τελευταία χρόνια έχει αποδυναμωθεί ο οικονομικός και πολιτικός τους ρόλος στη ζωή της χώρας και, παράλληλα, έχει μειωθεί σημαντικά ο αριθμός τους. Προσπαθήσαμε, μέσω του διαδικτύου, να ενημερωθούμε για την τωρινή κατάσταση των ραδιοσταθμών των μεταλλωρύχων, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Αυτό βέβαια δεν προδικάζει και τη σιγή τους.

Πανεπιστημιακοί ΡΑΔΙΟΣΤΑΘΜΟΙ ΤΟΥ ΜΕΞΙΚΟΥ

Στο Μεξικό, τα πανεπιστήμια παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στον τομέα της ραδιοφωνίας. Το Radio Universidad Nacional άνοιξε το 1937 αυτό το δρόμο της πανεπιστημιακής παράδοσης. Ιστορικά, ήταν ο πρώτος σταθμός που θέλησε να γίνει όργανο διάδοσης της κουλτούρας, επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, πληροφόρησης, προβολής νέων ιδεών και ανάλυσης της κοινωνικοπολιτικής κατάστασης.

Με αφετηρία αυτό το σταθμό και πάνω στο πρότυπό του, ιδρύθηκαν κι άλλοι πανεπιστημιακοί ραδιοφωνικοί σταθμοί. Είναι όλοι αυτοχρηματοδοτούμενοι και προβάλλουν το στόχο της πολιτιστικής ανάπτυξης στο περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργούν. Οι σταθμοί αυτοί κρατούν απόσταση από τις κρατικές υπηρεσίες και, ανάλογα με τις κοινωνικές περιστάσεις, μπορεί να έρχονται σε αντίθεση με την κυβέρνηση ή να την βοηθούν. Υπάρχουν καμιά πενηνταριά πανεπιστήμια στο Μεξικό που καλύπτουν όλες τις περιφέρειες της χώρας, κι απ' αυτά τα περισσότερα διαθέτουν τον δικό τους ραδιοφωνικό σταθμό.

Αν και όλοι οι ραδιοσταθμοί έχουν ζητήσει άδεια εκπομπής, υπάρχουν μερικοί που λειτουργούν χωρίς να την έχουν πάρει. Μεταξύ αυτών αξίζει ν' αναφέρουμε το Ράδιο «Πανεπιστήμιο-Λαός» που έχει θέσει σε λειτουργία το Αυτόνομο Πανεπιστήμιο της πολιτείας του Γκερρέρο. Κύριος στόχος του Ράδιο «Πανεπιστήμιο-Λαός» αποτελεί «η συμμετοχή των αγροτικών μαζών της πολιτείας του Γκερρέρο σ' ένα όργανο έκφρασης και απελευθέρωσης από την κοινωνικοοικονομική εκμετάλλευση».

Εξαιτίας της προωθημένης γραμμής του, οι αρχές αρνούνται να του χορηγήσουν άδεια λειτουργίας. Συχνά, οι εγκαταστάσεις του έχουν υποστεί δολιοφθορές, τεχνικοί του έχουν βασανιστεί και φυλακιστεί, γίνονται παρεμβολές παρασίτων στις εκπομπές του.

Συνήθως, ο σταθμός λειτουργεί 3 ώρες κάθε μέρα και εκπέμπει από εγκαταστάσεις που μετακινούνται καθημερινά για ν' αποφύγουν την αστυνομική καταστολή. Το Πανεπιστήμιο του Γκερρέρο ονόμασε αυτό τον τρόπο λειτουργίας «operacion bucanero» (επιχείρηση κουρσάρος).

Κατά γενικό κανόνα, οι πανεπιστημιακοί ραδιοσταθμοί αφήνουν μεγάλο περιθώριο έκφρασης στους ακροατές, στην πλειονότητά τους αγρότες. Και οι περισσότεροι επιδιώκουν να συμμετέχουν οι ακροατές τους άμεσα στη διαμόρφωση των προγραμμάτων τους.

ΙΣΗΜΕΡΙΝΟΣ

Το Δεκέμβρη του 1981 βγήκε στον αέρα το Ράδιο Λατακούνγκα. Δίχως γνώσεις και τεχνικό προσωπικό, δίχως εμπειρίες στον τομέα της μαζικής επικοινωνίας, «η φωνή του λαού» ξεκίνησε με πρωτοβουλία χριστιανικών ομάδων της περιοχής. Ο Χαβιέρ Χεράν, ένας ιερέας που ανήκει στο ρεύμα της θεολογίας της απελευθέρωσης και συμμετείχε στην ίδρυση και οργάνωση του Ράδιο Λακατούνγκα, αφηγείται:

«Ο Χουανίτο κι ο Λουίς, ιθαγενείς που για πρώτη φορά πάταγαν κουμπιά και χειρίζονταν συστήματα εκπομπής, ήταν οι πρώτοι χειριστές που έγιναν υπεύθυνοι του πομπού. Τα πρώτα βήματα ήταν ένας γολγοθάς από σβησίματα και καμένες διόδους, από προβλήματα με τη συσκευή Χάρρις που δεν προσαρμοζόταν στο υψόμετρο, καθώς και από προβλήματα με τις γραμμές υψηλής τάσης.

Τα προβλήματα ξεπεράστηκαν σιγά σιγά, παράλληλα με την έντονη προσπάθεια για βελτίωση των συνθηκών ζωής των αγροτών, την αύξηση της παραγωγής με βάση τις ανάγκες των πιο φτωχών και την προαγωγή της αδελφοσύνης και της δικαιοσύνης. Τα κέντρα μητέρων, οι ομάδες νέων, οι αγρότες, αλλά βασικά το ιθαγενικό

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

Το 1991, ο Αλφρέδο Ολιβέρα ήταν ένας φοιτητής Ψυχολογίας που πρόσφερε εθελοντικά τις υπηρεσίες του στο Νευροψυχιατρικό Νοσοκομείο José Borda, που βρίσκεται στο Μπουένος Άιρες. Ένας γειτονικός ραδιοσταθμός του πρότεινε να κάνει μια εκπομπή για την ψυχασθένεια. Ο Ολιβέρα, όμως, είχε μια διαφορετική ιδέα: Γιατί να μην αφήσουν τους ασθενείς να μιλήσουν μόνοι τους;

Μ' ένα κασετόφωνο στο χέρι ο Ολιβέρα άρχισε να συγκεντρώνει τις σκέψεις τους γύρω από τις συνθήκες περιορισμού τους, για τη ζωή, το θάνατο, για τις σχέσεις με το άλλο φύλο... Η ενθουσιώδης ανταπόκριση των ασθενών επιβεβαίωσε την αρχική ιδέα του Ολιβέρα: μπορούσαν να φτιάξουν το δικό τους πρόγραμμα. Το Ράδιο Κολιφάτα είχε γεννηθεί.

Κάθε Σάββατο, ο Ολιβέρα με τη βοήθεια της Σέλια Βιέιρα, μιας εθελόντριας κοινωνικής λειτουργού, κουβαλούσαν με τη συγκοινωνία τον εξοπλισμό του ραδιοσταθμού στο νοσηλευτήριο. Στο προαύλιό του στηνόταν το Ράδιο Κολιφάτα.

Οι ασθενείς παρέλαυναν από τα μικρόφωνα για να εκθέσουν τις απόψεις τους σε διάφορα θέματα. Όσο

Ράδιο Λατακούνγκα

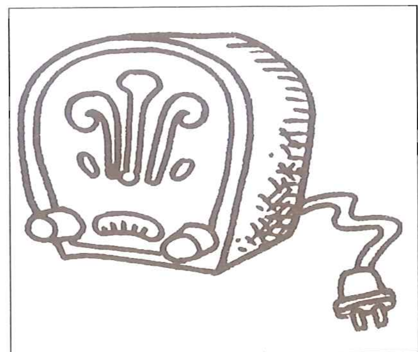
κίνημα Κοτοπάξι είναι οι κυρίως ωφελημένοι απ' αυτή την πλούσια εμπειρία λαϊκής επικοινωνίας.

Από την αρχή, ήταν φανερή η αναγκαιότητα για δυο τύπους προγραμμάτων: ένα ισπανόφωνο, που να απευθύνεται στα αστικά κέντρα και στους ισπανόφωνους χωρικούς, κι ένα στη γλώσσα κέτσουα για τις ιθαγενικές κοινότητες. Το πρώτο πρόγραμμα έχει συμβατική μορφή. Το δεύτερο έχει πρωτοτυπία και αυθορμητισμό και μέσα από εκεί εκφράζονται οι ίδιοι οι πρωταγωνιστές. Αυτό είναι το αληθινό Ράδιο Λακατούνγκα. Σ' αυτό το δεύτερο πρόγραμμα, οι ιθαγενείς δε βλέπουν μόνο να εκφράζεται η ζωή τους και η κουλτούρα τους με τη δική τους γλώσσα και από ανθρώπους της δικής τους εθνότητας, αλλά και οι ίδιοι μπορούν να συμμετέχουν σ' αυτήν τη «ραδιοφωνική συνάντηση» που οργανώνεται το απόγευμα μέσα στο σταθμό. Διαρκεί δυόμιση ώρες κι έχει άναρχη δομή, όπου η ντόπια μουσική ανακατεύεται με χαιρετισμούς, μηνύματα, ιστορίες, ειδήσεις και καταγγελίες.

Για να μπορέσει ο σταθμός να εισχωρήσει περισσότερο στα προβλήματα, αλλά και στους προβληματισμούς που διαπερνούν τις κοινότητες, κατέφυγε στο κοινωνικό δράμα, δηλαδή στην αναπαράσταση καταστάσεων, όπως πανηγύρια ή μοιρολόγια, και τη δραματοποίηση στοιχείων που δυναμιτίζουν την κοινωνική ζωή. Τα πρόσωπα που έχουν την «τιμητική» τους είναι ο έμπορος, ο παπάς ,ο πολιτευτής και ο αφέντης. Όσοι δηλαδή έχουν σχέση με τα βάσανα του ιθαγενούς. Αλλά και το πρόγραμμα αναδάσωσης, οι σταθμοί για παιδιά χωρικών, οι καμπάνιες για εμβολιασμό, το σχέδιο για οικογενειακά περιβόλια, οι σειρές επιμόρφωσης, έχουν βρει μέσα απ' το ραδιοφωνικό κοινωνικό δράμα έναν ωραίο τρόπο για να φτάσουν σ' αυτούς που απευθύνονται.

Οι ειδήσεις, τα μηνύματα, το κοινωνικό δράμα, οι συζητήσεις και τα σχόλια σχηματίζουν ένα ενιαίο σώμα με τη μουσική των τοπικών συγκροτημάτων, τα αστεία, τους χαιρετισμούς, τις συνεντεύξεις, τις εξιστορήσεις και τα αγροτικά συμβούλια, εκφράζοντας έτσι τη ζωή της κοινότητας.

Το γεγονός ότι οι ίδιοι οι αγρότες είναι οι άμεσοι δημιουργοί του προγράμματος καθορίζει την αναζήτηση νέων ραδιοφωνικών τεχνικών που θα επιτρέπουν τη ζωντανή και αυθόρμητη έκφραση, ενώ συγχρόνως ανακαλύπτονται νέοι τρόποι ανάπτυξης των θεμάτων. Ο ίδιος ο λαός κοινοποιεί τη σοφία του για να επιζήσει κάτω από αντίξοες οικολογικές και κοινωνικές συνθήκες, τις οποίες δεν μπορούν ν' αλλάξουν τα αναπτυξιακά προγράμματα.»

Ράδιο Κολιφάτα

αυξανόταν η συμμετοχή, τόσο τα προγράμματα πλήθαιναν: μουσική, ποίηση, σπορ, τάνγκο, θεατρικές παραστάσεις, φιλοσοφικές συζητήσεις.

Ο Ολιβέρα υποστηρίζει ότι το ραδιοφωνικό εγχείρημα λειτουργεί σαν εμπειρία στην ψυχική αποκατάσταση. Η ιδέα βασίζεται στην αμοιβαία επικοινωνία μεταξύ των ασθενών και του έξω κόσμου, ενός κόσμου που τους πετάει στο περιθώριο εξαιτίας του φόβου, της προκατάληψης και της άγνοιας. Ταυτόχρονα, η επικοινωνία επιτρέπει στους ψυχασθενείς να καταγγείλουν τις συνθήκες που αντιμετωπίζουν στον «τόπο τιμωρίας τους», όπως τον χαρακτηρίζει ο Ολιβέρα.

«Σε κάθε 6 δολοφόνους, μόνο ο ένας είναι ψυχασθενής. Οι υπόλοιποι είναι υγιείς», λέει ένας τρόφιμος μπροστά στο μικρόφωνο του ραδιοσταθμού.

«Η ψυχασθένεια είναι η απώλεια του κοινού νου», εξηγεί ο Γκάρσες, ένας χρόνιος ασθενής που έχει το παρατσούκλι «ο φιλόσοφος», και συνεχίζει: «όμως, μερικές φορές κανένας δεν είναι τόσο λογικός όσο ένας ψυχασθενής, γιατί μερικοί ψυχασθενείς έχουν περισσότερη εσωτερική συνοχή στη σκέψη τους από τους υγιείς, περιλαμβανομένων και των ψυχιάτρων. Ελπίζω να υπάρχουν μερικοί άνθρωποι που να με καταλαβαίνουν».

Οι 1.200 τρόφιμοι του José Borda ακούν προσεκτικά τους ομιλητές. Το ακροατήριο, όμως, δε σταματάει εδώ. Τριάντα ραδιοφωνικοί σταθμοί αναμεταδίδουν αποσπάσματα εκπομπών του Ράδιο Κολιφάτα. Υπολογίζεται πως 11 εκατομμύρια Αργεντίνοι ακούνε μ' αυτό τον τρόπο τις εκπομπές του. Οι ξεχασμένοι για χρόνια ψυχασθενείς, οι περισσότεροι από τους οποίους έχουν μακροχρόνια παραμονή, έγιναν οι πρωταγωνιστές της δημοφιλέστερης ίσως εκπομπής στη χώρα. Μερικά από τα προγράμματά του έχουν μεταδοθεί από το BBC στο Λονδίνο και το Ράδιο Μαϊάμι Ιντερνάσιοναλ. Η εμπειρία του συζητιέται σε ψυχιατρικά συνέδρια και το Ράδιο Κολιφάτα έχει δεχτεί βραβεία σε φεστιβάλ ΜΜΕ στη Λατινική Αμερική και την Ευρώπη.

Το νοσηλευτήριο José Borda έχει ανοίξει τις πόρτες του για να δεχτεί επισκέπτες, να οργανώσει μουσικές παραστάσεις και άλλες εκδηλώσεις και το Ράδιο Κολιφάτα, με τη βοήθεια συνεισφορών απλών ανθρώπων, έχει πια αποκτήσει μια μεγάλη σταθερή κεραία για ν' ακούγεται σε μεγάλη έκταση.

ΠΑΡΑΝΟΜΟΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ

Το 1957, στη Σιέρρα Μαέστρα, ο Τσε Γκεβάρα δημιουργούσε το Ράδιο Rebelde, που έγινε το πιο έγκυρο και δημοφιλές όργανο του κουβανέζικου αντάρτικου κινήματος.

Έκτοτε, τα επαναστατικά κινήματα χρησιμοποίησαν συχνά το ραδιόφωνο ως ένα από τα βασικά μέσα προβολής του αγώνα τους, είτε καταλαμβάνοντας ραδιοφωνικούς σταθμούς και μεταδίδοντας μηνύματα και διακηρύξεις είτε εγκαθιστώντας δικούς τους σταθμούς σε απελευθερωμένες περιοχές ή μέσα στις πόλεις, με περιοδική λειτουργία κάτω από συνθήκες απόλυτης παρανομίας.

Θα ήταν υπερβολή να θεωρούσαμε τους σταθμούς αυτούς σαν εκφραστές της εναλλακτικής ραδιοφωνίας, αφού ο κύριος στόχος τους ήταν η προπαγάνδιση του επαναστατικού αγώνα. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις αποτέλεσαν τα μόνα μέσα πληροφόρησης που ξέφευγαν από τα χέρια δικτατορικών καθεστώτων. Ιδιαίτερα στο Ελ Σαλβαδόρ, τα προγράμματα του Ράδιο Βενσερέμος και του Ράδιο Φαραμπούντο Μαρτί ξεπέρασαν κατά πολύ τα στενά όρια των ραδιοφωνικών οργάνων ενός πολιτικού φορέα. Οι εκπομπές τους επεκτάθηκαν σε εκπαιδευτικά προγράμματα κατά του αναλφαβητισμού, σε οδηγίες για βελτίωση της αγροτικής παραγωγής, σε πολιτιστικά και ψυχαγωγικά προγράμματα κ.λπ.

Για την Ιστορία αναφέρουμε, εκτός από την Κούβα και το Ελ Σαλβαδόρ, τους ραδιοσταθμούς Ράδιο Voz Popular στη Γουατεμάλα, στη Χιλή το Ράδιο Liberacion από το MIR, στο Περού το Ράδιο 4 Noviembre από το κίνημα Τούπακ Αμάρου. Σήμερα, στην Κολομβία είναι σε λειτουργία δύο

αντάρτικοι ραδιοσταθμοί: το Ράδιο *Voz de la Resistencia* από τις FARC και το Ράδιο *Patria Libre* από τον ELN.

Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΩΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

Σε όλους τους κοινωνικούς τομείς όπου υπάρχει μια παράλληλη δραστηριότητα σε διάφορες χώρες της Λατινικής Αμερικής παρατηρούνται κινήσεις συντονισμού, αλληλοβοήθειας και ζύμωσης. Θα μπορούσε να πει κανείς πως το λατινοαμερικάνικο κίνημα βρίσκεται σε μια διαρκή συνέλευση. Οι συναντήσεις και τα φόρουμ διαδέχονται το ένα το άλλο. Και βέβαια το ίδιο συμβαίνει και στην ελεύθερη ραδιοφωνία. Οι πρώτες κινήσεις συντονισμού παρατηρούνται από τη δεκαετία του '70, ωστόσο, κυρίως τα τελευταία χρόνια μαζικοποιούνται τα δίκτυα της ελεύθερης ραδιοφωνίας, όπως η ALER (Λατινοαμερικάνικη Ένωση Ραδιοφωνικής Εκπαίδευσης), η AMARC (Παγκόσμια Ένωση Κοινοτικών Ραδιοφώνων) που επεκτείνεται μάλιστα κι εκτός Λατινικής Αμερικής, κ.ά. Η ανάπτυξη των επικοινωνιακών μέσων και ιδιαίτερα του Ιντερνέτ έχει αναμφίβολα δώσει ώθηση στην επικοινωνία και το συντονισμό ανάμεσα στους ραδιοσταθμούς.

Διαβάζουμε στη διακήρυξη της ALER:

«Θέλουμε ένα δίκτυο ζεστό, που να λειτουργεί ξεκινώντας από την περιφέρεια, από την καθημερινότητα του ανθρώπου, από τον τόπο δράσης όπου πάλλεται η ζωή του ανθρώπου.

Ένα δίκτυο που να μας πληροφορεί για τον μεγάλο πλούτο της διαφορετικότητάς μας.

Ένα δίκτυο συμμετοχικό, διαλογικό, οριζόντιο, δημοκρατικό.

Ένα δίκτυο που δεν εξαρτά τη μεθοδολογία του από την τεχνολογία, αλλά με μια τεχνολογία που υιοθετεί τη συμμετοχική μεθοδολογία.

Το δίκτυο τραβάει το ραδιόφωνο μακριά από εξαρτήσεις. Μεγαλώνει την ισχύ και το ακροατήριό του. Αυξάνει την παρουσία του σ' εθνικό επίπεδο. Η ενότητα κάνει τη δύναμη. Κερδίζει σε αξιοπιστία και αποκτά προσβάσεις σε νευραλγικούς τομείς της κοινωνίας. Οι προτάσεις και οι καταγγελίες θα φτάσουν εκεί όπου σχηματίζεται η εθνική κοινή γνώμη.

Αν και κεντρικός άξονας της δουλειάς ενός δικτύου είναι η διοχέτευση πληροφοριών και ειδήσεων στους σταθμούς-μέλη, ωστόσο δεν περιορίζεται μόνο εκεί. Ετοιμάζονται και διοχετεύονται επίσης προγράμματα μορφωτικά, μουσικά, από την καθημερινή ζωή κ.λπ. Αποφασιστική, επιπλέον, είναι η τεχνική υποστήριξη που παρέχεται στη βελτίωση των εγκαταστάσεων και στην επέκταση του ακροαματικού κοινού. Η σύμπραξη μέσω των δικτύων επιτρέπει να δοθεί περισσότερη δύναμη στο λόγο των αποκλεισμένων πλειοψηφιών, επιτρέπει να αναπτύσσεται η επικοινωνία μιας περιοχής, μιας χώρας, μιας ηπείρου.

Ο κύριος σκοπός ύπαρξης των δικτύων είναι πολιτικός: ο εκδημοκρατισμός της κοινωνίας μας, η τοπική ανάπτυξη, η δικαιοσύνη και η χειραφέτηση των λαών μας. Αυτός είναι ο στόχος των δικτύων μας.»

ΓΙΑ ΜΙΑ «ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ»

Το Νοέμβρη του 1995, στα πλαίσια του «Μεγάλου Φεστιβάλ του Κοινοτικού και Λαϊκού Ραδιοφώνου και Τηλεόρασης», συναντήθηκαν στο Κίτο του Εκουαδόρ εκπρόσωποι 8 δικτύων επικοινωνίας της Λατινικής Αμερικής, που εκπροσωπούν εκατοντάδες ραδιοφωνικους και τηλεοπτικούς σταθμούς απ' όλες τις χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής. Η συνάντηση αυτή κατέληξε σε μια απόφαση, που συμβολικά ονομάσθηκε «αγροτική μεταρρύθμιση των αιθέρων».

1 Η ελευθερία της έκφρασης, θεμελιώδες και αναπαλλοτρίωτο δικαίωμα του ατόμου και των λαών, εδραιώνεται πάνω στην κοινωνική δικαιοσύνη.

2 Η κοινωνία των πολιτών μπορεί και πρέπει να ασκεί την ελευθερία της έκφρασης με δικά της μέσα επικοινωνίας που της δίνουν δημόσια φωνή και εικόνα και της επιτρέπουν να είναι το υποκείμενο της δικής της ανάπτυξης.

3 Εκατοντάδες επιτυχημένες εμπειρίες λαϊκού και κοινοτικού ραδιοφώνου και τηλεόρασης που αναπτύχθηκαν εδώ και 50 χρόνια στις χώρες μας, μας έχουν νομιμοποιήσει απέναντι στο κοινό μας κι έχουμε μ' αυτόν τον τρόπο κατακτήσει το δικαίωμα νόμιμης αναγνώρισης. Οι προσπάθειές μας υπήρξαν και συνεχίζουν να είναι έκφραση των περιθωριοποιημένων και φτωχών πλειοψηφιών της περιοχής.

4 Σ' αυτούς τους καιρούς της παγκοσμιοποίησης και ομογενοποίησης, οι λαϊκοί και κοινοτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί μετατρέπονται σε χώρους συμμετοχής των πολιτών, όπου εκφράζονται όλες οι φωνές και υποστηρίζεται η γλωσσική και πολιτιστική ποικιλία, το δικαίωμα να είναι κανείς διαφορετικός, να έχει διαφορετικά γούστα και προσδοκίες. Δικαιώματα που γίνονται σήμερα επιτακτικά και σημαντικά για τη δημοκρατία.

5 Η υπεράσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο σεβασμός στην εθνική ταυτότητα, η διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος, ο πρωταγωνιστικός ρόλος των νέων, η προστασία των παιδιών και της τρίτης ηλικίας, της μόρφωσης και της υγείας, καθώς και η περιφερειακή αποκέντρωση, αποτελούν προτεραιότητες του επικοινωνιακού μας έργου.

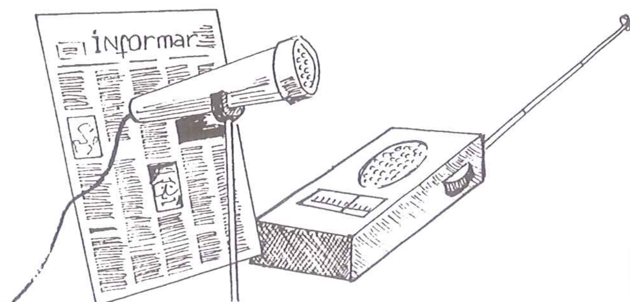
6 Η δημοκρατική συμμετοχή των γυναικών στα μέσα επικοινωνίας πρέπει να είναι εγγυημένη σ' όλα τα επίπεδα. Αυτό ειδικότερα σημαίνει να παρουσιάζεται μια πραγματική και αξιοπρεπής εικόνα της γυναίκας στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση. Να αυξάνεται η παραγωγή προγραμμάτων από γυναικεία σκοπιά και να προωθούνται δικά τους μέσα επικοινωνίας.

7 Καταδικάζουμε τις πράξεις ορισμένων κυβερνήσεων και ιδιοκτητών ΜΜΕ που στόχο έχουν να υπονομεύσουν τη δουλειά των κοινοτικών και λαϊκών μέσων επικοινωνίας. Το αυθαίρετο κλείσιμο σταθμών, η κατάσχεση εξοπλιστικού υλικού, η σύλληψη δημοσιογράφων και εκφωνητών, η αδικαιολόγητη άρνηση ή καθυστέρηση στην παραχώρηση συχνοτήτων πλήττουν την ελευθερία έκφρασης και πρέπει να καταδικάζονται.

8 Οι κυβερνήσεις δεν πρέπει μόνο να επιτρέπουν, αλλά και να εγγυώνται την ύπαρξη των κοινοτικών και λαϊκών μέσων επικοινωνίας ως μια τρίτη, κοινωνική μορφή ιδιοκτησίας, πέρα από την ιδιωτική εμπορική και την κρατική. Μ' αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται η ανεξαρτησία της επικοινωνιακής διαδικασίας απέναντι στις κερδοσκοπικές και πολιτικές σκοπιμότητες.

Το φάσμα συχνοτήτων πρέπει να μοιράζεται ισότιμα σε όλους τους τομείς της κοινωνίας των πολιτών. Ένα ποσοστό συχνοτήτων να παραχωρείται στις μη κερδοσκοπικές κοινωνικές επιχειρήσεις στα ΑΜ και στα FM καθώς και στους τηλεοπτικούς διαύλους, όπως και στις διαπραγματεύσεις που γίνονται για την ψηφιακή διανομή.

9 Χαιρετίζουμε με ενθουσιασμό την ενότητα που επιτεύχθηκε στην ομάδα των οκτώ. Αυτή η συμμαχία θα στερεωθεί και θα διευρυνθεί προσκαλώντας όλα τα περιφερειακά δίκτυα κοινοτικών και λαϊκών μέσων επικοινωνίας και προωθώντας τη συνεργασία Νότου-Νότου. Θα καλέσουμε τις κυβερνήσεις, τα ιδρύματα διεθνούς συνεργασίας, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, τα συνδικάτα των δημοσιογράφων, τα εμπορικά και κρατικά μέσα ενημέρωσης, όλους τους φίλους του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης να συμμετάσχουν σ' αυτό το διεθνές κίνημα που αναζητά να εκδημοκρατίσει τις επικοινωνίες, για να συμβάλει στη δημοκρατική ανάπτυξη των κοινωνιών μας.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΑ:

Ο Χοσέ Ιγκνάσιο Λόπες Βιχίλ είναι συντονιστής για την Λατινική Αμερική της AMARC. Το 1997, κυκλοφόρησε ένα βιβλίο με τίτλο «Εγχειρίδιο για παθιασμένους ραδιοφωνιτζήδες». Στο κεφάλαιο «Κοινοτικά ραδιόφωνα: ελευθερία της κεραίας» αναφέρει ανάμεσα στ' άλλα:

«Αν συνεχιστεί η σημερινή τάση σε λίγο καιρό 5-10 γιγαντιαίες εταιρίες θα ελέγχουν το σύνολο σχεδόν των κύριων εφημερίδων, περιοδικών, εκδοτικών οίκων, ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών, εταιρειών παραγωγής κινηματογραφικών ταινιών, δισκογραφικών εταιρειών. Όλο και λιγότεροι διαμορφωτές γνώμης, όλο και περισσότεροι αποδέκτες, όπως πικρά έκλεισε την ομιλία του ο Εδουάρδο Γκαλεάνο στη συνάντηση «Με τα πόδια στη γη και τη φωνή στον αέρα» που έγινε στο Μοντεβιδέο, το 1996.

Αν μιλάμε για ιδιοκτησία, η ερώτηση που προηγείται απ' όλες τις άλλες είναι η ακόλουθη: Σε ποιον ανήκει το ραδιοτηλεοπτικό φάσμα και ποιος κατέχει τις μπάντες και τις συχνότητες; Μια κοινή απάντηση που δίνουν πολλοί επικοινωνιακοί νόμοι είναι ν' αποδίδεται στο κράτος ο τίτλος ιδιοκτησίας του φάσματος, όπως το εθνικό έδαφος και το υπέδαφος. Πρέπει ν' απορρίψουμε αυτή την επικίνδυνη αντίληψη, η οποία συγχέει τους στόχους της ραδιοκατανομής από τις δημόσιες υπηρεσίες με την ίδια τη φύση της δραστηριότητας, που είναι η άσκηση της ελευθερίας της έκφρασης. Μπορεί ν' αλλάξει η τεχνολογική υποστήριξη (χαρτί, ραδιοκύματα, μπιτς) αλλά όχι το δικαίωμα. Η διαφορά έγκειται στο ότι η δημόσια υπηρεσία είναι εξ ορισμού κρατική, ενώ τα ανθρώπινα δικαιώματα ανήκουν σ' όλους τους ανθρώπους.

Το ραδιοηλεκτρικό φάσμα, λοιπόν, μας ανήκει, σ' όλες και σ' όλους. Είναι μια κληρονομιά της ανθρωπότητας, την οποία διαχειρίζεται το κράτος. Είναι ένας φυσικός πόρος, όπως ο αέρας και το στρώμα του όζοντος. Τι θα λέγαμε για την ιδιωτικοποίηση του οξυγόνου ή αν μια επιχείρηση προσπαθούσε να μονοπωλήσει το γλυκό νερό; Εκείνο που είναι όλων δεν μπορεί να μείνει αιχμάλωτο στα χέρια λίγων. Εκείνο που ανήκει στην κοινωνία δεν μπορεί να μείνει στη δικαιοδοσία του κράτους και των γραφειοκρατών του. Εκείνο που διακυβεύεται εδώ είναι «η ελευθερία της έκφρασης, θεμέλιος λίθος των δικαιωμάτων μας», όπως λέει το 1ο άρθρο της διακήρυξης του Σαντιάγο. Μια ελευθερία που θα 'ναι για όλους ή για κανέναν, αν δεν θέλουμε να ζήσουμε στη φάρμα του Όργουελ, όπου όλα τα ζώα ήταν ίσα, αλλά μερικά ήταν πιο ίσα από τα άλλα. Τα κοινοτικά ραδιόφωνα εξασφαλίζουν την άσκηση αυτής της ελευθερίας χωρίς οικονομικές ή πολιτικές δεσμεύσεις.

Σ' ένα δρόμο του Κίτο εμφανίστηκε ένα εκπληκτικό γκράφιτι: «No queremos medios de comunicacion. Queremos enteros» (Δεν θέλουμε μέσα επικοινωνίας. Τη θέλουμε ολόκληρη). Δεν ξέρω ποιος το έγραψε ή με ποια αφορμή. Για την AMARC έγινε αμέσως σύνθημα. Το τυπώσαμε σε μπλουζάκια κι αφίσες, το στείλαμε μέσω του Ιντερνέτ σε όλους εκείνους που αγωνίζονται για τον εκδημοκρατισμό του ραδιοτηλεοπτικού φάσματος. Δε θέλουμε το μισό της επικοινωνίας [η λέξη «medios» σημαίνει «μέσα», αλλά και «μισά»]. Δε συμβιβαζόμαστε με το να μας διαμορφώνουν τη γνώμη άλλοι ούτε μας φτάνει η ενδεχόμενη πρόσκληση σ' ένα σταθμό άλλου για να πούμε μια λέξη που θα προσαρμοστεί στις εμπορικές ή πολιτικές σκοπιμότητες του αφεντικού. Θέλουμε δική μας συχνότητα. Θέλουμε ελευθερία της κεραίας. Θέλουμε ολόκληρο το μέσο.

Μερικοί πιστεύουν ότι αυτή η υπόθεση της κοινοτικής ραδιοφωνίας είναι για τις αγροτικές περιοχές, για οικισμούς μακριά από τα αστικά κέντρα. Τα κοινοτικά ραδιόφωνα αναπτύσσονται εξίσου σε μια μεγάλη πρωτεύουσα ή σ' ένα μικρό χωριουδάκι. Εκεί όπου υπάρχουν άνθρωποι μπορεί και πρέπει να υπάρχει κοινότητα. Η λέξη «κοινοτικό» φαίνεται απατηλή: το κοινοτικό ηχεί σαν μικρό, σαν εδαφικά περιορισμένο. Πρέπει να κατανοήσουμε το κοινοτικό σαν ομαδικό συμφέρον. Για παράδειγμα, στην Πόλη του Μεξικού, στην πολυπληθέστερη πόλη του κόσμου, αν οι γυναίκες αποφάσιζαν ν' αποκτήσουν ένα δικό τους ραδιοσταθμό, και μακάρι να το 'καναν, θα είχαμε μια κοινότητα συμφερόντων που θα άγγιζε 10 εκατομμύρια γυναίκες.

Όταν μια ομάδα γειτόνων αποφασίζει να πραγματοποιήσει ένα ραδιοφωνικό σχέδιο, εκείνο που ενδιαφέρει δεν είναι τα όρια της συνοικίας, αλλά οι κοινές ανησυχίες, το κοινό ενδιαφέρον για να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων. Όταν μια ιθαγενική κοινότητα σκέφτεται ν' αποκτήσει ένα ραδιοσταθμό, τον θέλει για να επικοινωνήσει με τους δικούς της ανθρώπους που ζούνε εκεί και μ' εκείνους που είναι μετανάστες στην πόλη. Οι συγγενείς που είναι μακριά, οι νέοι που σπουδάζουν άλλη γλώσσα, πρέπει να ενημερώνονται στη δική τους γλώσσα και να στηρίζονται σε μια δημόσια μνήμη των παραδόσεών τους. Η γη τούς ενώνει. Η κουλτούρα τούς επανενώνει.

Ας σκεφτούμε τους κρατούμενους στη φυλακή

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΚΕΡΑΙΑΣ

Όλμος του Μπουένος Άιρες. Έχουν τον εσωτερικό τους σταθμό και μέσα απ' τα προγράμματά τους μοιράζονται πολλά κοινά ενδιαφέροντα και όνειρα που διαπερνούν τα σίδερα της φυλακής.

Οι σταθμοί μας, ανεξάρτητοι από πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα, μπορούν και πρέπει να λειτουργούν ως κοινοβούλια των αιθέρων, όπως η αρχαιοελληνική Αγορά του Δήμου. Ένα κοινοτικό ραδιόφωνο ζει σε κατάσταση διαρκών εκλογών. Μέσα απ' αυτό ο άνθρωπος του δρόμου θα πει τη γνώμη του για τη διαχείρηση αυτών που τον κυβερνούν, θα δώσει και θα πάρει υποστήριξη, θα θέσει ερωτήματα, θα απαιτήσει πολιτική και οικονομική διαφάνεια. Η λειτουργία αυτή λαμβάνει σοβαρά υπόψη τη δημοκρατία και τη λαϊκή κυριαρχία.

Μιλάμε για δημοκρατία, όχι για «κυβερνησιμότητα», το πολιτικό έμβλημα που χρησιμοποιούν για να συγκρατήσουν την εκρηκτική κατάσταση που ζουν σήμερα οι χώρες μας. Μας λένε και το επαναλαμβάνουν συνεχώς πως η κατάσταση είναι άσχημη, αλλά βαδίζουμε καλά. Στην πραγματικότητα πάμε προς το χειρότερο. Το χάσμα ανάμεσα σ' αυτούς που πλουτίζουν και σ' αυτούς που φτωχαίνουν μεγαλώνει γοργά: τη δεκαετία του '60, η ανισότητα ανάμεσα στο πιο πλούσιο 20% και στο πιο φτωχό 20% του πλανήτη ήταν 30 προς 1. Σήμερα, είναι 60 προς 1. Κι αν εξετάσουμε τις κοινωνικές διαφορές μέσα στις χώρες, η άβυσσος είναι 150 προς 1. Η απόσταση αυτή αφορά επίσης τη συγκέντρωση των γνώσεων: υπάρχουν οι πληροφοριοπλούσιοι και οι πληροφοριοφτωχοί.

Αυτός είναι ο «κυβερνήσιμος» κόσμος. Ένας κόσμος άπληστος, όπου το 80% των ανθρώπων μοιράζονται μόλις το 6% των εισοδημάτων. Μια ανθρωπότητα με 1 δισεκατομμύριο αναλφάβητους κι άλλο 1 δισ. που ζει με ένα δολάριο τη μέρα. Ενας παράλογος κόσμος που κατάφερε να συλλάβει τον ανεπαίσθητο θόρυβο του Big Bang, το οποίο συνέβη πριν από 15 δισεκατομμύρια χρόνια, αλλά δεν είναι ικανός ν' ακούσει την απελπισμένη κραυγή εκατομμυρίων παιδιών που πεθαίνουν κάθε μέρα από πείνα. Απέναντι στην τρομακτική αδικία κανένα ανθρώπινο μυαλό και καρδιά δεν μπορεί να μείνει αδιάφορο. Ούτε και οι κοινοτικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί. Είναι ώρα να επιστρατεύσουμε όλες τις προσπάθειές μας, όλη τη δημιουργικότητά μας για να βοηθήσουμε ν' αλλάξει αυτή η κατάσταση.

Παρακολουθούμε μια επιταχυνόμενη διαδικασία παγκοσμιοποίησης. Η οικονομία των μεγάλων εταιρειών δε σέβεται την πολιτική των μικρών κρατών. Ταυτόχρονα, ποτέ άλλοτε δεν άνθιζε τόσο πολύ ο κατακερματισμός των κρατών. Η Ευρώπη και η Ασία διαιρούνται και υποδιαιρούνται. Οι χάρτες αχρηστεύονται από τη μια μέρα στην άλλη. Στην πραγματικότητα δεν ενοχλεί και τόσο το νεοφιλελευθερισμό αυτή η αναζωπύρωση του εθνικισμού. Στους Σέρβους και στους Κροάτες μπορούν να πουλάνε την ίδια κόκα-κόλα. Τους Ουκρανούς και τους Ρώσους μπορείς να τους κάνεις να μασουλάνε τα ίδια χάμπουργκερ και στους ζεστούς δρόμους της Ασουνσιόν, ιθαγενείς Γκουαρανί και απόγονοι Ισπανών φοράνε τα ίδια Adidas που κάνουν τα πόδια τους ν' ασφυκτιούν, γιατί έτσι επιτάσσει η μόδα των κρύων χωρών.

Δεν προκαλούν ανησυχία τα εθνικά σύνορα, γιατί η αγορά είναι υπερεθνική. Το πρόβλημα έγκειται στα πολιτιστικά σύνορα, στα διαφορετικά γούστα που βάζουν σε κίνδυνο τις πωλήσεις. Πώς θ' αυξήσεις την πώληση μπλου-τζίν αν τα κορίτσια επιμένουν να φοράνε φούστες; Πώς να διοχετεύσεις την παραγωγή της Κολούμπια και της Γούόρνερ αν οι Ευρωπαίοι επιμένουν να βλέπουν δικές τους ταινίες; Η αγορά έχει μετατραπεί σε θεό κι έχει μια μόνο εντολή: κέρδιζε λεφτά απ' όλα τα πράγματα. Για να εκπληρώσουν την εντολή, οι υπερεθνικές επιχειρήσεις πρέπει να εξομοιώσουν τις καταναλωτικές προτιμήσεις των πολιτών. Το ίδιο όπως και με τη φύση, προσπαθούν να ξεριζώσουν την πολιτιστική βιοποικιλότητα των λαών μας. Να ομογενοποιήσουν τα γούστα μέσα από τη διαφημιστική πίεση με σκοπό να πουλάνε περισσότερα και νά 'χουν μεγαλύτερο πολιτικό έλεγχο. Ομογενοποιούν για να ηγεμονεύουν.

Τα κοινοτικά ΜΜΕ συνιστούν μια εφεδρεία των δικών μας αξιών.

Στα μικρόφωνά μας μιλάμε ισπανικά και κέτσουα, μιξτέκο και γκουαρανί, μισκίτο και κιτσέ, όλες τις γλώσσες της γης μας.

Από την παραδοσιακή ιατρική ως τις συνταγές φαγητών, από τις γιορτές των παππούδων μας ως τη μουσική των νέων που δεν περιλαμβάνεται στο MTV και τις ειδήσεις που δεν ακούγονται στο CNN, τα κοινοτικά ραδιόφωνα προωθούν το δικαίωμα να είναι κανείς διαφορετικός. Το δικαίωμα να σκεφτόμαστε με το δικό μας κεφάλι και να γευόμαστε με τον δικό μας ουρανίσκο.

Ο Toborm Krogh, πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης της ΟΥΝΕΣΚΟ, δήλωσε: «Τα κοινοτικά ΜΜΕ είναι η βάση της δημοκρατικής συμμετοχής, της δημιουργίας ενός πολυμερούς διαλόγου στον οποίο όλοι έχουν χώρο. Μέσα από τα κοινοτικά ραδιόφωνα σφυρηλατούνται οι δεσμοί για να μπορέσει η κοινωνία να δράσει και να έχει την ευθύνη της ίδιας της αντιπροσώπευσής της.»

Η Κολομβία έχει περάσει πια στο επίκεντρο του πολιτικού ενδιαφέροντος σε παγκόσμια κλίμακα. Αιτία, η εφαρμογή από τις Η.Π.Α. του μεγαλύτερου σχεδίου επέμβασης στο εξωτερικό από την εποχή του Βιετνάμ: του «Σχεδίου Κολομβία». Το σχέδιο αυτό, το οποίο προσπαθεί να εμπλέξει και όλες τις γειτονικές χώρες σε μια επέμβαση στην Κολομβία, με πρόσχημα την καταστροφή των καλλιεργειών κόκας οργανώνει τη στρατιωτική επέμβαση στις περιοχές των ανταρτών των FARC και του ELN. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι μεγαλύτερες καλλιέργειες κόκας και τα εργαστήρια παρασκευής κοκαΐνης βρίσκονται στο βορρά της χώρας, περιοχή που «μένει εκτός» του σχεδίου.

Ταυτόχρονα, ο διάλογος FARC-κυβέρνησης στη «ζώνη ασφαλείας» (αποστρατιωτικοποιημένη περιοχή, έκτασης 42.000 τετρ. χιλ., δύο φορές η Πελοπόννησος) βρίσκεται σε κρίσιμο σημείο, η κυβέρνηση συζητά με τον ELN τη δημιουργία άλλης μιας «ζώνης ασφαλείας» για διάλογο μεταξύ τους, αλλά οι επιθέσεις των παραστρατιωτικών έχουν ενταθεί σε ολόκληρη τη χώρα. Πολλοί πιστεύουν ότι οι παραστρατιωτικοί έχουν «αναλάβει» να ωθήσουν την κατάσταση στα άκρα, ώστε η εφαρμογή της στρατιωτικής επέμβασης των Η.Π.Α. να εμφανιστεί σχεδόν... σαν σωτηρία.

Η συζήτηση με τον Λούκας Γουαλντρόν έγινε στα τέλη του Σεπτεμβρίου, όταν είχε επισκεφθεί την Ελλάδα προσκαλεσμένος της ΕΕΔΔΑ. Μέρος της συζήτησης δημοσιεύθηκε στην Εποχή στις 8 Οκτωβρίου.

επιμέλεια: Α.Λ. - Κ.Α.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΛΟΥΚΑΣ ΓΟΥΑΛΝΤΡΟΝ

ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ FARC-EP

Ανυπαρξία συνθηκών για την ύπαρξη νόμιμης αντιπολίτευσης

Τι ακριβώς σημαίνει το «Σχέδιο Κολομβία»; Είναι απλώς μια αντιπαράθεση Η.Π.Α.-FARC;

Το «Σχέδιο Κολομβία» είναι απλώς ένα σχέδιο πολέμου που δημιουργήθηκε από τις κυβερνήσεις των Η.Π.Α. και της Κολομβίας, ενώ, σύμφωνα με πληροφορίες, στην εκπόνησή του συμμετείχε και η Occidental Petroleum. Πρόκειται για ένα σχέδιο που συνδυάζει τα συμφέροντα του κολομβιάνικου κράτους με στρατηγικά βορειοαμερικάνικα συμφέροντα και που αποσκοπεί κυρίως, μέσα από τη χρηματοδότηση των ενόπλων δυνάμεων, στην ενορχήστρωση ενός νεοφιλελεύθερου μοντέλου σε ολόκληρη τη Λατινική Αμερική και κυρίως στην περιοχή των Άνδεων και της Αμαζονίας.

Βασικός του άξονας είναι η εξουδετέρωση του κολομβιάνικου αντάρτικου κινήματος, η ανάπτυξη του οποίου είναι το αποτέλεσμα της ανυπαρξίας συνθηκών για την ανάπτυξη μιας νόμιμης και ανοιχτής αντιπολίτευσης. Στην Κολομβία, το υπάρχον καθεστώς είναι βαθιά αντιδημοκρατικό και δεν επιτρέπει την άσκηση της αντιπολίτευσης μέσα από νόμιμους δρόμους, χωρίς βία, υποχρεώνοντας τον πληθυσμό να ασκήσει το δικαίωμά του αυτό μέσα από τον ένοπλο δρόμο. Το «Σχέδιο Κολομβία», όμως, πηγαίνει αρκετά μακρύτερα από την εξόντωση του αντάρτικου στην Κολομβία και αναζητεί τρόπους παρέμβασης σε μια κατάσταση που διαμορφώνεται σε ολόκληρη τη Λατινική Αμερική και μοιάζει απειλητική για τα συμφέροντα των Η.Π.Α.

Είναι χαρακτηριστική η περίπτωση της Βενεζουέλας με τον πρόεδρο Τσάβες, που, εκτός από την ψήφο του λαού, έχει στο πλευρό του και τις ένοπλες δυνάμεις της χώρας και εφαρμόζει ένα προοδευτικό πρόγραμμα διακυβέρνησης, προσπαθώντας να αναπτύξει μια αυτόνομη, χωρίς ξένες υποδείξεις, πολιτική για τη χώρα του. Στο Εκουαδόρ, υπάρχει ένα ισχυρό λαϊκό κίνημα που έφτασε στο ύψιστο σημείο της ανάπτυξής του με την περίφημη ιθαγενική λαϊκή εξέγερση του Ιανουαρίου του 2000. Στη Βραζιλία, όπου υπάρχει μια Αριστερά που συγκεντρώνει μεγάλο ποσοστό ψήφων, καθώς και ένα σημαντικό κοινωνικό κίνημα, το MST. Η Βολιβία είναι μια χώρα που θέλει να συνεχίσει το δρόμο της χωρίς τον Μπάνσερ και χωρίς δικτάτορες, ο Παναμάς «επεστράφη» στους Παναμένιους -ο καιρός θα δείξει εάν αυτό έγινε

πραγματικά ή παροδικά. Τέλος, ας υπενθυμίσουμε την κατάσταση μέσα στην ίδια την Κολομβία. Το «Σχέδιο Κολομβία», λοιπόν, εκπονήθηκε από την κυβέρνηση των Η.Π.Α. με την πρόθεση να συνδυάσει την αντιμετώπιση των παραπάνω «προβλημάτων».

Όσον αφορά την ίδια την Κολομβία, το σχέδιο στρέφεται ενάντια στην ειρηνευτική διαδικασία, που ήδη έχει προχωρήσει, ανάμεσα στην κυβέρνηση και τις FARC-EP, και η ευθύνη της κυβέρνησης της Κολομβίας είναι τεράστια. Από τη μια πλευρά, κάθεται σε ένα τραπέζι διαλόγου και, από την άλλη, καταστρώνει ένα σχέδιο που όχι μόνο υπονομεύει τον ίδιο το διάλογο, αλλά που τροφοδοτεί τον πόλεμο. Ένα σχέδιο που έχει πολλές διαφορετικές πλευρές. Η πλευρά που επικεντρώνεται στη στρατιωτική βοήθεια εκχωρήθηκε στις Η.Π.Α. Μια άλλη πλευρά, που επικεντρώνεται στο κοινωνικό ζήτημα, είναι αυτή που «πουλήθηκε» στην Ευρώπη και είναι σχεδιασμένη ακριβώς για να αναμείξει την Ευρώπη στη σύγκρουση με το επιχείρημα ότι το «Σχέδιο Κολομβία» έχει επίσης μια κοινωνική πλευρά.

Στα πλάνα του σχεδίου περιλαμβάνεται ο γενικός ψεκασμός με χημικά προϊόντα, γεγονός που θα έχει τρομακτικές συνέπειες όχι μόνον απέναντι στο οικοσύστημα της περιοχής, αλλά και στον πληθυσμό. Η χρησιμοποίηση του μύκητα fusarium oxysporum, του «πράσινου πράκτορα» όπως ειρωνικά ονομάζεται, χαρακτηρίζεται από τους ίδιους τους επιστήμονες που τον δημιούργησαν ως επικίνδυνη, με άγνωστες συνέπειες. Οι ειδικοί μιλούν για τεράστια οικολογική καταστροφή σε ολόκληρη την Αμαζονία.

Στη Λατινική Αμερική, υπήρξε μεγάλη απόρριψη του «Σχεδίου Κολομβία», καθώς πρόκειται για σχέδιο που θα έχει σοβαρές συνέπειες και στις γειτονικές χώρες με τις μετακινήσεις του πληθυσμού που προβλέπεται να προκαλέσει, αλλά και γιατί είναι σαφές σε όλους ότι ο πόλεμος δεν κάνει διακρίσεις και δεν περιορίζεται στο σημείο όπου γίνεται. Η πλειοψηφία των κυβερνήσεων έχουν εκφράσει την αντίθεσή τους και μεγάλα τμήματα του πληθυσμού μέσα από διαφορετικές οργανώσεις έχουν εκδηλώσει την έντονη διαμαρτυρία τους.

Σε ποιο σημείο βρίσκεται αυτή τη στιγμή ο διάλογος με την κυβέρνηση;

Η ειρηνευτική διαδικασία στην Κολομβία υπονομεύτηκε από την πρώτη στιγμή.

Πριν ακόμα αρχίσει, όταν οι FARC-EP πρότειναν ανάμεσα στις άλλες προϋποθέσεις για την έναρξη των συνομιλιών την αποστρατιωτικοποίηση των 5 δήμων, υπήρξαν έντονες αντιδράσεις από τους στρατιωτικούς -ανάμεσά τους ο σημερινός πρέσβης της Κολομβίας στην Ελλάδα Μανουέλ Χοσέ Μπονέτ Λοκάρνο- καθώς και από άλλα τμήματα της κολομβιάνικης κοινωνίας που αντιτίθενται στην ειρήνη και χρησιμοποίησαν διάφορες μεθόδους για να τη ματαιώσουν. Παρά τις δυσκολίες, η αποστρατιωτικοποίηση της ζώνης έγινε, και στις 7/1/1999 άρχισαν οι συνομιλίες, στις οποίες δεν μπόρεσε να παραβρεθεί ο ηγέτης των FARC-EP Μανουέλ Μαρουλάντα, καθώς αποκαλύφθηκε σχέδιο δολοφονίας του. Την επομένη της έναρξης των συνομιλιών, οι παραστρατιωτικές ομάδες και ο στρατός δολοφόνησαν πάνω από 200 Κολομβιάνους, γεγονός που ανάγκασε τις FARC-EP να παγώσουν τις συνομιλίες απαιτώντας από το κράτος τη λήψη μέτρων ενάντια στις παραστρατιωτικές ομάδες. Είναι προφανές ότι μέτρα αποτελεσματικά δεν πάρθηκαν, αντικαταστάθηκαν μόνο κάποιοι στρατιωτικοί που το όνομά τους είχε συνδεθεί με τη δημιουργία παραστρατιωτικών ομάδων, οι FARC-EP όμως δέχτηκαν να ξανακαθίσουν στο τραπέζι των συνομιλιών ανταποκρινόμενες στον έντονο πόθο του λαού της Κολομβίας για την ειρήνη. Η διαδικασία ξεκίνησε και υπήρξε μια πρώτη συμφωνία για έναρξη δημόσιων συζητήσεων, οι οποίες αποτελούν το μηχανισμό μέσω του οποίου συμμετέχει ο λαός, μέσα από τις διαφορετικές του οργανώσεις, στην ειρηνευτική διαδικασία. Μέχρι σήμερα, έχουν γίνει 13 δημόσιες συζητήσεις γύρω από τα ζητήματα της ανεργίας, των οικονομικών προβλημάτων, της κουλτούρας, της υγείας, της πολιτικής για τη νεολαία, καθώς και μια πολύ ιδιαίτερη διεθνής συζήτηση με θέμα τις παράνομες καλλιέργειες και το περιβάλλον, η οποία είχε στόχο τη συμμετοχή της διεθνούς κοινότητας στη συζήτηση ενός θέματος που αφορά ολόκληρη την ανθρωπότητα, τη διακίνηση των ναρκωτικών, και που η ανθρωπότητα στο σύνολό της πρέπει να βοηθήσει στην επίλυσή του. Στη διεθνή αυτή συζήτηση κλήθηκαν να συμμετάσχουν πάνω από 20 χώρες -χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι Η.Π.Α., ο Καναδάς, η Ιαπωνία, χώρες της Λατινικής Αμερικής. Παρά τις ισχυρές πιέσεις των Η.Π.Α. και τμημάτων της εξουσίας στην Κολομβία για να τη σαμποτάρουν, η συζήτηση έγινε με τη συμμετοχή όλων των καλεσμένων χωρών. Οι μοναδικές προσκληθείσες χώρες που δεν συμμετείχαν ήταν η Ελλάδα και... οι Η.Π.Α., φυσικά. Στην παραπάνω συζήτηση, οι FARC -EP πρότειναν ένα πλήρες σχέδιο για το ζήτημα των παράνομων φυτειών κόκας, ένα σχέδιο πιλότο που θα έδινε λύση αντίστοιχη με τη φύση του προβλήματος. Στην Κολομβία, η καλλιέργεια κόκας

είναι πρόβλημα οικονομικό, πρόβλημα κοινωνικό και σαν τέτοιο πρέπει να αντιμετωπιστεί, δεν μπορεί να λυθεί με στρατιωτικές λύσεις και κατασταλτικές μεθόδους. Πρέπει, επίσης, να διαχωριστεί από το πρόβλημα της διακίνησης των ναρκωτικών που είναι άλλη υπόθεση. Άλλο πράγμα οι φυτείες και άλλο το διεθνές καπιταλιστικό εμπόριο της διακίνησης των ναρκωτικών, του οποίου τη διαχείρηση στο σύνολό της την έχουν οι πλούσιες χώρες και σε αυτές μένει το μεγαλύτερο ποσοστό -πάνω από το 90%- του κέρδους που δημιουργεί.

Οι Η.Π.Α. σήμερα προσπαθούν να αντικαταστήσουν το δαίμονα του κομουνισμού με το δαίμονα των ναρκωτικών και να νομιμοποιήσουν έτσι τις ενέργειές τους ενάντια στους λαούς που αγωνίζονται για την αυτονομία, την ανεξαρτησία, την κοινωνική και εθνική τους απελευθέρωση.

Μετά το τέλος των δημόσιων συζητήσεων πάνω στα διάφορα θέματα, έρχεται το επόμενο στάδιο, όπου ο διάλογος θα πρέπει να συγκεκριμενοποιήσει κάποιες συμφωνίες, καθώς και το χρόνο εκπλήρωσής τους. Ένα στάδιο δύσκολο που γίνεται ακόμα δυσκολότερο και απειλείται ανοιχτά από την εφαρμογή του «Σχεδίου Κολομβία».

Πώς είναι η κατάσταση στη νόμιμη Αριστερά της Κολομβίας;

Η νόμιμη Αριστερά στην Κολομβία και γενικά το λαϊκό κίνημα έχουν χτυπηθεί πολύ σκληρά. Η Πατριωτική Ένωση (UP), που τα τελευταία 15 χρόνια υπήρξε η σημαντικότερη έκφραση της Αριστεράς, οργάνωση που γεννήθηκε ως προϊόν μιας συμφωνίας κατάπαυσης του πυρός και ανακωχής ανάμεσα στις FARC-EP και την κυβέρνηση της Κολομβίας το 1984, στην κυριολεξία εξαρθρώθηκε. Πάνω από 4.000 ηγετικά στελέχη και μέλη της δολοφονήθηκαν σ' έναν βρόμικο πόλεμο που χρηματοδοτήθηκε από λαθρέμπορους ναρκωτικών, μεγαλογαιοκτήμονες και επιχειρηματίες και υλοποιήθηκε από το στρατό και τις παραστρατιωτικές ομάδες.

Την ίδια τύχη είχε η Κεντρική Ένωση Εργαζομένων (CUT) που επίσης έχασε πάνω από 3.000 στελέχη της την ίδια περίοδο. Πρόσφατα δημοσιεύτηκε στον Τύπο ότι, σύμφωνα με στοιχεία της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, η Κολομβία είναι η πιο επικίνδυνη χώρα του κόσμου για το συνδικαλισμό και ότι ανάμεσα στους συνδικαλιστές που δολοφονήθηκαν σε ολόκληρο τον κόσμο μέσα στο 1999, το 50%

ήταν στην Κολομβία. Με το ίδιο νόμισμα πλήρωσαν και άλλες λαϊκές οργανώσεις το «θράσος» τους να κάνουν αντιπολίτευση μέσα από νόμιμους δρόμους, χωρίς βία. Μπροστά σ' αυτήν την κατάσταση, οι FARC-EP θεωρούν ότι σήμερα δεν υπάρχουν οι συνθήκες για μια νόμιμη αντιπολίτευση, πράγμα που δε σημαίνει ότι δεν πρέπει να σφυρηλατηθεί ένα μεγάλο λαϊκό κίνημα που να ενώνει στις γραμμές του τα τμήματα εκείνα του λαού, και όχι μόνον της επαναστατικής Αριστεράς, που θέλουν μια πολιτική και πολιτισμένη διέξοδο στην κρίση που ήδη διαρκεί σχεδόν μισό αιώνα.

Στα πλαίσια αυτής ακριβώς της διαδικασίας, οι FARC-EP πρότειναν και ήδη προχώρησαν στη δημιουργία του Μπολιβαριανού Κινήματος για τη Νέα Κολομβία (Movimiento Bolivariano hacia una Nueva Colombia). Πρόκειται για ένα κίνημα με χαρακτηριστικά πολύ παρόμοια με αυτά της Πατριωτικής Ένωσης, δηλαδή μπορούν να συμμετέχουν σ' αυτό όχι μόνο οι εξεγερμένες δυνάμεις αλλά και άλλες οργανώσεις της Αριστεράς ή και εκτός αυτής, ακόμα και τα παραδοσιακά κόμματα που αγωνίζονται για μια πολιτική διέξοδο και που, ενώ από θέσεις αρχών είναι ενάντια στον ένοπλο αγώνα, τον κατανοούν όμως ως αναγκαιότητα στη σημερινή κατάσταση. Το Μπολιβαριανό Κίνημα, όμως, έχει ένα διαφορετικό χαρακτηριστικό από την Πατριωτική Ένωση: για προφανείς λόγους θα μείνει στην παρανομία. Για να μη μετράμε μετά από λίγα χρόνια τους καινούριους νεκρούς μας.

Υπάρχουν, επίσης, και άλλες, πολύ σημαντικές, εκφράσεις, του λαϊκού κινή-

ματος στην Κολομβία. Ο λαός της Κολομβίας είναι ένας λαός που έχει μάθει και ξέρει να αντιστέκεται, έχει μάθει να προσαρμόζει τον τρόπο οργάνωσής του στις εκάστοτε συνθήκες και αυτό ακριβώς συμβαίνει και σήμερα. Αναπτύσσονται οργανωτικές εμπειρίες όπου ο κόσμος αναζητεί τρόπους να αμυνθεί απέναντι στους εγκληματίες -και μιλάμε για ένα κίνημα υπαρκτό, που ανάμεσα στα άλλα έχει εκφράσει ξεκάθαρα ότι δε θα αποδεχθεί καμία μορφή ξένης επέμβασης.

Η ατιμωρησία αποτελεί ένα από τα μείζονα προβλήματα στη Λατινική Αμερική. Τι συμβαίνει στην Κολομβία;

Η ατιμωρησία στην Κολομβία γενικά είναι τεράστια, στο ζήτημα όμως των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αγγίζει το 100%. Κάποιες ΜΚΟ μιλούν για ατιμωρησία που ξεπερνά το 99% στις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Από τα 4.000 περίπου ηγετικά στελέχη της Πατριωτικής Ένωσης που δολοφονήθηκαν, υπάρχει μέχρι σήμερα μόνο μία καταδικαστική απόφαση για τη δολοφονία του γερουσιαστή Μανουέλ Σεπέδα Βάργκας, όπου καταδικάστηκαν δύο εν ενεργεία στρατιωτικοί. Αποκαλύφθηκε ότι το σχέδιο της δολοφονίας εκπονήθηκε σε υψηλά στρατιωτικά κλιμάκια. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις η ατιμωρησία είναι καθολική, και αυτό γίνεται δυνατόν χάρις σε ένα δικαστικό σύστημα που όχι απλά την επιτρέπει, αλλά αποτελεί και συνένοχο και συνεργό της. Στην Κολομβία καθιερώθηκε πριν μερικά χρόνια ένα δικαστικό σύστημα πολύ ιδιαίτερο, το οποίο ο λαός αποκαλεί «δικαιοσύνη χωρίς πρόσωπο», καθώς οι δικαστές είναι «χωρίς πρόσωπο», οι μάρτυρες «χωρίς πρόσωπο», οι ανακρίσεις μυστικές, δηλαδή ο μοναδικός φανερός ήταν ο κατηγορούμενος. Μέσα στο πλαίσιο αυτού του συστήματος υπήρξαν περιπτώσεις πολύ κραυγαλέες, όπου ο στρατός χρησιμοποιούσε τους πληροφοριοδότες του ως μάρτυρες σε διάφορες δίκες, μάρτυρες που σε κάθε δίκη παρουσιάζονταν με διαφορετικό όνομα και χρησιμοποιούνταν για να κατηγορήσουν και να στείλουν στη φυλακή πολλούς συνδικαλιστές ηγέτες.

Μεγάλος συνένοχος της ατιμωρησίας είναι η στρατιωτική ποινική δικαιοσύνη, η οποία αποτελεί προνόμιο των ενόπλων δυνάμεων, βάσει της οποίας μπορούν να προχωρούν σε κάθε τύπο κατάχρησης, αφού οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μπορούν να θεωρούνται και να εκδικάζονται σαν να ήταν πράξεις εν ώρα στρατιωτικής υπηρεσίας. Από τις πιο κραυγαλέες περιπτώσεις αποτελεί η δολοφονία 17 εμπόρων σε μια περιοχή της Μαγδαλένα Μέδιο, όπου μαρτυρίες κατέδειξαν την ενοχή ενός στρατηγού. Δικαστής του ορίστηκε ένας άλλος στρατηγός, ο Μανουέλ Χοσέ Μπονέτ Λοκάρνο -ο σημερινός πρεσβευτής της Κολομβίας στην Ελλάδα-, ο οποίος τον απάλλαξε από κάθε κατηγορία.

Η παραπάνω περίπτωση, όμως, δεν αποτελεί κάτι περίεργο σε μια χώρα όπου οι στρατιωτικοί έχουν προωθήσει, καλύψει και αναπτύξει τις παραστρατιωτικές ομάδες. Στην Κολομβία οι παραστρατιωτικές ομάδες, τα τάγματα θανάτου, αποτελούν προέκταση του κράτους, το μακρύ χέρι των ενόπλων δυνάμεων. Υπάρχει, λοιπόν, μεγάλη ατιμωρησία, την οποία τώρα επιδιώκουν να διαιωνίσουν αναζητώντας τρόπο να κατοχυρώσουν μια πολιτική υπόσταση για τις παραστρατιωτικές ομάδες και να τις μετατρέψουν από συμμορίες δολοφόνων σε πολιτικά υποκείμενα.

Ποιος είναι ο ρόλος του κινήματος αλληλεγγύης στον αγώνα αυτό;

Η αλληλεγγύη των λαών στον αγώνα μας είναι πολύ σημαντική και την επιζητούμε. Αυτός είναι ο λόγος και της επίσκεψης στην Ελλάδα, όπου έγιναν συναντήσεις με πολιτικά κόμματα, με οργανώσεις αλληλεγγύης και με πολύ κόσμο. Ελπίζουμε ότι και εδώ θα αναπτυχθεί ένα κίνημα αλληλεγγύης προς το λαό της Κολομβίας και ειδικότερα προς τον αγώνα μας.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΟΛΙΒΕΡΙΟ ΜΕΔΙΝΑ (ΠΑΤΗΡ ΚΑΜΙΛΟ)

ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ FARC-EP

«Η ουσία της ηθικής είναι να είσαι επαναστάτης»

***Ε**ίναι ευρύτερα γνωστή -από τη δεκαετία του '60- η συμμετοχή του εκπροσώπου της Θεολογίας της Απελευθέρωσης ιερέα Καμίλο Τόρρες στην ένοπλη σύγκρουση στην Κολομβία μέσα από τις γραμμές του ELN -υπήρξε από τα ιδρυτικά μέλη του- και στη συνέχεια του ιερέα Μανουέλ Πέρες, ο οποίος πέθανε το 1998, όντας ηγετικό στέλεχος του ELN.*

Ο Σουηδός δημοσιογράφος Dick Emanuelsson, στα πλαίσια περιοδείας του στις περιοχές των FARC-EP, είχε πάρει συνέντευξη από τον ιερέα Ολιβέριο Μεδίνα ή «πατέρα Καμίλο», όπως είναι ευρύτερα γνωστός στο λαό της Κολομβίας. Παραθέτουμε μέρος αυτής της συνέντευξης.

Πάτερ Καμίλο, τι σας οδήγησε να γίνετε ιερέας;

Μπήκα στη σχολή κυρίως γιατί ήθελα να σπουδάσω. Κατάγομαι από καθαρά αγροτική οικογένεια και, καθώς από μικρός ήμουνα αφοσιωμένος στα γράμματα, μπήκα στη σχολή όπου είχα ένα θείο ιερέα, ο οποίος πλήρωνε και τα έξοδά μου. [...]

Ποια ήταν η πολιτική κατάσταση και η θέση της Εκκλησίας εκείνη την εποχή;

Ήταν η δεκαετία του '70, συνέβαιναν πολλά, όμως σ' εμάς στη σχολή δεν έφταναν παρά ελάχιστα για να μην ανοίξουν τα μάτια μας. Για παράδειγμα, μας έκρυβαν τα πάντα σχετικά με τον Καμίλο Τόρρες. Δεν επιτρεπόταν να διαβάζουμε εφημερίδες ή να βλέπουμε τηλεόραση, εάν έπιαναν πάνω μας αποκόμματα από τον Τύπο που αναφέρονταν στον Καμίλο -έτσι ανταλλάσσαμε μεταξύ μας πληροφορίες- μας τιμωρούσαν επί τόπου και τον Καμίλο τον απέπεμψαν κατηγορώντας τον ως στρατευμένο.

Η Εκκλησία στην Κολομβία είναι βαθιά συντηρητική και ο Καμίλο Τόρρες συνεχίζει να αποτελεί υπόδειγμα ανθρώπου. [...] Ο Καμίλο σήμανε πολλά για μένα. Προσωποποιούσε ένα ολόκληρο σύνολο από προοπτικές που θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν, ήταν ένας ιδιαί-

Στις 22 Σεπτεμβρίου 2000, στο Φος ντο Ιγουασού της Βραζιλίας, η ομοσπονδιακή αστυνομία συνέλαβε τον ιερέα Ολιβέριο Μεδίνα, μέλος της Διεθνούς Επιτροπής των FARC-EP, όταν πήγε να παραδώσει τα απαιτούμενα έγγραφα για αίτηση άδειας μόνιμης παραμονής στη Βραζιλία, όπου διέμενε από τις αρχές του 1998. Όπως ανέφεραν οι FARC-EP σε ανακοίνωσή τους, «ο ιερέας Ολιβέριο Μεδίνα, ως εκπρόσωπος των FARC-EP στην Βραζιλία, ανέπτυσσε δραστηριότητες γύρω από τη δημοσιοποίηση της κατάστασης στην Κολομβία και τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κατάσταση η οποία με την έναρξη της εφαρμογής του "Σχεδίου Κολομβία" έχει οξυνθεί ιδιαίτερα. Είχε νόμιμη άδεια παραμονής στη Βραζιλία και δεν διέπραξε κανενός είδους παραβίαση ή έγκλημα.»

Για την απελευθέρωσή του και για να μην εκδοθεί στην Κολομβία -κίνδυνος ο οποίος ήταν ορατός μετά τη γνωστοποίηση των προθέσεων της κυβέρνησης της Βραζιλίας- αναπτύχθηκε διεθνής καμπάνια αλληλεγγύης. Στις 16 Οκτωβρίου αφέθηκε ελεύθερος μετά από κράτηση 25 ημερών.

Η σύλληψη του ιερέα Ολιβέριο Μεδίνα δεν αποτελεί παρά ένδειξη της στάσης που πιθανόν να αρχίσουν να υιοθετούν λατινοαμερικάνικες κυβερνήσεις στο ζήτημα της σύγκρουσης στην Κολομβία στο πλαίσιο της «λατινοαμερικανοποίησης» του «Σχεδίου Κολομβία» και των ισχυρότατων πιέσεων που δέχονται από την κυβέρνηση των Η.Π.Α. για πιο ενεργό συμμετοχή τους.

Με νεότερη ανακοίνωσή τους, οι FARC-EP απευθύνονται στην κοινή γνώμη επιβεβαιώνοντας ακόμα μία φορά την επίσημη πολιτική τους για μη επέκταση της ένοπλης σύγκρουσης έξω από το έδαφος της Κολομβίας, ενώ ζητούν τη συνέχιση της αλληλεγγύης στον Ολιβέριο Μεδίνα -με την αποστολή μηνυμάτων στα υπουργεία Δικαιοσύνης και Εξωτερικών της Βραζιλίας- για την παράταση της άδειας παραμονής και τη χορήγηση πολιτικού ασύλου.

τερος άνθρωπος. Όταν άρχισα να μπαίνω στο νόημα, σκέφτηκα ότι εδώ κάτι πρέπει να κάνουμε και μαζί με άλλους συναδέλφους αρχίσαμε να εργαζόμαστε ως ιερείς κάνοντας δουλειά στη βάση, με τις κοινότητες, τους νέους, τους αγρότες, τους ιθαγενείς και τους φτωχούς και όλη αυτή η δουλειά με έκανε να καταλάβω πολύ περισσότερα από εκείνα που ο Καμίλο αντιπροσώπευε. [...]

Στην αρχή δούλευα σε μια δική μου ενορία, με σχετική αυτονομία, στη συνέχεια σε άλλες ενορίες, μετακινιόμουνα σε επισκοπές και αρχιεπισκοπές κάνοντας δουλειά κυρίως με τη νεολαία, ήμασταν μια ομάδα με αρκετούς ιερείς που δουλεύαμε μαζί και η δουλειά μας ήταν τόσο προωθημένη που κάποια στιγμή η ίδια η εκκλησία την περιέστειλε και η κυβέρνηση προσπάθησε να «τελειώσει» όχι μόνο με το έργο μας, αλλά και με εμάς τους ίδιους.

Δηλαδή για την κυβέρνηση αρχίσατε να είστε ένας επικίνδυνος ιερέας;

Περισσότερο από επικίνδυνος, ανατρεπτικός! Αυτό με οδήγησε πολύ γρήγορα στο να καταλάβω ότι κάποιος είναι χρήσιμος όταν είναι ζωντανός. Ο λαός δε χρειάζεται μάρτυρες, αλλά ανθρώπους που με τον έναν ή τον άλλο τρόπο να είναι ζωντανοί. Δεν έχει τόσο σημασία σε ποιο μέρος αγωνίζεσαι όσο το να αγωνίζεσαι ζωντανός! Εγώ το κατάλαβα αυτό πολύ νωρίς και μπήκα στο αντάρτικο, ενώ είχαν ήδη αρχίσει οι απειλές και οι απόπειρες ενάντια στη ζωή μου. [...] Τον Ιούλιο του '83 μπήκα στο αντάρτικο. Δεν μπορούσα πια να αντέξω τις απειλές και την καταδίωξη και πήρα την απόφαση. Περισσότερο από απόφαση, ήταν μια επιλογή, και οι επιλογές δε μένουν στη σκέψη, γίνονται πράξη. Σε μια χώρα σαν την Κολομβία, εάν δεν κάνεις αυτή την επιλογή, εάν δεν την κάνεις πράξη, δε μένεις ζωντανός. Κι εγώ προτιμώ να αγωνίζομαι ζωντανός. [...] Στην πραγματικότητα μπήκα στις FARC -EP μ' έναν τρόπο πολύ απλό και φυσιολογικό, ήμουν συνεργάτης πριν γίνω αντάρτης, βοηθούσα κάποια αντάρτικα μέτωπα συντονίζοντας αγροτικά κινήματα και κινητοποιήσεις, μεταφέροντας πράγματα, φαγητό και καμιόνια με υλικό. [...]

Δεν αποτελεί φιλοσοφική αντίφαση το να γίνεις μέλος ενός επαναστατικού κινήματος που βασίζεται στο μαρξισμό-λενινισμό;

Πέρασα μια τόσο επίπονη ιδεολογική διαδικασία που ποτέ δε φανταζόμουν. Προσευχόμουν στη σύνοψη και μελετούσα το *Κεφάλαιο*!

Και νομίζω ότι τελικά μελέτησα τη σύνοψη που με τον καλύτερο τρόπο βρήκα γραμμένη μέσα στο *Κεφάλαιο* και νοιώθω περήφανος για το ότι είμαι μαρξιστής και όχι για το ότι προσευχήθηκα στη σύνοψη. Το να προσεύχεσαι στη σύνοψη από μόνο του δεν εξυπηρετεί σε τίποτα. Πρέπει να προχωράς στη δράση. [...] Δεν υπάρχει, λοιπόν, αντίφαση. Εάν κάποιος αναζητεί την κοινωνική ισότητα, τη δικαιοσύνη, τη συντροφικότητα, την αλληλεγγύη, την αγάπη, το σεβασμό της ζωής, αυτό αποτελεί μέρος της χριστιανικής αντίληψης. Δεν υπάρχει, λοιπόν, κανένα πρόβλημα, όσο για το φιλοσοφικό σκέλος της ερώτησης, σκέφτομαι ότι αυτή τη συζήτηση θα την κάνουμε όταν πάρουμε την εξουσία. Προς το παρόν, αγωνιζόμαστε για να πάρουμε την εξουσία. [...]

Στις συγκρούσεις με τον εχθρό εσείς συμμετέχετε;

Εγώ από την αρχή πήρα εντολή από τους συντρόφους να μην συμμετέχω στις άμεσες συγκρούσεις με τον εχθρό, δεν ήταν αυτός ο ρόλος μου, έλεγαν. Γιατί σ' έναν επαναστατικό στρατό, σ' ένα επαναστατικό κίνημα, υπάρχει πρόνοια ώστε καθένας να συμμετέχει σύμφωνα με τις ιδιαίτερες ικανότητες και τις προοπτικές του. Μπορούσα να βοηθάω στη μεταφορά και περίθαλψη των τραυματιών, στη μεταφορά τροφής, δε μάχεται μόνο εκείνος που κρατάει το όπλο στη πρώτη γραμμή της μάχης. Εγώ, ως ιερέας, δεν ξέρω να πυροβολώ. Όμως, εάν αυτό, σε εξαιρετικές περιπτώσεις -π.χ. σε περίπτωση ενέδρας- είναι αναγκαίο, πρέπει να είμαι προετοιμασμένος. [...]

Σ' αυτή τη Μεγάλη Αντάρτικη Οικογένεια, όπως την αποκαλείτε, υπάρχει θέση για τους ερωτευμένους, τα ζευγάρια, υπάρχει όμως και κάποιος κανονισμός, ελέγχεται η γεννητικότητα. Το Βατικανό, από την πλευρά του, απαγορεύει την έκτρωση και την αντισύλληψη. Ποια είναι η δική σας γνώμη για το θέμα;

Είμαστε σε κατάσταση πολέμου. Το Βατικανό ξαφνικά ξέρει από πόλεμο, δεν είναι όμως στο πλαίσιο της δικής του αντίληψης. Ο Πάπας συμμετείχε στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ξέρει τι σημαίνει να σκοτώνεις, ξέρει τι σημαίνει να πεθαίνουν εκατομμύρια άνθρωποι στον κόσμο, δεν είναι ότι δεν ξέρει. Όμως, το πρόβλημα δεν είναι τα λόγια, το πρόβλημα είναι οι πράξεις. Εάν κάποιος θέλει ν' αποφύγει έναν πόλεμο, πρέπει ν' αναζητήσει τις ρίζες του προβλήματος που γεννάει τη σύγκρουση και όχι να μιλάει μόνο για τις συνέπειες της σύγκρουσης. Και αν θέλουμε στην Κολομβία να επιλύσουμε τη σύγκρουση, εάν θέλουμε να επιλύσουμε την ταξική αντιπαράθεση, όχι να

την παρακάμψουμε για να παραμείνει η αντιπαράθεση, αλλά να προχωρήσουμε σε μια Νέα Κοινωνία που θα εξαλείψει για πάντα τα αίτια προέλευσης της βίας που μαστίζει τη χώρα από το 1928 -όταν η κυβέρνηση με τη στήριξη της CIA προχώρησε στη σφαγή των Bananeras- και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Εγώ, λοιπόν, δεν μπορώ να μένω σε τόσο μικρά ζητήματα, δεν μπορώ να ασχολούμαι με το εάν ένα ζευγάρι είναι ή όχι παντρεμένο όταν κάνει έρωτα. Δεν μπορώ να ασχολούμαι με το εάν το σπιράλ είναι ή όχι αμάρτημα! Με το εάν το προφυλακτικό είναι ηθικά σωστό, όταν αυτό που πρέπει να είναι ηθικά σωστό γι' αυτούς τους ανθρώπους δεν είναι άλλο από το να είναι επαναστάτες! Αυτό για μένα αποτελεί την ουσία της ηθικής.

Τα όσα συμβαίνουν στην καθημερινότητά μας, η έλλειψη εκπαίδευσης, η φτώχεια, η μιζέρια, η αδικία, αυτά είναι που πρέπει να αναλύσει ένας Πάπας, ένας επίσκοπος, ένας ιερέας. Στο αντάρτικο, λοιπόν, αυτά τα ζητήματα δεν αποτελούν πρόβλημα.

Αυτό που μας απασχολεί είναι η επεξεργασία του οράματός μας και το πώς θα το κάνουμε πράξη. Και σήμερα στην Κολομβία περισσότεροι από 15 επίσκοποι μιλούν αναφερόμενοι στο αντάρτικο και πολλοί ιερείς στη χώρα απευθύνονται στον κόσμο αναζητώντας ευρύτερη στήριξη του αντάρτικου.

Στην Κολομβία γίνονται πολλά εγκλήματα;

Υπάρχουν χιλιάδες δολοφονημένοι και καθημερινά πολλαπλασιάζονται οι δολοφονίες για πολιτικούς λόγους. Υπάρχει στην Κολομβία ένα σύνθημα που αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα. «Από τα βουνά μπορείς να διαφύγεις, από τον τάφο είναι αδύνατον!» Εδώ, στην Κολομβία το καθεστώς πολύ απλά δολοφονεί. Το σύστημα δεν έχει άλλη διέξοδο και το πολιτικό καθεστώς για να παραμείνει στην εξουσία δολοφονεί. Η μοναδική επιλογή που τους μένει είναι να εντείνουν τον πόλεμο και για να τον κερδίσουν πρέπει να διώκουν τον ανυπεράσπιστο λαό με σφαγές, εξαφανίσεις, βασανιστήρια και εκτός από τα παραπάνω, εφαρμόζοντας και έναν άλλο τύπο βίας, την οικονομική. Αυτήν που γεννάει την ανεργία, το πρόβλημα της στέγης, της γης, της εκπαίδευσης, της υγείας. Όχι , όχι, όχι, όλα αυτά δεν έχουν τη συγγνώμη του Θεού. Γιατί λοιπόν να προσευχηθεί κάποιος; Να αγωνιστεί, αυτό είναι που πρέπει να κάνει. [...]

Η Θεολογία της Απελευθέρωσης ξεσήκωσε κάποτε μεγάλο ενδιαφέρον. Τι έχει απομείνει σήμερα;

Υπήρξε μια μεγάλη επανάσταση μέσα στην Εκκλησία που κατάφερε να προχωρήσει στη διαφώτιση και τη στράτευση πολλών ιερέων και ανώτερων κληρικών. Όμως, η κυρίαρχη κάστα στην Εκκλησία, οι παλιές δομές της και η αστική τάξη την καταδίωξαν με ιδιαίτερη επιμονή για να την καταπνίξουν. Είναι γνωστές οι διώξεις, οι απόπειρες κατά της ζωής και οι δολοφονίες ιερέων και επισκόπων που αγωνίστηκαν δίπλα στο λαό. Όπως οι διώξεις -για να αναφέρουμε ένα παράδειγμα- ενάντια στον Βραζιλιάνο θεολόγο Leonardo Boff, προσωπικότητα διεθνούς εμβέλειας.

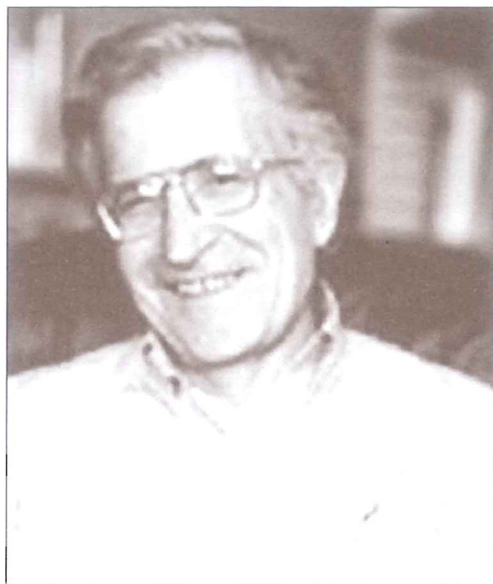
Η Εκκλησία αναπτύσσει μια δουλειά σε κοινότητες βάσης. Όταν οι κοινότητες καταλάβουν ότι η πείνα δε λύνεται με την προσευχή ούτε το κέντρο υγείας χτίζεται μ' αυτόν τον τρόπο, τότε λοιπόν λένε: «Φτάνει, μέχρι εδώ. Για τα παραπέρα χρειάζεται ένα άλλος παράγοντας και αυτός είναι ο πολιτικός αγώνας». Και η Εκκλησία μέχρις εδώ φτάνει, γιατί η ιεραρχία βγάζει τον κόσμο εκτός αυτής της λαϊκής διαδικασίας. Και αυτό δεν είναι τυχαίο, γιατί το φαινόμενο των τάξεων επίσης δημιουργείται σ' αυτόν τον θεσμό που ονομάζεται Εκκλησία. Δεν βλέπεις που οι επίσκοποι ζουν καλά, τρώνε καλά, έχουν ωραία σπίτια; Αποτελούν μια δύναμη και, σαν τέτοια, τάσσονται στο πλευρό της κυρίαρχης δύναμης. Αυτό δεν είναι εύκολο, μέσα στην Εκκλησία διεξάγονται επίσης ταξικοί αγώνες. [...]

Όπως λέει και ο Φιντέλ Κάστρο, πρέπει να υπολογίζεις και στους χριστιανούς για την επανάσταση στη Λατινική Αμερική. Και αυτό είναι σωστό. [...] Το σημαντικό, λοιπόν, δεν είναι αν πιστεύεις στο Θεό ή όχι, αν η ψυχή είναι θνητή ή αθάνατη. Το σημαντικό είναι να ανακαλύψεις ότι η πείνα είναι θανατηφόρα. Εδώ, στη Λατινική Αμερική, πεθαίνουν ένα εκατομμύριο παιδιά μικρότερα των 5 ετών από πείνα. Δεν είναι ώρα -όπως θάλεγε και ο Καμίλο- για να καθίσουμε στο καφενείο συζητώντας για την Παρθένο. Είναι η ώρα της εξέγερσης και του αγώνα! [...]

Α.Λ.

Οι Αγροτες της Κολομβιας και η ΚΟΚΑ

ΚΟΛΟΜΒΙΑ

απόσπασμα άρθρου του Νόαμ Τσόμσκι για το «Σχέδιο Κολομβία»

Γιατί οι αγρότες στην Κολομβία καλλιεργούν κόκα και όχι κάτι άλλο; Οι λόγοι είναι γνωστοί. «Οι αγρότες καλλιεργούν κόκα», παρατηρεί ο [ειδικός στο θέμα των ναρκωτικών στην περιοχή των Άνδεων] Ρικάρντο Βάργκας, «εξαιτίας της κρίσης στον αγροτικό τομέα της Λατινικής Αμερικής, που έχει κλιμακωθεί λόγω της γενικής οικονομικής κρίσης της περιοχής». Οι αγρότες, γράφει, άρχισαν να αποικούν την Αμαζονία της Κολομβίας κατά τη δεκαετία του 1950, «ύστερα από τη βίαιη εκτόπισή τους από τους μεγάλους γαιοκτήμονες», και ανακάλυψαν ότι η κόκα ήταν «το μοναδικό προϊόν που ήταν επικερδές και είχε αγορές». Οι πιέσεις στον αγροτικό κόσμο αυξήθηκαν σε μεγάλο βαθμό, καθώς «οι μεγαλογαιοκτήμονες και οι επενδυτές δημιούργησαν ενισχυμένους ιδιωτικούς στρατούς» -τους παραστρατιωτικούς- που «παίρνουν βίαια τη γη των ιθαγενών και των αγροτών», με αποτέλεσμα «σήμερα οι ναρκέμποροι να ελέγχουν το μεγαλύτερο μέρος της ωφέλιμης γης της Κολομβίας». [...]

Τα χημικά και βιολογικά όπλα που χρησιμοποιούν οι Η.Π.Α. [βάσει του «Σχεδίου Κολομβία» για την καταστροφή της κόκας] πολλαπλασιάζουν «τους κινδύνους για τους πολίτες, το περιβάλλον και τις νόμιμες καλλιέργειες». Καταστρέφουν «τις νόμιμες καλλιέργειες τροφίμων, όπως η γιούκα και οι μπανάνες, τις πηγές των νερών, τα βοσκοτόπια και τα ζωντανά» [...]

Υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που συμβάλλουν στην αύξηση της καλλιέργειας κόκας. Η Κολομβία ήταν κάποτε μείζων παραγωγός δημητριακών. Το γεγονός αυτό υπονομεύθηκε κατά τη δεκαετία του 1950 με το Πρόγραμμα Βοήθειας «Τροφή για Ειρήνη» [πρόγραμμα επιχορηγήσεων στις μεγάλες αγροτικές επιχειρήσεις των Η.Π.Α. και αντίστοιχες επιχορηγήσεις σε πελατειακά κράτη για στρατιωτικές δαπάνες κατά των αντάρτικων κινημάτων]. Ένα χρόνο πριν ο Μπους ανακοινώσει (για μία ακόμη φορά) με μεγάλες φανφάρες τον «πόλεμο κατά των ναρκωτικών», η διεθνής συμφωνία για τον καφέ ακυρώθηκε κάτω από την πίεση των Η.Π.Α., λόγω «παραβιάσεων των κανόνων ελεύθερου εμπορίου». Το αποτέλεσμα ήταν πτώση των τιμών πάνω από 40% μέσα σε δύο μήνες για το κυριότερο εξαγωγικό προϊόν της Κολομβίας. [...]

Το σημερινό «Σχέδιο Κολομβία» του Κλίντον δεν περιλαμβάνει παρά ασήμαντα ποσά για τη χρηματοδότηση εναλλακτικών καλλιεργειών, καμία όμως από τις οποίες δε βρίσκεται στις περιοχές των ανταρτών. Επιπλέον, τα προγράμματα της Παγκόσμιας Τράπεζας και του Δ.Ν.Τ. επιβάλλουν στις διάφορες χώρες να ανοίγουν τα σύνορά τους σε (επιδοτούμενα με μεγάλα ποσά) αγροτικά προϊόντα που προέρχονται από τις πλούσιες χώρες, με το προφανές αποτέλεσμα να υπονομεύεται η τοπική παραγωγή. [...]

Ο πόλεμος των ναρκωτικών έχει στόχο τους φτωχούς αγρότες εκτός Η.Π.Α. και τους φτωχούς ανθρώπους εντός Η.Π.Α. Τον καιρό που διατυπωνόταν το «Σχέδιο Κολομβία» του Κλίντον, κάποιοι αξιωματούχοι συζήτησαν μια πρόταση να αφαιρεθούν 100 εκατομ. δολάρια από το 1,3 δις που τότε προβλεπόταν για την Κολομβία, για να χρησιμοποιηθούν για τη θεραπεία των εξαρτημένων στις Η.Π.Α. Υπήρξε μια σχεδόν ομόφωνη αντίθεση, ιδιαίτερα από τον «τσάρο των ναρκωτικών» Μπάρι Μακ Κάφρεϊ, και η πρόταση απορρίφθηκε.

Οι Νομοι των FARC-EP

Στη «ζώνη ασφαλείας» οι περισσότεροι θεσμοί πλην του στρατού συνεχίζουν να λειτουργούν (δήμοι, Εκκλησία), ενώ η διοίκηση γίνεται από μικτά σχήματα εκλεγμένων αντιπροσώπων-ανταρτών. Στο πλαίσιο της αυτοδιοίκησης των περιοχών αυτών, αλλά και γενικότερα στις περιοχές επιρροής τους οι FARC άρχισαν να εκδίδουν νόμους, τους οποίους προτείνουν και στο διάλογο με την κυβέρνηση, παρά τις αντιδράσεις εκ μέρους κυβέρνησης, γαιοκτημόνων κ.λπ., που τις κατηγορούν ότι θέλουν να φτιάξουν «κράτος εν κράτει».

Ο νόμος 001 αναφέρεται στην **αγροτική μεταρρύθμιση**, και μερικά από τα σημεία που περιλαμβάνει είναι τα εξής:

- η κυβέρνηση των FARC θα αποδώσει δωρεάν γη στους αγρότες που τη δουλεύουν ή θέλουν να τη δουλέψουν
- οι μεγάλες γαιοκτησίες (λατιφούντια) κατάσχονται και διανέμονται ισότιμα στους αγρότες
- τα μέχρι τώρα χρέη των αγροτών ακυρώνονται
- όλες οι γαίες των ιθαγενών θα γίνουν σεβαστές
- η γη που κατέχεται από πολυεθνικές εταιρείες, όποια και αν είναι η δραστηριότητά τους, κατάσχεται

Ο νόμος 002 περί φορολογίας προβλέπει τη φορολόγηση με 10% κάθε προσώπου ή επιχείρησης που κατέχει περιουσία πάνω από ένα εκατομμύριο δολάρια. Όσοι δεν πληρώνουν αυτόν τον «επαναστατικό φόρο» απάγονται, δικάζονται και φυλακίζονται για φοροδιαφυγή. (Οι απαγωγές αυτές έχουν προκαλέσει μεγάλο κύμα αντιδράσεων από κυβέρνηση, Μ.Μ.Ε. και όσους αισθάνονται ότι κινδυνεύουν, αλλά και από άλλα τμήματα της κοινωνίας, που θεωρούν ότι πλήττουν την εικόνα των FARC). Η φορολόγηση αυτή περιλαμβάνει και τους παραγωγούς και τους εμπόρους κόκας.

Ο νόμος 003 αναφέρεται στη **διοικητική διαφθορά** και προβλέπει ότι όποιος αποδειχθεί ότι έχει πλουτίσει από δημόσιο χρήμα οφείλει να επιστρέψει το ίσο ποσό μαζί με τον ανάλογο τόκο, να πληρώσει επιπρόσθετο πρόστιμο ανάλογα με τη δημόσια θέση που κατείχε, ενώ τα ίδια ισχύουν και για τους ιδιώτες που εμπλέκονται σε περιπτώσεις διαφθοράς.

Επιπλέον, στους 130 δήμους που είναι υπό τον έλεγχο των FARC (η χώρα έχει συνολικά 1090 δήμους) έχει αρχίσει να λειτουργεί ανεξάρτητο από το κράτος δικαστικό σύστημα, που δικάζει κυρίως τις παραπάνω περιπτώσεις φοροδιαφυγής και διαφθοράς.

Οι προτάσεις για την καλλιέργεια κόκας

Το πρόβλημα της καλλιέργειας κόκας στην Κολομβία είναι εξαιρετικά περίπλοκο, αφού η καλλιέργεια αυτή αποτελεί τον μοναδικό τρόπο επιβίωσης για χιλιάδες αγρότες, ενώ στην ουσία του είναι εντελώς άσχετο με το ζήτημα του εμπορίου κοκαΐνης. Αν κάποιος δεν αποδέχεται τη φυσική εξόντωση των ανθρώπων αυτών, κατανοεί ότι για να καταστρέψουν τις καλλιέργειές τους, οι αγρότες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κάνουν κάτι άλλο. Αυτό το προφανές, που έχει αποτελέσει τη βάση πολλών άλλων αντίστοιχων προσπαθειών, αγνοείται από τις σημερινές κυβερνήσεις της Κολομβίας και των Η.Π.Α. Γι' αυτές, η φυσική εξόντωση των αγροτών δεν είναι παρά μια «παράπλευρη απώλεια» της (ποθούμενης) συντριβής των ανταρτών. Η υποστήριξη των ανταρτών προς τους φτωχούς αγρότες και η φορολόγηση των ναρκεμπόρων είναι, άλλωστε, οι λόγοι που έχουν κοστίσει στις FARC τη φιλολογία περί «ναρκοαντάρτικου», ενώ πια κάθε στοιχειωδώς αντικειμενικός παρατηρητής παραδέχεται ότι δεν έχουν καμία άλλη σχέση με την κόκα εκτός από τα παραπάνω.

Τον Ιούλιο, οι FARC κατέθεσαν πρόταση-χρονοδιάγραμμα για την αντικατάσταση των παράνομων καλλιεργειών μέσα σε πέντε χρόνια. Η πρόταση περιλαμβάνει λεπτομερείς μηχανισμούς, τόσο διοικητικούς όσο και συμμετοχικούς, που θα οργανώσουν την αντικατάσταση αυτή. Στους συμμετοχικούς μηχανισμούς προβλέπεται η δημιουργία συνελεύσεων βάσης με τη συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων, συνδικάτων, περιβαλλοντικών ΜΚΟ, εκπροσώπων των FARC κ.ά. Το πιλοτικό σχέδιο περιλαμβάνει 8.765 εκτάρια στην Καρθαγένη, τα οποία καλλιεργούν και εκμεταλλεύονται 3.285 οικογένειες. Το σχέδιο είναι εξαιρετικά λεπτομερές, προβλέποντας μέχρι και συγκεκριμένο αριθμό ειδικών (π.χ. βιολόγων και τεχνικών τροφίμων) που χρειάζονται για την εφαρμογή και υλοποίησή του. Προβλέπει, επίσης, και ειδικό μηχανισμό διάθεσης των νέων προϊόντων για την πρώτη πενταετία, την κατασκευή συγκεκριμένων υποδομών, καθώς και όλες τις εναλλακτικές ή συμπληρωματικές λύσεις: από ειδικές καλλιέργειες μέχρι προγράμματα οικοτουρισμού. Μέχρι στιγμής, απάντηση από την κυβέρνηση ή αντιπρόταση για συζήτηση δεν έχει υπάρξει. (Το σχέδιο υπάρχει αναλυτικά στο site των FARC: http://www.farc-ep.org/).

(Να σημειώσουμε απλώς ότι ο αρχηγός των παραστρατιωτικών, Κάρλος Καστάνιο, είπε πρόσφατα σε συνέντευξη προς εθνικά και διεθνή κανάλια τηλεόρασης ότι το 90% των εσόδων των ομάδων αυτών προέρχεται από το ναρκεμπόριο, ότι η κυβέρνηση έχει εδώ και τρία χρόνια πλήρη κατάλογο με τους μεγαλύτερους επιχειρηματίες που τους χρηματοδοτούν και ότι η Μαντλίν Ολμπράιτ τον κάλεσε πρόσφατα ζητώντας τη βοήθειά του για την εφαρμογή του «Σχεδίου Κολομβία, ενώ υποσχέθηκε να του προσφέρει δωρεάν όπλα αν σταματήσει να διακινεί ναρκωτικά.)

Κ.Α.

ΣΕΜΠΑΣΤΙΑΟ ΣΑΛΓΑΔΟ Τα Παιδιά

«Τα Παιδιά της Εξόδου» είναι η νέα φωτογραφική δουλειά του μεγάλου Βραζιλιάνου φωτογράφου Σεμπαστιάο Σαλγάδο που κυκλοφόρησε σε άλμπουμ το 2000, από τις εκδόσεις Editions de la Martinière στο Παρίσι.

Αποτελεί ένα μέρος των φωτογραφιών που τράβηξε ο Σαλγάδο στη διάρκεια μιας μεγάλης «εκστρατείας», διάρκειας 6 χρόνων, σε πάνω από 40 χώρες, ακολουθώντας τα καραβάνια των προσφύγων, μένοντας σε καταυλισμούς λαθρομεταναστών, σε πόλεις-φαντάσματα δίπλα στα σύνορα, σε ερείπια χωρών.

Οι φωτογραφίες του αποτέλεσαν το αντικείμενο μιας έκθεσης την περασμένη άνοιξη στο Παρίσι, που έφερε τον τίτλο «Έξοδοι», ενώ η εφημερίδα Le Monde δημοσίευε καθημερινά, καθόλη τη διάρκειά της, και κάποιες από τις φωτογραφίες του Σαλγάδο πρωτοσέλιδα.

Από τις 21 Σεπτεμβρίου, η έκθεση έχει μεταφερθεί στο Circulo De Bellas Artes στη Μαδρίτη όπου και θα βρίσκεται ως τις 6 Δεκεμβρίου.

Ο Σαλγάδο, γεννημένος στη Βραζιλία το '44, παλιό μέλος των μεγαλύτερων φωτογραφικών πρακτορείων, του Magnum και του Gamma, μαθητής του Ρεϋμόν Ντεπαρτόν, δουλεύει πια μέσα από το δικό του πρακτορείο Amazonas Images, που ασχολείται αποκλειστικά με τη δουλειά του και θεωρείται πλέον ένα είδος «σταρ» του είδους, που βάλλεται όμως πανταχόθεν και αμφισβητείται για τις προθέσεις του.

Ο ίδιος, αν και ζει στο Παρίσι από το 1969, δηλώνει υποστηρικτής του κινήματος MST της πατρίδας του και καταγγέλλει το δράμα των αγροτών της που δεν έχουν γη μέσα από το άλμπουμ «Terra», που εκδόθηκε το 1997.

Είχε προηγηθεί το άλμπουμ «Το χέρι του ανθρώπου», που μεταφράστηκε σε 7 γλώσσες, και περιελάμβανε φωτογραφίες ανθρώπων που εργάζονταν στη βασική παραγωγή, απ' όλο τον κόσμο.

Ο Σαλγάδο αποφεύγοντας να αναφερθεί στις αμφισβητήσεις που του εκτοξεύονται πια από παντού, παρών σε κάθε σύρραξη, «πολίτης» όλων των «άλλων» κοινωνιών αυτού του κόσμου, απαντά, με τον τρόπο του, μέσα από το προλόγισμα του τελευταίου του άλμπουμ:

Σε κάθε σοβαρή κρίση, πόλεμο, μεγάλη φτώχεια ή φυσική καταστροφή, τα κυρίως θύματα είναι τα παιδιά. Φυσικώς πιο αδύνατα, είναι σταθερά οι πρώτοι που θα υποκύψουν στις αρρώστιες ή στους λιμούς.

Πιο ευάλωτα στο χώρο της αγάπης, δεν μπορούν να καταλάβουν γιατί τους υποχρεώνουν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους, γιατί οι γείτονες γίνονται ξαφνικά εχθροί τους, γιατί βρίσκονται κρυμμένα σε υπόγεια ή σ' ένα στρατόπεδο προσφύγων πνιγμένα στον πόνο.

Δεν έχουν καμία ευθύνη γι' αυτό που τους συμβαίνει και είναι εξ ορισμού αθώα. Εν τούτοις, εκτός βέβαια αν είναι σοβαρά άρρωστα, μοιάζουν πάντοτε να ξεχειλίζει η ζωτικότητά τους, ακόμα και στις χειρότερες των περιπτώσεων. Όλοι οι φωτογράφοι που έχουν δουλέψει με πρόσφυγες ή μετανάστες μπορούν να το διαβεβαιώσουν. Τα παιδιά είναι παντού, γενικώς πιο θεατά από τους μεγάλους. Μόλις βλέπουν φωτογραφική μηχανή, αμέσως κινητοποιούνται, γελάνε, κάνουν μεγάλες χειρονομίες και σπρώχνουν το ένα το άλλο στην ελπίδα να φωτογραφηθούν.

Μερικές φορές, η μεγάλη τους χαρά να ζήσουν εμποδίζει το φωτογράφο να συλλάβει αυτό που τους έχει συμβεί. Πώς το χαμόγελο ενός παιδιού μπορεί να μαρτυρήσει μια βαθιά δυστυχία.

Αυτό το παράδοξο είναι η αρχή αυτού του βιβλίου. Εργάστηκα στη Μοζαμβίκη ανάμεσα σε άτομα που είχαν μετακινηθεί για να αποφύγουν τον εμφύλιο πόλεμο, σε μια περιοχή που λεγόταν Μορεία. Όπως πάντα, όπου και να πήγαινα βρισκόμουνα περιτριγυρισμένος από παιδιά και τελικά τους είπα: «Θα κάτσω εδώ. Όσοι από σας θέλουν να φωτογραφηθούν, δεν έχουν παρά να μπουν στη σειρά και θα σας φωτογραφήσω. Εν συνεχεία να πάτε να παίξετε αλλού». Σε ελάχιστο χρόνο έκανα 30 πορτρέτα. Το στρατήγημα είχε δουλέψει. Ήταν ευτυχισμένα και με άφησαν ήσυχο για κάποια στιγμή. Βεβαίως, έτσι και άλλαζα θέση τα παιδιά ξαναρχόντουσαν αμέσως και κάθε φορά μου ζητούσαν να μπουν στη σειρά για να τα φωτογραφίσω.

Στην επιστροφή μου στο Παρίσι, κοίταξα όλα αυτά τα κλισέ και αμέσως εντυπωσιάστηκα από την ένταση τους. Τα παιδιά που γελούσαν ή φώναζαν, σε λίγα δευτερόλεπτα γινόντουσαν ξαφνικά σοβαρά. Το θορυβώδες πλήθος είχε μεταμορφωθεί σε άτομα, το καθένα μέσα από τα ρούχα του, την πόζα του, την έκφρασή του και το βλέμμα του είχε διηγηθεί την ιστορία του με μια ειλικρίνεια και με μια αφοπλιστική αξιοπρέπεια. Κυρίως τα μάτια τους ήταν σαν ανοιχτά παράθυρα κι έβλεπες την ψυχή τους. Και μέσα από την ψυχή τους, τη θλίψη τους και τις συμφορές που είχαν ζήσει το λίγο χρόνο της ύπαρξής τους. Κι αυτό έβγαινε έντονα.

Δε σκέφτηκα στην αρχή να δημοσιεύσω αυτά τα πορτρέτα. Σε κάθε μου γυρισμό από ταξίδι ήταν τα τελευταία καρέ που εμφάνιζα και κοίταζα. Αλλά στη συνέχεια των ταξιδιών μου συνέχιζα να φωτογραφίζω παιδιά που μ' ακολουθούσαν παντού. Δεν ήταν πάντοτε τα παιδιά παρόντα. Σε σπάνιες περιπτώσεις, όπως στο παράνομο πέρασμα των συνόρων, δεν υπήρχε κανένα παιδί. Σε άλλες περιπτώσεις, όπως στις φάλαγγες των προσφύγων, έμεναν κρυμμένα στις οικογένειές τους. Στα στρατόπεδα των προσφύγων Χούτου στη Γκόμα του Ζαΐρ έμοιαζαν πολύ αδύνατα και ίσως πολύ φοβισμένα για να μ' ακολουθήσουν. Εν τούτοις, υπήρχαν παντού στις παραγκουπόλεις και στα στρατόπεδα των προσφύγων μικρές ομάδες παιδιών που πήγαιναν να φέρουν νερό, που έπαιζαν μπάλα ή απλά έκαναν αταξίες. Αυτά τα παιδιά ήταν ανυπόμονα για να φωτογραφηθούν.

Και τελικά αποφάσισα ότι τα παιδιά αξίζουν να έχουν το δικό τους βήμα. Η ιστορία που ζούσαν θα μπορούσε να είναι αυτή των γονιών. Αλλά τη ζούσαν κι αυτά και τη διηγιόντουσαν με τον δικό τους τρόπο, πολύ διαφορετικά.

Αλλά, τι τελικά νοιώθουν αυτά τα παιδιά; Δεν μπορούμε παρά να προσπαθήσουμε να το φανταστούμε. Αυτό το βιβλίο δείχνει παιδιά από διαφορετικές χώρες που η ζωή τους έχει διαταραχθεί. Εν τούτοις, είχαν παραμείνει παιδιά, ικανά να κλάψουν το ίδιο εύκολα όπως και να γελάσουν. Να περάσουν άμεσα από μια κατάσταση ευθυμίας σε μια κατάσταση θλίψης. Ανοιχτά τη μια στιγμή, κλεισμένα στον εαυτό τους την επόμενη. Ήταν αυτό το μυστήριο που μας τράβηξε κοντά τους. Όταν κοίταζαν το φακό θα έβγαζαν την ελπίδα ή την απογοήτευση.

Στη διάρκεια των ταξιδιών μου, βρέθηκα αρκετά συχνά σε καταστάσεις που τα παι-

της Εξόδου

διά δεν είχαν κανένα λόγο να ελπίζουν. Υπάρχει στο Σάο Πάολο ένα κέντρο για εγκατελειμμένα παιδιά. Δεκάδες μωρά παίζουν στις φτωχογειτονιές και σε ενήλικη ηλικία θα είναι καταδικασμένα να γίνουνε παρίες. Στο Χονγκ Κονγκ, 25.000 παράνομοι μετανάστες προερχόμενοι από το Βιετνάμ βρίσκονται μέσα στις φυλακές και -πράγμα απίστευτο- 40% των κρατουμένων είναι παιδιά που γεννήθηκαν εκεί και που ποτέ δεν έχουν δει ένα λουλούδι στη ζωή τους. Στο Νότιο Σουδάν ορφανά κάτω των 10 ετών συχνά στρατολογούνται από ένοπλες ομάδες και μοιάζει να προορίζονται να πεθάνουν το ίδιο νέοι όπως και οι γονείς τους.

Μερικές φορές συναντούσα παιδιά σε μια στιγμή δύσκολη στη ζωή τους. Στη Βραζιλία, μερικά από αυτά ζούσαν στις άκρες των δρόμων, ανήκαν σε ομάδες των χωρικών χωρίς γη, περιμένοντας να καταλάβουν τις φάρμες που δεν ήταν καλλιεργημένες. Αυτά τα παιδιά βρίσκονταν σε μια άθλια κατάσταση, αλλά οι γονείς τους κρατούσαν την ελπίδα. Σε μερικές περιπτώσεις είχαν δίκιο. Στη συνέχεια, επισκέφτηκα τους συνεταιρισμούς που είχαν δημιουργηθεί από τους αγρότες Χωρίς Γη ανακαλύπτοντας ότι τα παιδιά τους πια πήγαιναν σχολείο. Εκεί που υπήρχαν σχολεία, υπήρχε και ελπίδα. Στις παραγκουπόλεις της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής τα παιδιά των αγράμματων μεταναστών που μάθαιναν να διαβάζουν και να γράφουν κάνουν το πρώτο βήμα για ένα καλύτερο μέλλον. Μερικά απ' αυτά, με τη δύναμη του ταλέντου και της αποφασιστικότητας και με την τύχη, φτάνουν ακόμα μέχρι το λύκειο.

Εν τούτοις, για τα παιδιά των προσφύγων το μέλλον παραμένει αβέβαιο. Όταν οι οικογένειες φεύγουν από τα χωριά τους και τις πόλεις τους, στον πανικό τα παιδιά συχνά αποσπούνται από τους γονείς. Κατά τη διάρκεια του κτηνώδους εμφυλίου πολέμου στη Μοζαμβίκη, υπήρξε κάποια στιγμή όπου υπήρχαν 350.000 παιδιά χαμένα που δεν ήξεραν απολύτως τίποτα για τους γονείς τους, αν ήταν ζωντανοί ή πεθαμένοι. Τελευταία, χιλιάδες παιδιά μη συνοδευόμενα έφυγαν από το Κόσοβο προς την Αλβανία και τη Μακεδονία. Ο Διεθνής Ερυθρός Σταυρός και οι ανθρωπιστικές οργανώσεις κατάφεραν σ' αυτή την περίπτωση να επανενώσουν αρκετές οικογένειες.

Τα παιδιά πρόσφυγες έχουν τραύματα που θέλουν πολύ περισσότερο καιρό να γιατρευτούν από τις φυσικές πληγές. Αν αυτά είναι θύματα εθνοκάθαρσης, η επιθυμία τους για εκδίκηση δεν είναι μια φυσική αντίδραση. Όταν η εξορία τους κρατάει πολύ, μεγαλώνουν με τη βεβαιότητα πως έχουν έναν εχθρό. Όταν ένας πατέρας έχει δολοφονηθεί, μια μητέρα μπορεί να μάθει στο παιδί της να συγχωρεί. Έτσι, δεν είναι παράξενο που τα στρατόπεδα προσφύγων γίνονται κέντρα στράτευσης για τις ένοπλες δυνάμεις της «απελευθέρωσης».

Οι άντρες της Γουατεμάλας στρατεύουν εφήβους ιθαγενείς από τα μεξικάνικα στρατόπεδα. Ενώ οι εξεγερμένοι Παλαιστίνιοι στρατολογούν στο Λίβανο. Τα παιδιά των προσφύγων μαθαίνουν γρήγορα ότι η ήττα τους δίνει ευθύνες.

Εν τούτοις, οι πιο θλιβερές στιγμές που έζησα αναφέρονται στα παιδιά των δρόμων στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις. Αυτές οι εικόνες έχουν δημοσιευθεί στις «Εξόδους» κι όχι σ' αυτό το έργο, γιατί τα κορίτσια και τα αγόρια δεν έδιναν καμιά σημασία στην παρουσία μου και δεν έδειχναν κανέναν ενδιαφέρον για να φωτογραφηθούν. Συχνά, κάτω από την επήρεια της κόκας, του κρακ και άλλων ναρκωτικών, αυτά τα παιδιά ζητιανεύουν, κλέβουν τσάντες ή εκπορνεύονται. Ο ιός HIV είναι εξαπλωμένος ανάμεσά τους και πολύ σπάνια έχουν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Μερικά απ' αυτά τα έχουν εγκαταλείψει οι γονείς τους. Άλλα έχουν φύγει από την οικογένειά τους, η οποία ήταν πολυμελής και βίαιη. Σε όλες τις περιπτώσεις είναι εγκατελειμμένα από την κοινωνία.

Κάθε χρόνο, η Γιούνισεφ δημοσιεύει μια έκθεση ανησυχητική για την κατάσταση των παιδιών στον κόσμο. Μας δίνει κάθε είδους πληροφορία που μας απογοητεύει για την έλλειψη στοιχειώδους υγιεινής, παιδείας και κατοικίας που αφορούν εκατοντάδες εκατομμύρια παιδιών. Αυτό το βιβλίο με τις φωτογραφίες του δεν έχει πρόθεση να κάνει τέτοιου είδους ανάλυση. Δείχνει περισσότερα από 90 παιδιά που έχουν φωτογραφηθεί σε διαφορετικά μέρη του κόσμου, κάποια μέρα στη ζωή τους. Δείχνουν όμορφα, ευτυχισμένα, περήφανα, θλιμμένα ή παραπονεμένα παιδιά. Σε μια σύντομη στιγμή της ζωής τους ήταν ικανά να πουν «υπάρχω». Θα γίνουν έφηβοι πάρα πολύ γρήγορα και άλλα παιδιά θα πάρουν τη θέση τους.

Μ.Κ.

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ Παλιές και νέες ταυτότητες

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΡΤΑΓΑΛ, ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΑΛΤΑ, ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

Νοέμβριος 2000. Εικόνα πρώτη

Δύο εργαζόμενοι δένονται, περιχύνονται με βενζίνη και δηλώνουν έτοιμοι να πυρπολυθούν εάν δεν επαναπροσληφθούν από την εταιρεία ηλεκτρισμού EDESA, από την οποία απολύθηκαν χωρίς εμφανή λόγο.

Εικόνα δεύτερη

Απολυμένοι της μεταφορικής εταιρείας Atahualpa κόβουν την εθνική οδό Νο 34 διαμαρτυρόμενοι για τις απολύσεις και απαιτούν την πληρωμή καθυστερημένων μισθών. «Εμείς κόβουμε το δρόμο, το μπλόκο είναι δικό μας», δηλώνουν.

Εικόνα τρίτη

Μια γυναίκα με το μωρό στην αγκαλιά της ζητά δουλειά, είναι ανύπαντρη μητέρα και λέει ότι βρίσκεται στο μπλόκο γιατί εκεί μπορεί να βρεί κάτι για φαγητό.

Εικόνα τέταρτη

Ιθαγενείς κόβουν το δρόμο διεκδικώντας γη, κοινωνική πρόνοια και διατροφική βοήθεια· «είμαστε και εμείς Αργεντίνοι, ή μήπως όχι;»

Εικόνα πέμπτη

Ένας άνδρας περίπου 50 χρόνων -πρώην εργαζόμενος στην YPF[α]- δηλώνει "εδώ πριν υπήρχαν τα πάντα, υπήρχε δουλειά, μετά τις ιδιωτικοποιήσεις δεν έμεινε τίποτα... πήραν τα πάντα, πήραν το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο, δεν έμεινε τίποτα".

Η ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ

Αυτές οι εικόνες θα μπορούσαν να παρουσιάζονται στην τηλεόραση της Αργεντινής για περισσότερες από 10 ημέρες από την αρχή του Νοεμβρίου του 2000.

Πώς μπορούν να αναγνωστούν αυτά τα διαφορετικά μηνύματα από τα διαφορετικά αιτήματα, τι νόημα αποκτά η εθνική οδός για όλους τους κατοίκους της Αργεντινής;

1.- Εργαζόμενοι διατεθειμένοι να πεθάνουν εάν απολυθούν.

Τι κάνει ένας εργαζόμενος του Ταρταγάλ, της Άλμπα Πάμπα, του Κόντραλ Κο ή της Ματάνσα εάν φτάσει στο σημείο να απολυθεί ή -για να το πούμε καλύτερα- τι μπορεί να κάνει σε μια χώρα όπου πάνω από το ένα τρίτο του πληθυσμού αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα ως προς την απασχόληση; Ο θάνατος ή η εθνική οδός; Τα μπλόκα στις εθνικές οδούς αρχίζουν να θεωρούνται ένα από τα ελάχιστα σκηνικά "επιτυχούς" διαμαρτυρίας των τελευταίων χρόνων.

Η εθνική οδός ως καθρέφτης όπου αντανακλάται η εικόνα των αποκλεισμένων του συστήματος.

2.- Μια εταιρεία -στην περίπτωσή μας μια τοπική μεταφορική εταιρεία- οφείλει πάνω από 6 μισθούς σε εργαζό-

του Αριέλ Ογάντο[1]

Ο Βορράς της Αργεντινής είναι η περιοχή που έχει κυρίως υποστεί τις συνέπειες των νεοφιλελεύθερων αναδιαρθρώσεων στη χώρα: τα ορυχεία έχουν κλείσει, η εκμετάλλευση των πετρελαίων έχει ιδιωτικοποιηθεί, η αγροτική παραγωγή έχει "εκσυγχρονιστεί". Τα αποτελέσματα αυτών των εκσυγχρονιστικών πολιτικών είναι πολλά και περίπλοκα, αλλά όλα συγκλίνουν σε ένα τραγικό γεγονός: στο Βορρά της χώρας δεν υπάρχει πια ζωή. Η ανεργία και η υποαπασχόληση έχουν εκτοξευθεί στα ύψη, η μόνιμη εργασία είναι κάτι σπάνιο πια, η μετανάστευση προς τις παραγκουπόλεις που κυκλώνουν το Μπουένος Άιρες και τις άλλες μεγαλουπόλεις είναι μαζική. Αν κανείς μιλήσει για απόλυτη απελπισία, κινδυνεύει να χαρακτηριστεί μελό μόνο από όσους δεν έχουν δει με τα μάτια τους τι συμβαίνει εκεί.

Και η απελπισία πολλές φορές γίνεται οργή. Η αντίδραση των κατοίκων αυτής της έρημης χώρας είναι οργισμένη και αξιοποιεί το μόνο ίσως όπλο που έχει στα χέρια του ο άνεργος: το κόψιμο των δρόμων, τα μπλόκα στις εθνικές οδούς. Καθημερινά, στη βόρεια Αργεντινή υπάρχουν δρόμοι κομμένοι. Ολόκληρες οικογένειες μένουν εκεί, αντιμέτωπες με την άγρια αστυνομική καταστολή. Στις 10 Νοεμβρίου, ακόμα ένας άνεργος δολοφονήθηκε από την αστυνομία σε ένα μπλόκο στο Ταρταγάλ. Αμέσως, χιλιάδες κόσμος ξεχύθηκε στην πόλη, λεηλατώντας την, καίγοντας το σταθμό λεωφορείων και συλλαμβάνοντας τρεις αστυνομικούς ως ομήρους.

Τα μπλόκα στους δρόμους, όμως, δεν αντιμετωπίζουν μόνο την κρατική καταστολή. Η χειρότερη, ίσως, επίθεση που δέχονται είναι από τα Μ.Μ.Ε. και πολιτικές δυνάμεις από διάφορες πλευρές, που «διαφοροποιούνται» ή καταδικάζουν αυτή τη «βίαιη», «αντικοινωνική», «μειοψηφική», «άγρια» μορφή διαμαρτυρίας.

Το άρθρο που μας έστειλε ο φίλος και σύντροφος Αριέλ Ογάντο, εκδότης του περιοδικού Wayruro, απαντάει ακριβώς σε αυτό ζήτημα.

Άνεργοι και μπλόκα στο Βορρά της Αργεντινής

μενους και επιπλέον προχωράει σε απολύσεις.

Ποιος είναι ο δρόμος που απομένει στον εργαζόμενο για να ακουστεί η φωνή του; Γνωρίζει, επίσης, ότι η εταιρεία είναι σε κρίση και ότι το μέλλον του είναι δεμένο μαζί της. Αυτή είναι η περίπτωση χιλιάδων εργαζομένων μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων που βρίσκονται στα πρόθυρα του κλεισίματος, της χρεοκοπίας ή στην καλύτερη των περιπτώσεων σε διαδικασία μείωσης του προσωπικού.

Η εθνική οδός ως μεγάφωνο καταγγελίας της κρίσιμης κατάστασης των εργαζομένων και των μικροεπιχειρήσεων της περιοχής.

3.- Μια γυναίκα που έρχεται στο μπλόκο της εθνικής οδού γιατί εκεί το λαϊκό συσσίτιο της δίνει τη δυνατότητα να βρεί φαγητό, τουλάχιστον για σήμερα. Ένα άμεσο αίτημα: τροφή.

Μοναχικές γυναίκες με πολλά παιδιά, που ο σύντροφός τους έφυγε είτε για αναζήτηση εργασίας, επειδή στην περιοχή που έμεναν δεν μπορούσε να βρεί, ή λόγω της κρίσης των σχέσεων που πηγαίνει χέρι χέρι με τη μιζέρια και την ανεργία και οδήγησε στο να τιναχτούν στον αέρα οικογένειες και ζωές.

Γυναίκες χωρισμένες, χωρίς κρατική βοήθεια και πρόνοια, παιδιά πεινασμένα.

Η εθνική οδός ως λύση διατροφής.

4.- Ιθαγενείς διαφόρων εθνοτήτων απαιτούν διανομή γης -αιώνια ανεκπλήρωτη υπόσχεση του εκάστοτε κυβερνήτη-, απαιτούν κοινωνική πρόνοια και σεβασμό της κουλτούρας τους.

Οι διαφορετικές ιθαγενικές εθνότητες (Wichi, Toba, Chorote, Chulypi, Chiriruano, Coya) που κατοικούν στα υψίπεδα, στις παρυφές των Άνδεων και στην περιοχή του Τσάκο, υπήρξαν οι μεγάλοι πρωταγωνιστές της κοινωνικο-παραγωγικής ιστορίας του Βορρά της Αργεντινής. Από τη γη τους εξάγεται το πετρέλαιο που οι πολυεθνικές εκμεταλλεύονται και εμπορευματοποιούν, η εργασία και ο ιδρώτας τους έκαναν εφικτή την ενεργητική εκμετάλλευση των φυσικών πόρων της περιοχής και την ανάπτυξη μιας ισχυρότατης αγροβιομηχανίας ζάχαρης. Σήμερα, απαιτούν αυτό που ανέκαθεν υπήρξε δικό τους: τη γη τους και το να γίνονται σεβαστές ως εθνότητες που προϋπήρξαν της σύστασης του εθνικού κράτους.

Η εθνική οδός ως χώρος διαπολιτισμικής αντιπαράθεσης.

5.- Η YPF απασχολούσε δεκάδες χιλιάδες εργάτες. Σήμερα, μια δεκαετία σχεδόν μετά την ιδιωτικοποίησή της, το 80% των εργαζομένων έμειναν χωρίς δουλειά, σήμερα αυτοί οι άνθρωποι προσδιορίζονται ως «πρώην εργαζόμενοι της YPF».

Οι παλιές «ταυτότητες» αναφορικά με την εργασία, οι συνδικαλιστικές διεκδικήσεις που επιτεύχθηκαν μετά από δεκαετίες αγώνων μπήκαν σε παρένθεση, σε ένα πεδίο επανανοηματοδότησης, το κλασικό συνδικαλιστικό κίνημα που εξέφραζε τους παραπάνω, αλλά και πολλούς άλλους εργαζόμενους, στην πλειοψηφία του πρόδωσε το κίνημα, μετατράπηκε σε εργοδοτικά συνδικάτα ή σε εργοδοτικό παράρτημα.

Τα μπλόκα στους δρόμους ως έκφραση νέων μορφών αγώνα.

Πώς να γίνει κάτι κατανοητό ή να θεωρηθεί ομοιογενές όταν δεν είναι;

Οι παλιές κοινωνικές ταυτότητες, όπως αυτές του συνδικαλιστικού κινήματος, συμπαγείς και αποκρυσταλλωμένες από την ιστορία, αντικαταστάθηκαν από ταυτότητες που αναμιγνύονται μεταξύ τους, ρευστές και αβέβαιες, όπως αβέβαιη είναι η αγορά εργασίας και η ανασφάλεια που απειλεί κάθε Αργεντίνο πολίτη. Σήμερα, δεν υπάρχουν πια κέντρα οργάνωσης γύρω από τα οποία να οργανώνεται η κοινωνία. Όλα έχουν μετατραπεί σε κάτι θολό, αβέβαιο και χωρίς μελλοντικούς ορίζοντες που να μπορούν να οδηγήσουν σε κάποια διαφοροποίηση των προσδοκιών του παρόντος.

Σήμερα, στη θέση των ιστορικών πρωταγωνιστών, όπως ήταν το συνδικαλιστικό κίνημα, αυτό που υπάρχει δεν είναι παρά η εφήμερη διαμόρφωση κινήσεων ανταπάντησης, που χαρακτήριζαν περισσότερο την προκαπιταλιστική περίοδο παρά το κλασικό εργατικό κίνημα και που αναδεικνύονται τις περισσότερες φορές ως άμεση αντίδραση για να πάψουν να υπάρχουν (στις περισσότερες των περιπτώσεων) λίγο μετά την διαμαρτυρία (Lazarte 2000).

Ας θυμηθούμε τις μορφές που πήρε η διαμαρτυρία στις αρχές της δεκαετίας του ΄90: οι «λεηλασίες» στις μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ, χαρακτηρίστηκαν ως «στάση», τα γεγονότα του Σαντιάγο ντελ Εστέρο το Δεκέμβριο του 1993 χαρακτηρίστηκαν ως «ανταρσία» -δηλαδή ως «πρωτόγονες» μορφές στην κλίμακα της κοινωνικής διαμαρτυρίας (Inigo Carrera 1998). Μ' αυτή την έννοια είναι που θα έπρεπε να προσδιοριστούν τα μπλόκα στις εθνικές οδούς ως μορφές αγώνα που, αν και βρίσκονται ένα σκαλο-

πάτι ψηλότερα από αυτό που χαρακτηρίζεται ως διαμαρτυρία (η οποία έχει μεγαλύτερη οργανική βαρύτητα από τις «λεηλασίες») και που στην περίπτωση του Βορρά της Αργεντινής καταφέρνουν να συσπειρώσουν διαφορετικά τμήματα του πληθυσμού με διαφορετικά αιτήματα (ένα από τα σημαντικότερα των οποίων είναι οι θέσεις εργασίας), ακόμα δεν έχει γίνει εφικτό να αποκρυσταλλωθούν σε οργανωτικές μορφές που να επιτρέπουν την υπέρβαση της αναφοράς σε συγκεκριμένα αιτήματα, περιορισμένης μάλιστα χρονικής διάρκειας (θέσεις εργασίας[β], διατροφή,φάρμακα κ.λπ). Οι συγκρούσεις του παρελθόντος, οργανωμένες γύρω από ισχυρούς πόλους κινητοποίησης, είχαν δυναμική, ταυτότητα και υπήρχε σαφήνεια για τα αίτια και τους στόχους της σύγκρουσης· σήμερα, η απελπισία, η πείνα και η μιζέρια που φέρνει μαζί του ένα σύστημα γεμάτο αποκλεισμούς ωθεί τα διαφορετικά τμήματα του πληθυσμού στο κόψιμο των δρόμων και στα μπλόκα. Σήμερα, οι συγκρούσεις έρχονται σε πολλές περιπτώσεις ως αποτέλεσμα έκρηξης και σε συγκεκριμένες περιστάσεις μπορούν να μετατραπούν σε καταλύτες άλλων συγκρούσεων, κρίσεων σε πολιτικά κόμματα κ.λπ.

Αν και πολλοί από τους ηγέτες που σφυρηλατήθηκαν στα μπλόκα των δρόμων αυτά τα τελευταία χρόνια είχαν σχέση με τις παραδόσεις των αγώνων του εργατικού κινήματος (Ogando 1998), τα κινήματα αυτά κατέληγαν στην πλειοψηφία τους εφήμερα και η οργάνωση του κινήματος διαμαρτυρίας ύστερα από τα μπλόκα των δρόμων ήταν ισχνή, και σε πολλές περιπτώσεις μηδενική[2].

Η ΚΡΙΣΗ... ΚΑΠΟΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΒΟΡΡΑ ΤΗΣ ΑΡΓΕΝΤΙΝΗΣ

Η συρρίκνωση του παραγωγικού δυναμικού ως συνέπεια των οικονομικών αναδιαρθρώσεων, που άρχισαν να εφαρμόζονται με τη διακυβέρνηση Μένεμ και που εμβαθύνθηκαν από την κυβέρνηση της Συμμαχίας του Ντε λα Ρούα, υπήρξε καταστροφική για επαρχίες του Βορρά την Αργεντινής (Χουχούι, Σάλτα, Τουκουμάν, Σαντιάγο ντελ Εστέρο), βαθαίνοντας την κρίση και οδηγώντας στη φτώχεια χιλιάδες οικογένειες. Οι επαρχιακές κυβερνήσεις, αποδυναμωμένες μπροστά στον διαρκή περιορισμό της αυτονομίας και των οικονομικών πόρων, με υψηλούς δείκτες εσωτερικής διαφθοράς, λειτούργησαν ως απλοί εκτελεστές της πολιτικής που επέβαλλε η κεντρική εξουσία.

Τα μπλόκα στις εθνικές οδούς, λοιπόν, δεν αποτελούν παρά την υλική έκφραση του αγώνα και το σκηνικό στο οποίο απεικονίζονται οι ανάγκες των εργαζομένων, των αποκλεισμένων από τον παραγωγικό κύκλο, στα πλαίσια αυτής της «νέας μορφής καπιταλισμού» που χαρακτηρίζεται από τον αποκλεισμό και την περιθωριοποίηση μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού. Οι άνεργοι, οι καινούριοι (οι νέοι που ακόμα δεν έχουν εργαστεί επειδή δεν βρήκαν δουλειά) και οι παλιοί (εργάτες γης, εργάτες των ορυχείων, του πετρελαϊκού τομέα κ.λπ.) είναι οι μεγάλοι πρωταγωνιστές αυτής της ιστορίας, αυτού του αγώνα που ακόμα βρίσκεται σε φάση οικοδόμησης. Όμως, η ανεργία δεν είναι βάσανο μόνο για τον άνεργο που την υφίσταται, αλλά αποτελεί το ζωνάρι με το οποίο οι διάφορες επιχειρήσεις περισφίγγουν τον κλοιό γύρω από τους εργαζόμενους που ακόμα έχουν δουλειά. Σύμφωνα με τον ερευνητή Nicolas Inigo Carrera, «η αύξηση της ανεργίας, ο υπερπληθυσμός των ανέργων, που αποτελούν "απόθεμα" βιομηχανικού στρατού, αποτελεί μια από τις προϋποθέσεις υποτίμησης της αξίας της εργατικής δύναμης. Επίσημες στατιστικές δείχνουν ότι οι μισθοί μειώθηκαν σε πραγματικές τιμές κατά 33% την περίοδο 1985-1993»[3].

Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '80 η ανεργία στην Αργεντινή κυμαινόταν στο 3%, το 1990 είχε σταθεροποιηθεί στο 6% και, αυξανόμενη με ραγδαίους ρυθμούς κατά την διακυβέρνηση Μένεμ, το 1995 έφθανε ήδη το 18%[4]. Εάν το ποσοστό αυτό εξεταστεί σε συνάρτηση και με άλλα στοιχεία που έχουν σχέση με την κατανομή εισοδήματος, η κατάσταση είναι ακόμα πιο ανησυχητική. Η εφαρμογή αυτής της πολιτικής οδήγησε σε σημαντική συσσώρευση πλούτου και το σφετερισμό όλο και μεγαλύτερων εσόδων από μια όλο και μικρότερη ομάδα ανθρώπων. Το πλουσιότερο 20% του πληθυσμού οικειοποιείται το 52,9% των εσόδων, ενώ το φτωχότερο 20% μόνο το 4,5%[5]. Αυτή η ψαλίδα κάνει φανερό ότι, ενώ ένα μικρό τμήμα του πληθυσμού βελτιώνει τη θέση και τα έσοδά του με τρόπους και ρυθμούς εξαιρετικούς, εκατομμύρια ανθρώπων οδηγούνται στη φτώχεια, χάνουν τη δουλειά τους ή απασχολούνται σε επισφαλείς και κακοπληρωμένες θέσεις. Στις επαρχίες του Βορρά, αυτή η πόλωση αγγίζει τα όρια του γκροτέσκο (Ogando 2000).

Χουχούι

Ανεργία..18,8%
Υποαπασχόληση......................................15,8%
Πληθυσμός NBI 44,2%
Χρέος της επαρχίας σε εκατομ. πέσος ....741,5[γ]
Μέσο οικογενειακό εισόδημα ....123 πέσος

Σάλτα

Ανεργία..13,8%
Υποαπασχόληση......................................15,6%
Πληθυσμός NBI 22,5%
Χρέος της επαρχίας σε εκατομ. πέσος 649,5
Μέσο οικογενειακό εισόδημα ....150 πέσος

Τουκουμάν

Ανεργία..19,9%
Υποαπασχόληση......................................17,3%
Πληθυσμός NBI 29,9%
Χρέος της επαρχίας σε εκατομ. πέσος 1.145
Μέσο οικογενειακό εισόδημα ....141 πέσος[6]

Τα μπλόκα στις εθνικές οδούς αντικατοπτρίζουν το πρόσωπο αυτής της μιζέριας που εκφράζουν οι αριθμοί, πίσω από κάθε ποσοστό βρίσκονται απολυμένοι, μητέρες χωρίς φαγητό για τα παιδιά τους, ιθαγενείς με τη χρόνια εκμετάλλευση να βαραίνει τους ώμους τους, βρίσκονται όλοι οι πρωταγωνιστές της αρχής αυτού του άρθρου. Τα μπλόκα στις εθνικές οδούς εκφράζουν τη δυσαρέσκεια του κόσμου και την αντίληψη που έχει για τη χώρα, τους πολιτικούς, τους κυβερνήτες και τις κυρίαρχες ελίτ, εικόνα που έχει διαμορφωθεί μέσα στην πορεία των χρόνων, μέσα από την πραγματικότητα της δικής τους ζωής και αυτής που παρακολουθούν από τα Μ.Μ.Ε. Εκφράζουν τις θλιβερές και εξοργιστικές ιστορίες διαφθοράς, την ατιμωρησία. Τις καταγγελίες για απάτες, για τη δράση της αστυνομίας, για τη διαφθορά των

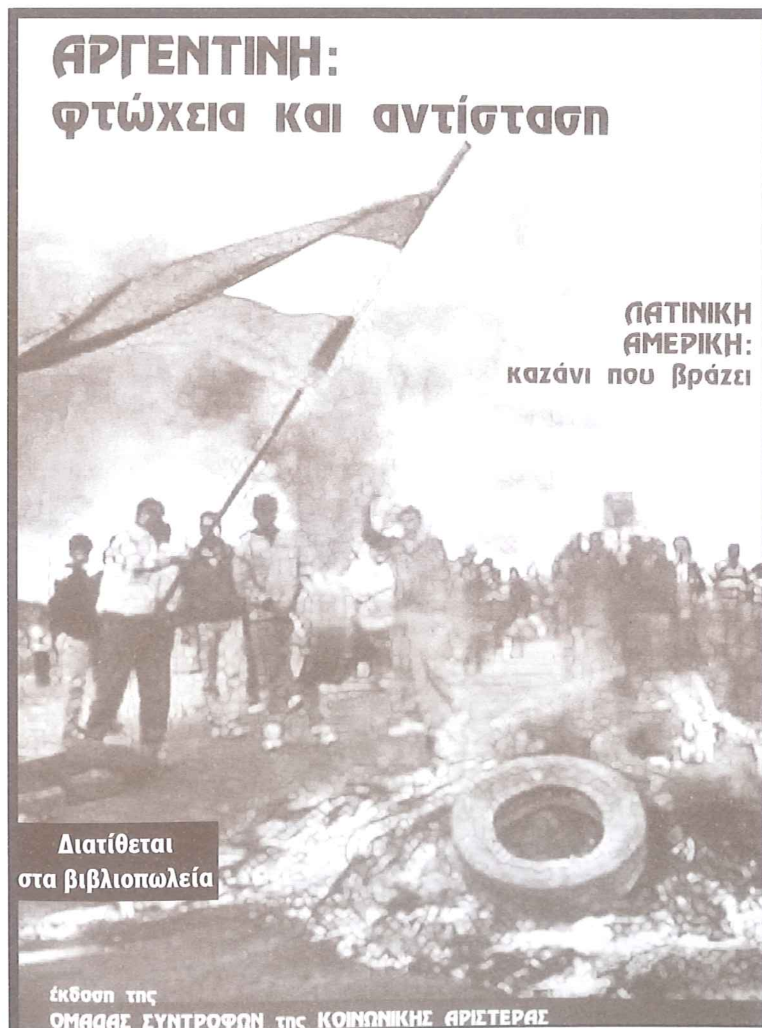
πολιτικών, για τις χρεοκοπίες τραπεζών, για τεράστιες περιουσίες αποκτημένες με παράνομους τρόπους, για διεφθαρμένους δικαστικούς, για μισθούς στα επίπεδα του ανήθικου κ.λπ. (Lazarte 2000, Petras 2000). Όλα τα παραπάνω έχουν διαμορφώσει λίγο λίγο στη συνείδηση των ανθρώπων που έχουν υποστεί τις συνέπειες των οικονομικών αναδιαρθρώσεων μια αίσθηση αδυναμίας απέναντι στις καταχρήσεις και την ατιμωρησία των ισχυρών, μια βαθιά οργή, καταπιεσμένη ύστερα από τόσα χρόνια δυσαρέσκειας και αυξανόμενης απογοήτευσης, που περιμένει μια μικρή ευκαιρία για να εκραγεί σε σύγκρουση. Τα μπλόκα στις εθνικές οδούς δεν είναι παρά μια έκφραση αυτής της δυσαρέσκειας.

Κάθε μέρα, δίπλα στις καταγγελίες που μεταδίδει η τηλεόραση και τους διεφθαρμένους που περιφέρονται γύρω μας επιδεικνύοντας ατιμωρητί τα χρήματα από τη λεηλασία του δημόσιου κορβανά, βλέπουμε να αναπτύσσονται νέες μορφές διαμαρτυρίας, διαδηλώσεις πείνας με άδειες κατσαρόλες, σιωπηλές πορείες, μπλόκα... από ομάδες ή κοινωνικές συλλογικότητες που ωθούν τον αγώνα, σε πολλές περιπτώσεις, έξω από τις παραδοσιακές δομές που μέχρι πρότινος χαρακτήριζαν τις διαμαρτυρίες. Ένα ισχυρό συναίσθημα βιωμένης αδικίας εκ μέρους των φτωχών και των αποκλεισμένων του συστήματος που καταλαβαίνουν ότι οι οικονομικές πολιτικές έχουν ευνοήσει μόνο τους πλούσιους. Ένας πληθυσμός που δεν πιστεύει πια σχεδόν σε κανέναν, θύμα των τόσων ανεκπλήρωτων προσφορών, δέσμιος της εύκολης δημαγωγίας και του εκλογικού μάρκετινγκ.

Οι κάτοικοι της βορειοδυτικής Αργεντινής αντιλαμβάνονται ότι το κοινωνικό κόστος των διαρθρωτικών αλλαγών υπήρξε εξαιρετικά μεγάλο και ότι οι θυσίες τους ήταν χωρίς αντίκρισμα· ακόμα χειρότερα, τα δύο τρίτα ή και περισσότερο του πληθυσμού που ζουν μέσα στη φτώχεια αρχίζουν να αντιλαμβάνονται ότι αυτές οι θυσίες τροφοδότησαν και συνεχίζουν να τροφοδοτούν τον πλούτο, τα οφέλη των λίγων, οι οποίοι ποτέ δε χάνουν ούτε θυσιάζουν τίποτα. Ο αγώνας ενάντια σ' αυτήν την πραγματικότητα αποτελεί πια καθήκον. «Πήραν τα πάντα, πήραν το πετρέλαιο, το φυσικό αέριο, εδώ δεν έμεινε τίποτα», έλεγε ο πρώην εργαζόμενος της YPF.

Η εθνική οδός, λοιπόν, ως πεδίο πολλαπλών νοημάτων, ως διατροφή, ως μεγάφωνο, ως έκφραση των συγκρούσεων και των εθνοτικών αιτημάτων, ως καθρέφτης των αποκλεισμένων κ.λπ. κ.λπ.

Τα μπλόκα στις εθνικές οδούς, εκτός από το να διεκδικούν ψωμί και δουλειά, αρχίζουν έστω και δειλά να ανοίγουν ένα δρόμο για διαφορετικούς πρωταγωνιστές και ποικίλα αιτήματα. Είναι, λοιπόν, σαφές ότι υπάρχουν δεκάδες χιλιάδες εργαζόμενοι που θέλουν να διαβούν αυτό τον δρόμο..., που θέλουν να πάψουν να είναι περιστασιακοί "πελάτες" των πολιτικών κομμάτων και προσπαθούν να ξαναγίνουν "πολίτες" μέσα από οδοφράγματα και καμένα λάστιχα.

Σημειώσεις

1. Διευθυντής του περιοδικού Wayruro (Jujuy, Argentina). http://www.geocities.com/wayru.geo
2. Πρέπει ωστόσο να τονίσουμε τον σημαντικό ρόλο που έπαιξαν οι διάφορες μαχητικές συνδικαλιστικές οργανώσεις (CTA, CCC) στον αγώνα των ανέργων και στα μπλόκα στη Ruta de La Matanza και στο Gran Buenos Aires τον Οκτώβριο και το Νοέμβριο του 2000.
3. Nicolas Inigo Carrera, Jorge Podesta, βλ. βιβλιογραφία.
4. Boletin de Estadisticas Laborales, βλ. βιβλιογραφία.
5. Encuesta Permanente de Hogares, βλ. βιβλιογραφία.
6. El trabajador del estado, 9/00.

Σημειώσεις μεταφραστών

α. Yacimientos Petroliferos Fiscales: η εταιρεία πετρελαίων της Αργεντινής, τέως κρατική, νυν ιδιωτικοποιημένη.
β. Ο συγγραφέας αναφέρεται στα Planes Trabajar, προγράμματα προσωρινής απασχόλησης 3-6 μηνών, με μισθούς περίπου συμβολικούς (120-160 δολάρια).
γ. 1 πέσο = 1 δολάριο U.S.

Βιβλιογραφία

* Boletin de Estadisticas Laborales, "1er Semestre de 1996", del Ministerio de Trabajo y Seguridad Social.
* Boron, Atilio (1999): "La sociedad civil despues del diluvio neoliberal", στο Trama del neoliberalismo, Emir Sader (comp.), Clacso-Eudeba, Bs.As.
* Encuesta Permanente de Hogares (EPH), mayo 1997, INDEC.
* Inigo Carrera, Nicolas / Cotarelo, Maria Celia (1998): "Los llamados cortes de ruta", στο PIMSA 1998, Bs.As.
* Inigo Carrera, Nicolas / Podesta, Jorge (1997): "Las nuevas condiciones en la disposicion de fuerzas objetivas", στο PIMSA, Documentos y comunicaciones, 1997, Bs.As.
* Lazarte, Jorge (2000): "Nuevas formas de incobernabilidad o la rebelion del colera", lista electronica Rumbos, Γαλλία.
* Ogando, Ariel (1998): "Cortes de ruta en el noroeste argentino", στο περ. America Libre 13, Bs.As.
* Ogando, Ariel (2000): "Cortes de ruta, represion y crisis en las provincias del noroeste argentino", στο περ. Wayruro / ηλεκτρονική έκδοση (http://www. geocities. com/wayru.geo), Αύγουστος 2000.
* Petras, James (2000): Globaloney. El lenguage imperial, los intelectuales y la izquierda. Coleccion Herramienta, edit. Antidoto, Bs.As.
* Rofman, Alejandro (1999): Las economias regionales a fines del siglo XX. Edit. Ariel, Bs.As.

μετάφραση, επιμέλεια:
Α.Λ., Κ.Α.

ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑ Σε φόντο κόκκινο

Στις 5 Νοέμβρη, διεξήχθησαν στη Νικαράγουα δημοτικές εκλογές, για πρώτη φορά αποδεσμευμένες από τις προεδρικές και βουλευτικές εκλογές. Το γεγονός αυτό θα περίμενε κανείς πως θα αποφόρτιζε σε σημαντικό βαθμό την κομματική αντιπαράθεση και την πόλωση. Ωστόσο, η σημερινή τραγική για τη συντριπτική πλειοψηφία των Νικαραγουάνων οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα, καθώς και το ότι οι δημοτικές εκλογές θεωρήθηκαν σαν ένα πρόκριμα των προεδρικών και βουλευτικών εκλογών που θα διεξαχθούν το 2001, φόρτισαν το κλίμα.

Οι Σαντινίστας (FSLN) επικράτησαν σε 11 από τις 17 πρωτεύουσες διαμερισμάτων (ανάμεσά τους οι σημαντικότερες πόλεις της χώρας Λεόν, Ματαγάλπα, Εστελί, Τσινάντεγκα κ.λπ., και κυρίως στην πρωτεύουσα Μανάγουα), το κυβερνητικό Φιλελεύθερο Κόμμα σε 5 και το Συντηρητικό Κόμμα στη Γρανάδα. Ειδικά η άνετη νίκη του FSLN στην πρωτεύουσα Μανάγουα, όπου είναι συγκεντρωμένο το 1/3 του πληθυσμού της χώρας, με ποσοστό 45% περίπου έναντι μόλις 28% του κυβερνητικού υποψηφίου, δημιούργησε την εντύπωση της θριαμβευτικής νίκης.

Μια νίκη που αναγνωρίστηκε και επίσημα ύστερα από ένα 10ήμερο μαγειρεμάτων και ζυμώσεων και μετά από τις μεγάλες κινητοποιήσεις των Σαντινίστας σε διάφορες περιοχές της χώρας. Δημόσια κτίρια καταλήφθηκαν, οι κυριώτερες οδικές αρτηρίες μπλοκαρίστηκαν, οι διαδηλώσεις ήταν συνεχείς. Ο γενικός γραμματέας του FSLN, Ντανιέλ Ορτέγκα, απείλησε πως ολόκληρη η χώρα θα καταληφθεί αν δεν ανακοινωθούν κι επίσημα οι νικητές των δημοτικών εκλογών. Το Ανώτερο Εκλογικό Συμβούλιο συνεδρίασε στη Μανάγουα μέσα σε κλοιό χιλιάδων διαδηλωτών, επιβεβαιώνοντας απλά τα αποτελέσματα που ήταν ήδη γνωστά από την πρώτη μέρα μετά τις εκλογές.

Θα πρέπει εδώ να επισημάνουμε πως το FSLN, ακόμα και μετά την απώλεια της εξουσίας το 1990, πάντοτε υπήρξε το ισχυρότερο κόμμα μέσα στο κοινοβούλιο. Στις δύο εκλογικές αναμετρήσεις που ηττήθηκε, το 1990 και το 1996, ηττήθηκε από ένα συνασπισμό κομμάτων. Το 1990, υπήρξε μια αντισαντινιστική συσπείρωση 26 κομμάτων υπό την Βιολέτα Τσαμόρρο και το 1996 ο νυν πρόεδρος Αρνόλντο Αλεμάν ήταν επικεφαλής ευρύτατου συνασπισμού.

Επισημαίνοντας τον αποφασιστικό ρόλο που θα παίξουν τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών, και ιδιαίτερα της Μανάγουα, στη διαμόρφωση ψυχολογίας νικητή για τις επικείμενες προεδρικές εκλογές, οι Η.Π.Α., αλλά και ευρωπαϊκές χώρες πίεζαν τα 2 μεγάλα κόμματα της αντισαντινιστικής πλευράς να συμπράξουν προκειμένου να εμποδιστεί η νίκη του FSLN. Ωστόσο, και τα δύο κόμματα αρνήθηκαν, φιλοδοξώντας να επιβληθούν το ένα του άλλου ώστε να ηγηθούν ενός αντισαντινιστικού μετώπου. Ήδη από την επόμενη των εκλογών, οι πληροφορίες για το σχηματισμό αυτού του μετώπου πληθαίνουν. Πράγμα, όμως, όχι και τόσο εύκολο, καθώς η εμπλοκή της κυβέρνησης Αλεμάν σ' ένα πλήθος σκανδάλων, αλλά και η σημαντική εκλογική ενίσχυση του έτερου πόλου, των Συντηρητικών, θα δυσκολέψει αυτή την προοπτική.

Στην πλευρά των Σαντινίστας τώρα, ο ενθουσιασμός και η θριαμβολογία δύσκολα κρύβουν τα προβλήματα που ταλανίζουν το Μέτωπο αυτά τα 10 χρόνια. Στη διάρκεια αυτών των χρόνων, πολλές υπήρξαν οι φυγόκεντρες τάσεις. Σημαντικά στελέχη, όπως ο αντιπρόεδρος επί Ορτέγκα Σέρχιο Ραμίρες, η Ντόρα Μαρία Τέλες και πιο πρόσφατα ο Χοακίν Κουάδρα, πρώην αρχηγός των ενόπλων δυνάμεων, δημιούργησαν τους δικούς τους πολιτικούς σχηματισμούς. Το πιο σημαντικό, όμως, είναι ότι ένα πλήθος σημαινόντων στελεχών κι ανάμεσά τους τα μισά μέλη του ιστορικού Διευθυντηρίου των κομαντάντε της επανάστασης αποχώρησαν από το Μέτωπο, άλλοι περισσότερο κι άλλοι λιγότερο διακριτικά. Αν και, όπως είναι φυσικό, υπάρχουν πολλοί και διαφορετικοί παράγοντες που οδήγησαν όλο αυτόν τον κόσμο εκτός FSLN, θα μπορούσαμε να επισημάνουμε ότι οι κυριότερες κατηγορίες που απευθύνθηκαν προς τη σημερινή ηγεσία του Μετώπου, ήταν:

- αυταρχικές τάσεις σε θέματα εσωκομματικής λειτουργίας
- οικονομικά οφέλη που προέκυψαν από τη διακυβέρνηση της χώρας υπέρ συγκεκριμμένων σημαντικών παραγόντων του κινήματος

και μαύρο

Πάνω σ' αυτά τα δύο κυρίως σημεία εστιάστηκαν οι κινήσεις και τα ρεύματα που αναπτύχθηκαν και λειτουργούν συγκροτημένα μέσα στα πλαίσια του FSLN. Αυτές οι αποκαλούμενες «αριστερές» και «κοινωνικές» τάσεις, που αμφισβητούν την ηγεσία του Ορτέγκα, θέλουν μια ριζοσπαστικοποίηση των αγώνων, μια στροφή προς την ενεργή υποστήριξη των λαϊκών αιτημάτων, σε συνδυασμό με δημοκρατικές διαδικασίες τόσο στο εσωτερικό του FSLN όσο και προς τα έξω που θα επιτρέπουν την επιστροφή στις συμμετοχικές εκφράσεις που χαρακτήριζαν τη σαντινιστική επανάσταση.

Θα πρέπει, όμως, να επισημάνουμε πως, παρά τις αποχωρήσεις (γιατί διαγραφές δεν έχουν γίνει ποτέ), η εκλογική βάση του FSLN παρέμενε αυτά τα χρόνια περίπου σταθερή και ο Ορτέγκα σαν προεδρικός υποψήφιος έπαιρνε ποσοστά μεγαλύτερα απ' ότι το FSLN στις βουλευτικές εκλογές.

Το πρόσφατο σύμφωνο που υπογράφτηκε από τον Ορτέγκα και τον πρόεδρο Αλεμάν (άλλο ένα σημείο τριβής ανάμεσα στην ηγεσία του FSLN και το αριστερό ρεύμα) δίνει τη δυνατότητα να εκλεγεί πρόεδρος από τον πρώτο γύρο ο νικητής που θα ξεπεράσει το 35% των ψήφων. Αυτό είναι προφανές πως ενισχύει την πόλωση και το σχηματισμό δύο μεγάλων μπλοκ. Ήδη το FSLN έχει αναγγείλει τη συνεργασία του μ' ένα μικρότερο κόμμα.

Το σημαντικότερο γεγονός ίσως είναι πως πληθαίνουν οι ζυμώσεις ανάμεσα στα διάφορα ρεύματα που προήλθαν από τη σαντινιστική επανάσταση. Μέσα κι έξω από το FSLN μεγαλώνει ο αριθμός αυτών που υποστηρίζουν πως η ενότητα της σαντινιστικής παράταξης είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη νίκη. Είναι χαρακτηριστικό πως στις διαδηλώσεις της Μανάγουα, δίπλα στον Ορτέγκα ήταν ο Εντέν Παστόρα. Είναι φανερό πως μια τέτοια προοπτική προϋποθέτει αυτοκριτική από πολλές πλευρές, επαναπροσδιορισμούς στρατηγικής και στόχων πέρα από προσωπικές φιλοδοξίες και αντιπαραθέσεις.

Το Σαντινιστικό Μέτωπο έχει δώσει στο παρελθόν δείγματα προσαρμοστικότητας, γενναιοδωρίας, ενωτικού πνεύματος. Και το κυριότερο έχει μεγαλώσει πια μια γενιά που μπορεί να επιβάλει τη θέλησή της για να ζήσει σε μια Νικαράγουα δημοκρατική, *soberana y con dignidad* (κυρίαρχη και με αξιοπρέπεια -συνθήματα της σαντινιστικής επανάστασης), σε μια *Nicaragua Libre*.

Σ.Γ.

ΠΟΥΕΡΤΟ ΡΙΚΟ

Το Νοέμβριο έγιναν εκλογές και στο Πουέρτο Ρίκο για την ανάδειξη του νέου κυβερνήτη. Νικήτρια ήταν η Σίλα Μαρία Καλντερόν με 48,5%, υποψήφια του PDP (Λαϊκό Δημοκρατικό Κόμμα). Είναι η πρώτη φορά που στο νησί εκλέγεται γυναίκα στο αξίωμα του κυβερνήτη.

Το Πουέρτο Ρίκο από το 1952 διατηρεί το καθεστώς του Ελεύθερου Κράτους Συνδεμένου με τις Η.Π.Α. Το καθεστώς αυτό επιτρέπει στις Η.Π.Α. να έχουν τον έλεγχο πάνω στο νησί στους τομείς της άμυνας, των επικοινωνιών, του εμπορίου και του νομίσματος, ενώ αφήνει τη διοίκηση των υπόλοιπων λειτουργιών στους εκλεγμένους εκπροσώπους των Πορτορικάνων.

Το PDP υπερασπίζεται τη διατήρηση του σημερινού καθεστώτος σύνδεσης με τις Η.Π.Α. και μάλιστα με διάθεση ενίσχυσης της κυριαρχίας των πορτορικάνων. Το ηττηθέν PNP (Νέο Προοδευτικό Κόμμα) παραδοσιακά επιθυμεί την πλήρη ένταξη στις Η.Π.Α. ως μία επιπλέον πολιτεία τους. Αυτά τα δύο κόμματα κυριαρχούν για δεκαετίες στην πολιτική σκηνή του νησιού. Ωστόσο το πατριωτικό και αντιαμερικάνικο αίσθημα που υπάρχει σε μια σημαντική μερίδα του πληθυσμού τροφοδοτεί την ανάπτυξη πολλών κινήσεων, οργανώσεων και κομμάτων που υποστηρίζουν την ολοκληρωτική ανεξαρτησία από τις Η.Π.Α.

Αυτοί οι φορείς πρωτοστάτησαν και στις μεγάλες διαδηλώσεις που συγκλόνισαν αυτό το χρόνο το Πουέρτο Ρίκο με κύριο αίτημα την αποχώρηση των βορειοαμερικάνικων ενόπλων δυνάμεων που σταθμεύουν στο νησί Βιέκες. Το ναυτικό των Η.Π.Α. βρίσκεται στο Βιέκες από το 1940, χρησιμοποιώντας τη νησίδα αυτή με τους λίγους κατοίκους ως αποθήκη πυρομαχικών, κέντρο ελλιμενισμού και πεδίο ασκήσεων. Ιδιαίτερα η τελευταία δραστηριότητα έχει προκαλέσει επανειλημμένα θύματα ανάμεσα στους κατοίκους. Ένα παρόμοιο συμβάν ήταν και η αφορμή να ξεσπάσουν τεράστιες διαδηλώσεις, για τα δεδομένα του Πουέρτο Ρίκο, κατά της στρατιωτικής παρουσίας των Η.Π.Α. Ήταν τόσο το αντιαμερικάνικο αίσθημα που εκδηλώθηκε, ώστε ακόμη και ο υποψήφιος του PNP υιοθέτησε το αίτημα της απομάκρυνσης των δυνάμεων των Η.Π.Α., εκφράζοντας κάθε υποστήριξη στην εκλεγείσα Καλντερόν «στον αγώνα της για αποαποικιοποίηση».

Η ίδια η Καλντερόν δήλωσε μετά τη νίκη της: «Σήμερα θριάμβευσε η ενότητα του λαού μας, η βαθειά περηφάνια για την ταυτότητά μας σαν Πορτορικάνοι.»

Σ.Γ.

ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΣΙΑΠΑΣ

Οικονομική καμπάνια αλληλεγγύης
για τη δημιουργία
ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΔΑΣΚΑΛΩΝ
στις ζαπατίστικες κοινότητες

ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓ/ΣΜΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ: 151/953408-39

Βαλτετσίου 35, 1ος όροφος, ΤΗΛ: 8227344, 3304901, 3812373, FAX: 9811763
E-MAIL: escuelapara@yahoo.com http://www.otenet.gr/alter/escuela.htm

Τιμή τεύχους: 500 δρχ.